

ตัวบ่งชี้ความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช ๒๕๒๑

ปริญญานิพนธ์

ของ

กัณฑ์สิทธิ์ ชัยติยาสุวรรณ

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท ๒๓ พระโขนง กรุงเทพฯ ๑๑ โทร. ๓๙๒๑๕๗๕, ๓๙๑๕๐๕๘

๒๓ ส.ค. ๒๕๒๖

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษาดุริยบัณฑิต

เมษายน ๒๕๒๖

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ทวิ้งชี้ความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521

บทคัดย่อ
ของ
ศักดิ์สิทธิ์ ชัยติยาสุวรรณ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิ
เมษายน 2526

จุดมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้เพื่อค้นหาตัวบ่งชี้ความแตกต่างและจัดลำดับความสำคัญ
ตัวบ่งชี้ความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาประกอบด้วยครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ในโรงเรียน
40 โรงเรียน ในเขตการศึกษา 6 จำนวน 224 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มครูที่มีระดับ
การปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรสูง 112 คน ใน 20 โรงเรียน และกลุ่มครูที่มีระดับ
การปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรต่ำ 112 คน ใน 20 โรงเรียน สำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดแต่ละจังหวัดในเขตการศึกษา 6 เป็นผู้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยพิจารณาเลือกจาก
โรงเรียนที่มีขนาดเท่ากันโดยประมาณ และอยู่ในท้องที่อำเภอเดียวกัน แต่มีระดับการปฏิบัติ
ของครูตามแนวการใช้หลักสูตรแตกต่างกันมากที่สุด

ผลจากการวิเคราะห์สมการจำแนกกลุ่ม พบว่า ตัวแปรสำคัญที่ช่วยให้สมการแบ่งแยก
กลุ่มตัวอย่างได้ มี 10 ตัวแปร จากจำนวนตัวแปรต้นที่ศึกษา 18 ตัวแปร โดยมีลำดับความ
สำคัญดังนี้ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู ($d_1 = -0.5009$), ความสามารถในการ
สอนของครู ($d_2 = -0.4807$), ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน ($d_3 =$
 -0.2718), ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ($d_4 = 0.2553$),
ความซับซ้อนของหลักสูตร ($d_5 = -0.1614$), การบริหารโรงเรียน ($d_6 = -0.1517$)
การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ($d_7 = -0.1487$), ประสิทธิภาพการอบรม
หลักสูตร ($d_8 = -0.1366$), จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก ($d_9 = -0.1366$)
การสนับสนุนของผู้นปกครองนักเรียน ($d_{10} = -0.1279$) ผลจากการวิเคราะห์
องค์ประกอบตัวแปรที่เข้าสมการทั้ง 10 ตัวแปรดังกล่าว สามารถจัดกลุ่มได้ 4 กลุ่ม คือ
กลุ่มหนึ่ง (ปัจจัยเกี่ยวกับครู) ได้แก่ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู และความสามารถในการ
สอนของครู กลุ่มสอง (ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน) ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน
ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู และการบริหารโรงเรียน กลุ่มสาม (ปัจจัย
เกี่ยวกับหลักสูตร) ได้แก่ความซับซ้อนของหลักสูตร การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์
และประสิทธิภาพการอบรมหลักสูตร กลุ่มสี่ (ปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียนและผู้นปกครอง)

ได้แก่ จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก และการสนับสนุนจากผู้ปกครองนักเรียน

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ ความรู้เกี่ยวกับแนวปฏิบัติของหลักสูตรควรทำให้ง่าย และเผยแพร่ไปสู่ครูผู้สอนทั่วประเทศอย่างทั่วถึง เพื่อช่วยให้ครูมีความสามารถในการใช้หลักสูตรใหม่ได้ดียิ่งขึ้น และอีกประการหนึ่งเกี่ยวกับการบริหารงานในโรงเรียนควรมีการจัดปรับปรุงความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรใหม่ เช่น การให้ทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างคณะครูดีขึ้น และทำให้ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรดีขึ้น

DISCRIMINATORS OF TEACHERS' IMPLEMENTATION OF
THE 1978 ELEMENTARY CURRICULUM

Abstract

by

Saksit Khattiyasuwan

A dissertation submitted in partial fulfillment of the
requirements for the degree of Doctor of Education
at Grinakharinwirot University

April 1983

ABSTRACT

The purpose of this study was to find out the main discriminators of teachers' implementation of the 1978 elementary curriculum and the order of contribution of these discriminators.

The samples for this study were 224 teachers of Prathom Suksa 1 - 4 in 40 schools in the Sixth Educational Region. These teachers were divided into two groups : the high group, consisting of 112 teachers in 20 schools with high performance in implementation of the curriculum ; and the low group, consisting of 112 teachers in 20 schools with low performance in implementation of the curriculum. The provincial elementary education offices in the Sixth Educational Region selected the sample schools which were approximately equal size and located in the same Amphur but with most different levels of performance in implementation of the curriculum.

The result of the discriminant function analysis revealed that 10 of 18 independent variables were the main contributors to the function. The order of contribution was : teachers' knowledge of the curriculum ($d_1 = - 0.5009$) ; teachers' ability in teaching ($d_2 = - 0.4807$) ; teachers' relationship in school ($d_3 = - 0.2718$) ; teachers' morale ($d_4 = 0.2553$) ; curriculum complexity ($d_5 = - 0.1614$) ; school administration ($d_6 = - 0.1517$) ; supervision by educational supervisors ($d_7 = 0.1487$) ; curriculum training experience ($d_8 = - 0.1366$) ; number of pupils with pre - school experience ($d_9 = - 0.1366$) ; parent aid ($d_{10} = - 0.1279$). Factor analysis was done among these 10 discriminators ; it was shown that the ten variables were nicely

factorized into four groups of discriminators. They were : Group 1 (teacher factor, - teachers' knowledge of the curriculum and teachers' ability in teaching ; Group 2 (school factor) - teachers' relationship in school, teachers' morale and school administration ; Group 3 (curriculum factor, - curriculum complexity, supervision by educational supervisors and curriculum training experience ; Group 4 (pupil and parent factor) number of pupils with pre - school experience and parent aid.

It was recommended that knowledge concerning curriculum practices should be simplified and made available to all teachers throughout the kingdom to facilitate their capability to correctly implement the new curriculum. It was further suggested that school administration should provide a desirable atmosphere to promote these correct practices through a good relationship among teachers (e. g. team building) to ensure high morale.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปัญญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาชุมชนบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

.....
.....ประธาน

.....กรรมการ

.....กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

.....
.....ประธาน

.....กรรมการ

.....กรรมการ

.....กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับคำแนะนำและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ รองศาสตราจารย์ ดร.สมบุญ ชิตพงศ์ ดร.โกวิท ประวาลพุกษ์ และ ดร.กมล ภูประเสริฐ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งให้ความอนุเคราะห์ในการพัฒนาเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล เจ้าหน้าที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะครูอาจารย์ในโรงเรียนทดลองเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และคณะครูอาจารย์ในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยได้กล่าวนามไว้ทั้งที่เป็นรายบุคคลและคณะบุคคลในภาคผนวกของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณ คุณเฉลิมเกียรติ บุรณศรี คุณบรรจบ ชิตติยาสุวรรณ คุณโสภา เทพวรชัย และคุณศรศักดิ์ ว่องวิมลพงศ์ ที่ให้ความช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นอย่างดี ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงในที่สุด

ศักดิ์สิทธิ์ ชิตติยาสุวรรณ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	6
ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของงาน	7
ขอบเขตของการวิจัย	8
ค่านิยมศัพท์เฉพาะ	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
หลักสูตร	13
การใช้หลักสูตร	14
การศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร	16
หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521	19
แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521	21
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตร	23
สรุปแนวความคิดที่นำมา เป็นแนวทางในการวิจัย	32
สมมุติฐานการวิจัย ..	39
3 วิธีดำเนินการวิจัย	40
ประชากร	40
กลุ่มตัวอย่าง	41
ตัวแปรในการวิจัย	44
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล	64
การวิเคราะห์ข้อมูล	66
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	67

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
	สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	76
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
	ตัวแปรต้นที่ผู้วิจัยเลือกมาศึกษา	78
	ตัวบ่งชี้ความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521	89
	ลำดับความสำคัญของตัวบ่งชี้ความแตกต่างในการปฏิบัติของครู ตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ...	94
	กลุ่มตัวบ่งชี้ความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521	96
5	สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	99
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	99
	สมมุติฐานการวิจัย	99
	วิธีดำเนินการวิจัย	100
	สรุปผลการวิจัย	104
	อภิปรายผลการวิจัย	105
	ขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	117
	ขอเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ	118
	บรรณานุกรม	120
	ภาคผนวก	126

ภาคผนวก ก	รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งให้ความอนุเคราะห์ในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย	127
ภาคผนวก ข	รายชื่อเจ้าหน้าที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่ช่วยเหลือในการสังเกตการสอนเพื่อประเมินความสามารถในการสอนของครู	130
ภาคผนวก ค	รายชื่อโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นแหล่งข้อมูล	134
ภาคผนวก ง	รายชื่อโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นแหล่งทดลองเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย	137
ภาคผนวก จ	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	139
ภาคผนวก ฉ	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการใช้หลักสูตร ตามความคิดเห็นของครู	171
ภาคผนวก ช	ตารางแสดงค่าความยากง่าย (p) และอำนาจการจำแนก (r) ของแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521	174
ภาคผนวก ซ	ผลการวิเคราะห์ STEPWISE DISCRIMINANT ANALYSIS	176

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 สักส่วนแสดงเวลาเรียนกลุ่มวิชาต่าง ๆ	20
2 กลุ่มปัจจัยที่ได้จากเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
3 สรุปปัจจัยที่ส่งผลการใช้หลักสูตรจากเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง	36
4 ปัจจัยที่ส่งผลการใช้หลักสูตรซึ่งเลือกจากความคิดเห็นของครู ในกลุ่มตัวอย่าง	38
5 ประชากรในการวิจัย	40
6 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	42
7 ความเชื่อถือได้ในการสังเกตความสามารถในการสอนของครู ..	50
8 ปัจจัยที่ได้รับเลือกเป็นตัวแทน	79
9 การสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแทน	81
10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าอัตราส่วน F ของตัวแทน แต่ละตัวแทน	87
11 ตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการจำแนกกลุ่ม	90
12 ค่า partial F ของตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการ	92
13 ค่าสถิติแสดงความมีนัยสำคัญทางสถิติของสมการจำแนกกลุ่ม	93
14 ลำดับความสำคัญของตัวแปรในสมการจำแนกกลุ่ม	95
15 คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรต้นที่อยู่ในสมการจำแนกกลุ่ม ...	97

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	รูปแบบแสดงความสัมพันธ์ เชิงเหตุผลของปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ขอมูลจากครู).....	28
2	รูปแบบแสดงความสัมพันธ์ เชิงเหตุผลของปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้ หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ขอมูลจากครู และ ครูใหญ่)	29
3	ขั้นตอนในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	43
4	สรุปผลการวิจัย	116

บทนำ

หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 เป็นหลักสูตรที่ใช้จัดประกอบการเรียนรู้อให้แก่เด็กเรียนอายุ 6 - 12 ปี ที่เรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้เด็กมีความรู้ มีทักษะและมีมือ มีลักษณะนิสัยและเจตคติอันดีงาม เป็นพลเมืองดีของชุมชนและชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : ก.3) กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2520 โดยให้เริ่มใช้เฉพาะในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2521 และให้ใช้ในระดับชั้นอื่น ๆ อีกปีละ 1 ระดับชั้นจนครบ 6 ระดับชั้นในปีการศึกษา 2526 (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : ไม่มีเลขหน้า) นับตั้งแต่ปีการศึกษา 2521 เป็นต้นมาจนถึงปีการศึกษา 2525 กระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้ศูนย์พัฒนาหลักสูตรร่วมกับคณะกรรมการวางแผนทางการใช้หลักสูตร วางแผนนำหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังนี้

1. เผยแพร่เอกสารหลักสูตรให้โรงเรียนประถมศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ
2. ตรวจสอบและส่งตำราเรียนบังคับให้โรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ
3. ฝึกอบรมบุคลากรที่เป็นแกนนำสำหรับโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ
4. ฝึกอบรมผู้บริหารการศึกษาและผู้นิเทศการศึกษา
5. ฝึกอบรมผู้บริหารระดับท้องถิ่น
6. จัดรายการสื่อการศึกษาพิเศษสำหรับครูและนักเรียน
7. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับหลักสูตร
8. จัดตั้งโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร เพื่อช่วยเผยแพร่แนวคิดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับหลักสูตร

กับหลักสูตร

9. จัดให้มีที่ปรึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรในกลุ่มโรงเรียน
10. จัดระบบการนิเทศ ติดตาม ประเมิน และปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง
11. ส่งผู้เชี่ยวชาญ ศึกษาวิเคราะห์ ออกเยี่ยมให้คำแนะนำแก่โรงเรียน
12. อบรมครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร โดยกระทำเป็นขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การจัดฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ จากนั้นเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมหลักสูตรของกระทรวงจะฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมระดับจังหวัด เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดจะทำหน้าที่อบรมผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการหรือตัวแทนของโรงเรียน ขั้นสุดท้ายผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการหรือตัวแทนของโรงเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมมาจะทำหน้าที่ฝึกอบรมคณะครูในโรงเรียนของตนต่อไป

ตลอดระยะเวลาที่มีการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธทศวรรษ 2521 เป็นต้นมา นิสิต นักศึกษา หน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ ได้พยายามติดตามผลการใช้หลักสูตร และมีรายงานการสำรวจ ติดตามผล ออกมาเผยแพร่ช่วยชี้ให้เห็นถึงปัญหาการใช้หลักสูตรที่สำคัญดังต่อไปนี้

กรมวิชาการ (วิไล โปว์เสวีวงศ์ 2521 : 28 - 29 อ้างอิงจาก กรมวิชาการ 2521 : ไม่มีเลขหน้า) ได้ติดตามผลการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ในภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ พบว่า ครูไม่ยอมรับหลักสูตรใหม่ ไม่สอนตามแนวการใช้หลักสูตรใหม่

ประมวล เสนาฤทธิ์ (Senarith. 1980 : 84 - 87) ได้ทำการวิจัยระดับการใช้หลักสูตรของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และผู้บริหารโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 423 คน พบว่าคณะครูและผู้บริหารโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร คิดว่าเขาได้ปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรในระดับปานกลาง ร้อยละ 55 สูง ร้อยละ 38.8 ต่ำ ร้อยละ 4.7 สูงมาก ร้อยละ 1.2 ผลการวิจัยดังกล่าวนี้ชี้ให้เห็นว่าครู

และผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอนตามแนวการใช้หลักสูตรที่กรมวิชาการ
วางไว้ในระดับปานกลางถึงต่ำ ซึ่งเป็นผลที่ไม่น่าพึงพอใจนัก

✓ กรมวิชาการ (กรมวิชาการ 2524 : 6 - 17) ได้เสนอผลการวิเคราะห์
รายงานการติดตามผลการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 จากศึกษานิเทศก์
จังหวัด จำนวน 51 จังหวัด พบว่ามีปัญหาการใช้หลักสูตรที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ครูส่วนใหญ่ยังคงใช้วิธีสอนแบบเดิม คือครูบรรยาย นักเรียนนั่งฟัง มีการ
ซักถามเพียงส่วนน้อย การสอนไม่เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด การสอนมักเน้นแต่กลุ่ม
ทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ (ภาษาไทยและคณิตศาสตร์) เท่านั้น กลุ่มอื่น ๆ ไม่
เน้น โดยเฉพาะกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพเกือบไม่มีการสอนเลย สภาพเช่นนี้พบใน
39 จังหวัด (ร้อยละ 76.44)

2. ครูไม่นิยมใช้สื่อการสอน ไม่ให้ความสนใจ ไม่มีระบบเก็บรักษาสื่อการ
เรียนการสอนให้ สภาพนี้พบใน 43 จังหวัด (ร้อยละ 84.31)

3. กิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามแนวของหลักสูตรใหม่ ไม่
ยึดแผนการสอน แต่ยึดหนังสือเรียนเป็นหลักในการจัดกิจกรรม สภาพนี้พบใน 17 จังหวัด
(ร้อยละ 33.22)

4. การประเมินผลไม่ถูกต้องตามแนวปฏิบัติของหลักสูตรใหม่ บางแห่งมุ่งเน้น
การวัดผลแบบสอบข้อเขียนเพียงอย่างเดียว ไม่มีหลักฐานการวัดผลผ่านจุดประสงค์เชิง
พฤติกรรม ผลการประเมินก็มีใ้ครูนำมาพัฒนาการเรียนการสอนแต่อย่างใด สภาพเช่น
นี้พบใน 30 จังหวัด (ร้อยละ 58.80)

5. การจัดอบรมภายในกลุ่มโรงเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่
กระทำกันน้อยมาก เท่าที่พบมี 3 จังหวัด (ร้อยละ 5.88)

6. ครูสอนไม่ทันตามแผนการสอน ไม่เตรียมการสอน ขาดความกระตือรือร้น
ไม่ดำเนินการตามกำหนดการสอนหรือทำไม่สม่ำเสมอ ไม่ดัดแปลงและยืดหยุ่นกิจกรรม
การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพของเด็กและท้องถิ่น สภาพเช่นนี้พบใน 11 จังหวัด

(รอยละ 21.56)

สภาพปัญหาการใช้หลักสูตรดังกล่าวนี้แสดงถึงความบกพร่องในการใช้หลักสูตร
 ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 อย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นสำคัญซึ่งได้แก่
 ✓ การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การประเมินผลการเรียน หนึ่งแนวการ
 ใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนตาม
 หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ที่ได้รับการคิดค้น ถิ่นกรองจากนักวิชาการและ
 ผู้เชี่ยวชาญหลายฝ่าย เชื่อกันว่าจะเป็นแนวทางที่จะทำให้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช
 2521 บรรลุผล ดังนั้นครูผู้ใช้หลักสูตรจึงปฏิบัติตามให้ไ้ทั้งปริมาณและคุณภาพ แต่สภาพ
 ที่เป็นจริงทั้งโลกกลามาแล้วชี้ให้เห็นว่าการใช้หลักสูตรมีปัญหา ครูไม่ปฏิบัติตามแนวการใช้
 หลักสูตรที่กรมวิชาการวางไว้ตามที่คาดหวัง ถ้าหากปล่อยให้การใช้หลักสูตรประถมศึกษา
 พุทธศักราช 2521 ยังเป็นปัญหานี้ต่อไป หลักสูตรจะไม่บรรลุผลตามเจตนารมณ์ที่
 วางไว้ ซึ่งนับว่าเป็นการสูญเสียเวลาและทรัพยากรอย่างมหาศาลในการพัฒนาหลักสูตร
 โดยไม่ไ้ผลคุ้มค่าเลย

การที่ครูไม่ปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรหรือ/และปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรน้อย
 นานจะมีสาเหตุบางประการจากองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับกลไกการใช้หลักสูตร เช่น
 ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน ตัวหลักสูตร นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ฯลฯ
 การที่จะค้นหาสาเหตุของปัญหาการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรดังกล่าว ถ้าจะสอบถาม
 จากครูที่มีปัญหาเรื่องนี้โดยตรงก็น่าจะทำได้ แต่ผู้วิจัยไม่แน่ใจว่าคำตอบที่ได้จะเที่ยงตรง
 นักเพราะเป็นการมองกลุ่มที่ปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรไ้ในระดับต่ำเพียงด้านเดียว
 หนึ่ง ผู้วิจัยได้พิจารณาจากรายงานการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกรมวิชาการ
 (กรมวิชาการ 2524 : 6 - 17) พบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรดังกล่าวมาแล้วไ้
 เกิดขึ้นในทุกโรงเรียนเท่าเทียมกัน ยังมีโรงเรียนอยู่อีกจำนวนหนึ่งที่ใช้หลักสูตรไ้ดี
 สามารถปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรไ้ดีทั้งปริมาณและคุณภาพ นอกจากนี้ถ้าหากพิจารณา

ถึงโครงการโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรของกรมวิชาการ ซึ่งมีหลักการว่า โรงเรียนที่เป็นผู้นำการใช้หลักสูตรนั้นต้องใช้หลักสูตรใดครบถ้วน ถูกต้อง เหมาะสมกับท้องถิ่น และดีเกินจนเป็นตัวอย่างแก่โรงเรียนอื่น ๆ ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : ก. ไม่มีเลขหน้า; กระทรวงศึกษาธิการ 2524 : ข. 1 - 4; กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : 1 - 9) และขณะนี้ทางกรมวิชาการได้ประกาศรายชื่อโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรระดับประถมศึกษารุ่นแรกปี พ.ศ. 2525 ทุกเขตการศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 180 โรงเรียน (กรมวิชาการ 2525 : 1 - 9) จากรายงานการติดตามผลการใช้หลักสูตรและโครงการโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรของกรมวิชาการดังกล่าวแล้ว ชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรใดก็หรือปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรใดก็ทั้งปริมาณและคุณภาพยังมีอยู่อีกจำนวนหนึ่ง โรงเรียนดังกล่าวนี้อาจเรียกได้ว่าสามารถปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรใดเป็นอย่างดี ผู้วิจัยเชื่อว่าถ้าหากนำเอาโรงเรียนกลุ่มหลังนี้มาศึกษาเปรียบเทียบกับโรงเรียนในกลุ่มแรกที่มีปัญหาในเรื่องการใช้หลักสูตรมาก ๆ โดยพยายามจำกัดขนาดของโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมไว้ น่าจะช่วยให้ได้คำตอบเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการใช้หลักสูตรที่มีน้ำหนักมากขึ้น เพราะมีการควบคุมบางตัวแปร เปรียบเทียบและเป็นการมองปัญหาอีกแง่มุมหนึ่ง ไปทางกลุ่มโรงเรียนที่ปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรใดก็ ดังนั้นจากภูมิหลังทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วทำให้ผู้วิจัยสร้างปัญหาในเชิงวิจัยได้ดังนี้

1. อะไรที่เป็นปัจจัยทำให้ครูซึ่งอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดและสิ่งแวดล้อมใกล้เคียงกันปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรได้แตกต่างกันทั้งปริมาณและคุณภาพ ปัจจัยที่ค้นพบจะเป็นตัวบ่งชี้ความแตกต่าง (discriminators) ในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรในโรงเรียนทั้งสองกลุ่ม
2. ปัจจัยที่ทำให้ครูปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรแตกต่างกันที่ค้นพบมีลำดับความสำคัญเป็นอย่างไร

ความหมายของการวิจัย

1. ค้นหาตัวแปรซึ่งสามารถอธิบายความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 สองกลุ่ม

กลุ่มที่ 1 กลุ่มสูง คือกลุ่มครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรสูง

กลุ่มที่ 2 กลุ่มต่ำ คือกลุ่มครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรต่ำ

2. จัดอันดับความสำคัญของตัวแปรที่อธิบายความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ที่ค้นพบ

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ช่วยให้ทราบว่า มีตัวแปรอะไรบ้างที่เป็นปัจจัยทำให้ครูซึ่งอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดและสิ่งแวดล้อมใกล้เคียงกันปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรได้แตกต่างกันทั้งปริมาณและคุณภาพ ปัจจัยที่ค้นพบจะชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนที่มีการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรในระดับสูง มีปัจจัยเหล่านั้นมากกว่าและดีกว่า ทั้งปริมาณและคุณภาพ และในทางกลับกันก็ชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนที่มีการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรในระดับต่ำมีปัจจัยเหล่านั้นน้อยกว่าและด้อยกว่าทั้งปริมาณและคุณภาพ ดังนั้นประโยชน์ที่จะได้จากผลการวิจัยข้อนี้ได้แก่

1.1 ถ้าปัจจัยที่ค้นพบเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับหลักสูตรก็จะเป็นแนวทางให้ผู้รับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรมวิชาการพิจารณาปรับปรุงตัวหลักสูตรให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติใหม่มากขึ้น

1.2 ถ้าปัจจัยที่ค้นพบเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียน และชุมชน ก็จะเป็นแนวทางให้ โรงเรียน กรมเจ้าสังกัดและกรมวิชาการ

พิจารณาแก้ไขให้โรงเรียนที่มีการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรในระดับพัฒนาตนเองให้สามารถปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรได้มากขึ้น ดีขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางส่งเสริมให้โรงเรียนที่มีการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรในระดับสูงอยู่แล้วให้พัฒนาการใช้หลักสูตรให้ดีขึ้นจนถึงขั้นสมบูรณ์ในที่สุด ซึ่งจะเป็นผลดีแก่การศึกษาขั้นพื้นฐานของชาติอย่างยิ่ง

2. ปัจจัยที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้อาจมีหลายปัจจัย การแก้ไขหรือพัฒนาปัจจัยเหล่านั้นอาจไม่สามารถกระทำได้พร้อม ๆ กัน เนื่องจากมีความจำกัดในเรื่องกำลังคน เวลาและทุนทรัพย์ ดังนั้นการแก้ไขหรือพัฒนาคงต้องกระทำตามลำดับความสำคัญและความจำเป็น ผลการวิจัยครั้งนี้นอกจากจะบอกให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรแล้วยังบอกถึงลำดับความสำคัญของปัจจัยอีกด้วย ซึ่งจะช่วยเป็นแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาการใช้หลักสูตรอย่างประหยัดและได้ประโยชน์สูงสุดอีกด้วย

3. การวิจัยครั้งนี้เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งเป็นขั้นการปฏิบัติซึ่งมีผู้ศึกษาไว้น้อยมากโดยเฉพาะในประเทศไทย ดังนั้นขอคนพบตลอดจนปัญหาการวิจัยที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้นักวิชาการ นักวิจัย และนักพัฒนาหลักสูตรไปศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษาให้ลึกซึ้งและกว้างขวางต่อไป

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การคัดเลือกโรงเรียนเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยมี 2 ประเภท คือ

1.1 โรงเรียนที่มีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรสูง (กลุ่มสูง)

1.2 โรงเรียนที่มีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรต่ำ (กลุ่มต่ำ)

ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด 7 จังหวัด เป็นผู้พิจารณาคัดเลือกให้ โดยใช้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขอันเดียวกัน เนื่องจากทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมีข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรของโรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนในเขตจังหวัดที่รับผิดชอบมากกว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ จึงถือได้

ว่าโรงเรียนที่ทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดคัดเลือกให้ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เชื่อถือได้ สำหรับการวิจัยครั้งนี้

2. คณะครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนที่มีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรสูง ถือได้ว่าโดยเฉลี่ยแล้วปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรได้อย่างดีทั้งปริมาณและคุณภาพ สำหรับคณะครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นคู่เปรียบเทียบกับอีกกลุ่มหนึ่ง ถือได้ว่าโดยเฉลี่ยแล้วปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรต่ำกว่าทั้งปริมาณและคุณภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ประชากร คือครูจำนวน 20,215 คน ที่สอนตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ในเขตการศึกษา 6 ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดต่าง ๆ 7 จังหวัดคือ ชัยนาท ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง และอุทัยธานี

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือ คณะครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ในโรงเรียนที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดคัดเลือกให้ โดยจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1 กลุ่มครูที่ปฏิบัติการสอนตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ได้ดีทั้งปริมาณและคุณภาพ ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มครูที่มีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรสูง (กลุ่มสูง) จำนวน 112 คน

2.2 กลุ่มครูที่ปฏิบัติการสอนตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ได้ต่ำกว่าทั้งปริมาณและคุณภาพ ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มครูที่มีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรต่ำ (กลุ่มต่ำ) จำนวน 112 คน

3. ตัวแปรที่นำมาศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น (independent variable)

ตัวแปรต้นใด่แกปัจจัย (factors) ที่ส่งผลต่อความแปรปรวนในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ปัจจัยดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการค้นหาเพื่อนำมาอธิบายความแตกต่างของตัวแปรตาม โดยผู้วิจัยค้นหาตัวแปรต้นได้จากแหล่งต่อไปนี้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คณะครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกตัวแปรต้น ผู้วิจัยพิจารณาปัจจัยที่คณะครูระบุมาในแบบสอบถามซึ่งมีความถี่สูงเกินกว่าร้อยละ 4 ของคำตอบที่ได้จากครูและสอดคล้องกับการค้นพบจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลจากการคัดเลือกปรากฏว่ามีตัวแปรต้นที่นำมาศึกษา 18 ตัวแปรดังนี้

3.1.1 ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรของครู

3.1.2 ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู

3.1.3 ความสามารถในการสอนของครู

3.1.4 การบริหารโรงเรียน

3.1.5 ประสิทธิภาพการอบรมหลักสูตร

3.1.6 เจตคติของครูต่อหลักสูตร

3.1.7 ความชัดเจนของหลักสูตร

3.1.8 ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน

3.1.9 ความซับซ้อนของหลักสูตร

3.1.10 การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

3.1.11 การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์

3.1.12 ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู

3.1.13 การสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน

3.1.14 ประสบการณ์สอนหลักสูตรใหม่

3.1.15 ประสบการณ์สอน

3.1.16 จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก

3.1.17 จำนวนครูภายในโรงเรียน

3.1.18 อายุของครู

3.2 ตัวแปรตาม (dependent variable)

ตัวแปรตามคือระดับการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

3.2.1 ระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรสูง

3.2.2 ระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรต่ำ

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตร หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการเรียน
2. หลักสูตรใหม่ หมายถึง หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
3. การใช้หลักสูตร หมายถึง การจัดการเรียนการสอนตามแนวการใช้หลักสูตรที่เสนอแนะไว้ควบคู่กับหลักสูตร
4. ระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตร (degree of implementation) หมายถึง ปริมาณและคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนของครูตามแนวการใช้หลักสูตร ซึ่งมี 2 ระดับ
 - 4.1 ระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรสูง หมายถึง ปริมาณและคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนของครูตามแนวการใช้หลักสูตรตั้งแต่ร้อยละ 75

ของเวลาสอนและแนวปฏิบัติที่ระบุไว้ในแนวการใช้หลักสูตร

4.2 ระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรต่ำ หมายถึงปริมาณและคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนของครูตามแนวการใช้หลักสูตรที่ต่ำกว่าร้อยละ 25 ของเวลาสอนและแนวปฏิบัติที่ระบุไว้ในแนวการใช้หลักสูตร

5. ตัวบ่งชี้ความแตกต่าง (discriminator) หมายถึงตัวแปรหรือปัจจัยที่สามารถอธิบายความแตกต่างของการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรซึ่งแตกต่างกันอยู่แล้วตามสภาพความเป็นจริง 2 ระดับ คือ ระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรสูง และระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรต่ำ

6. เอกสารหลักสูตร หมายถึงรายการและเนื้อหาที่นักเรียนต้องเรียน แผนการสอน หนังสือเรียน คู่มือหนังสือเรียน บัตรงาน แผนภาพ หนังสือเสริมการอ่าน และหนังสืออ่านเพิ่มเติม

7. เจตนารมณ์ของหลักสูตร หมายถึงหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

8. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน

9. ครู หมายถึง ผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา

10. เจตคติ (attitude) หมายถึงความคิดเห็นของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งในเชิงนิมิต (positive) คือเห็นด้วย พอใจ สนับสนุน และเชิงนิเสธ (negative) คือไม่เห็นด้วย ไม่พอใจ ไม่สนับสนุน

11. ความสามารถในการสอน หมายถึงพฤติกรรมการสอนของครูในการนำเข้าสู่บทเรียน การใช้กระบวนการกลุ่ม การจัดกิจกรรมการเรียน การใช้สื่อการสอน การเสริมแรง การพูด การเขียน การประเมินผล การชี้แนะนักเรียน และการปกครองชั้น โดยมีเงื่อนไขว่า พฤติกรรมเหล่านี้ควรมีความถูกต้องชัดเจนและเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน เหมาะสมกับสถานที่และสภาพแวดล้อม กระทำได้ด้วยความประหยัดในระยะเวลา แรงงานและทุนทรัพย์และต้องให้นักเรียนเกิดความอยากเรียน อยากรู้ อยากปฏิบัติมากที่สุด

12. ความชัดเจนของหลักสูตร หมายถึงความแจ่มแจ้งของคำอธิบาย คำชี้แจง รายละเอียดเกี่ยวกับสาระสำคัญและแนวปฏิบัติของหลักสูตร

13. ความซับซ้อนของหลักสูตร หมายถึงปริมาณและขั้นตอนของสาระสำคัญและแนวปฏิบัติของหลักสูตร

14. การนิเทศ หมายถึงการตรวจเยี่ยมของผู้นิเทศเพื่อทราบปัญหาการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งให้คำแนะนำ ชี้แจง และปรึกษาเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา

15. บรรยากาศในโรงเรียนหมายถึงความสัมพันธ์และการร่วมมือกันทำงานระหว่าง คณะครูและคณะครูกับผู้บริหารโรงเรียน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สาระสำคัญในบทนี้เป็นแนวความคิดและผลงานการวิจัยซึ่งจะนำไปสู่สมมุติฐาน และวิธีการดำเนินการวิจัยที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้ รายละเอียดของแนวคิดและผลงานการวิจัยที่จะกล่าวถึงในบทนี้แบ่งออกเป็น 7 ตอน ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตร
2. การใช้หลักสูตร
3. การศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร
4. หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521
5. แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521
6. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตร
7. สรุปแนวความคิดที่น่ามาใช้เป็นแนวทางในการวิจัย

1. หลักสูตร

หลักสูตรเป็นคำที่มีความหมายมากมายทั้งในระดับที่กว้างและระดับแคบ หลักสูตรในความหมายกว้าง หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดให้แก่เด็กเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้เด็กเรียนได้มีความรู้ ความคิด ทักษะและเจตคติอันดีที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 ข.1; Kelly.1977 : 7) ส่วนหลักสูตรในความหมายแคบ หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ 2522 : 1; Barrow. 1976 : 24; Beauchamp. 1968 : 83)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาหลักสูตรในความหมายแคบ เพราะผู้วิจัยมีข้อจำกัดหลายประการไม่อาจศึกษาหลักสูตรในความหมายกว้างได้ เมื่อผู้วิจัยเน้นถึงหลักสูตรในความหมายแคบ หลักสูตรจะมีลักษณะเป็นเอกสารที่เขียนขึ้น (written

document) โดยมีส่วประกอบสำคัญ 4 ส่วน คือ (กระทรวงศึกษาธิการ 2521
 ข. 1 - 6; Beauchamp. 1968 : 83 - 84)

1.1 เจตนารมณ์ของหลักสูตร

ส่วนนี้ของหลักสูตรจะตอบคำถามว่า "เรียนไปทำไม" นั่นคือ จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักการ เป้าหมาย และจุดมุ่งหมาย ซึ่งจะเป็นส่วนที่บอกถึงแนวทางหรือจุดหมายปลายทางของการนำหลักสูตรไปใช้

1.2 โครงสร้างและเนื้อหา

ส่วนนี้ของหลักสูตรจะตอบคำถามว่า "เรียนเรื่องอะไรบ้าง" ข้อมูลที่จะได้จากหลักสูตรส่วนนี้คือ โครงสร้างและเนื้อหาที่กำหนดให้เรียนในแต่ละชั้น

1.3 กระบวนการเรียนการสอน

ส่วนนี้ของหลักสูตรจะตอบคำถามว่า "เรียนอย่างไร สอนอย่างไร" ซึ่งเป็นวิธีการที่ผู้สร้างหลักสูตรเชื่อว่าจะทำให้หลักสูตรบรรลุผลตามเจตนารมณ์ที่วางไว้

1.4 การประเมินผล

ส่วนนี้ของหลักสูตรจะตอบคำถามว่า "จะจัดและแปลความหมายค่าที่ได้จากการวัด ผลผลิตของหลักสูตรอย่างไร" ซึ่งจะเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เกี่ยวข้องของได้ทราบว่าการนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นมาได้บรรลุผลตามเจตนารมณ์หรือไม่มากน้อยเพียงใด

2. การใช้หลักสูตร

โบแชมป์ (Beauchamp. 1968 : 84,132) ได้ให้ความหมายของการใช้หลักสูตร (curriculum implementation) ไว้ว่าเป็นวิธีการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ หรือเป็นการนำเอาหลักสูตรที่วางแผนไว้แล้วไปสู่การสอน

ฟูลัน และพอมเฟรท (Fullan and Pomfret. 1977 : 336) แสดงความคิดเห็นว่า หลักสูตรเป็นนวัตกรรมชนิดหนึ่ง ดังนั้นการใช้หลักสูตรก็น่าจะหมายถึงการนำเอาหลักสูตรไปปฏิบัติหรือไปสอนจริง ๆ

กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 ก.142 - 149) ได้
ชี้แจงถึงการนำหลักสูตรไปใช้ว่ามี 3 ขั้นตอน คือ

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ได้แก่การตีความหมายหลักสูตรว่ามีความ
หมายอย่างไร จะสอนใคร ระดับไหน อย่างไร และให้เกิดอะไรขึ้นในตัวผู้เรียน
โดยทั่ว ๆ ไป จะทำการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอนในรูปของประมวลการสอน โครงการ
สอน แผนการสอน และบันทึกการสอน

2. การจัดสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัด
หาวัสดุอุปกรณ์ที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน

3. การสอนของครู เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของการใช้หลักสูตร เป็นขั้นที่ครู
จะนำเอา จุดหมาย โครงสร้าง เนื้อหาสาระ วิธีการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
ปฏิบัติจริง ๆ ในห้องเรียน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเน้นการศึกษาหลักสูตรในความหมายแคบ โดยยึดถือว่า
หลักสูตรเป็น "ข้อกำหนดเกี่ยวกับการเรียน" ในหลักสูตรตามนัยแห่งความหมายนี้ จะ
รวมถึงหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง เนื้อหาสาระ การจัดกระบวนการเรียนการสอน
การประเมินผล ไว้อย่างเป็นระบบระเบียบ ดังนั้นการใช้หลักสูตรที่ผู้วิจัยมุ่งศึกษาในงาน
วิจัยนี้จึงเป็นการนำเอาสิ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตรไปปฏิบัติจริง ๆ ส่วนผู้ใช้หลักสูตรในที่นี้
ก็ครูนั่นเอง อนึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 ก.148)
ยอมรับแล้วว่า ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุด เป็น "ตัวเอก" ของกระบวนการหลักสูตร
ถ้าเปรียบเทียบกับละคร ครูคือผู้แสดงนำ ส่วนบุคลากรอื่น ๆ ล้วนแต่เป็นผู้ช่วยเหลือ
เช่น เขียนบท จัดฉาก กำกับ ฯลฯ นอกจากนี้โบแชมป์ (Beauchamp, 1968 : 141)
ได้ชี้แจงในหนังสือทฤษฎีหลักสูตรว่า ถ้าพูดถึงการใช้หลักสูตรจริง ๆ โดยคัดเรื่องของ
การวางแผนออกไป ผู้ที่ทำหน้าที่ใช้หรือนำหลักสูตรไปปฏิบัติจริง ๆ ก็เหลือแต่ครูผู้สอน
เท่านั้น จากแนวความคิดที่ผู้วิจัยกล่าวมาแล้วข้างต้น สรุปได้ว่า การใช้หลักสูตรก็คือ
การปฏิบัติตามแนวที่หลักสูตรได้กำหนดไว้และผู้ที่ใช้หลักสูตรที่แท้จริงก็คือ ครูผู้สอน

3. การศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร

ฟูลัน และพอมเฟรท (Fullan and Pomfret. 1977 : 340) ได้ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและนวัตกรรมจำนวนมาก บุคคลทั้งสองได้สรุปแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร (curriculum implementation) ไว้ 2 แนวทางคือ

3.1 การศึกษาระดับความมากน้อย และความถูกต้องในการนำหลักสูตรไปใช้ (degree and fidelity of implementation) ว่าเป็นไปตามแนวทางหรือแผนที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด ซึ่งมี 2 วิธีคือ

3.1.1 การศึกษาโดยวิธีการสังเกต วิธีการนี้ได้จากการวิจัยของกรอสส์ ไจแอคควินตา และเบิร์นสไตน์ (Gross, Giacquinta and Bernstein. 1971 : 90 - 96) บุคคลทั้งสามได้ทำการวิจัยระดับการใช้นวัตกรรม (degree of implementation of the innovation) ในโรงเรียนประถมศึกษาคัมไบร์ (Cambire Elementary School) ที่นิวอิงแลนด์ (New England) สหรัฐอเมริกา เมื่อปี ค.ศ. 1967 การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครูในห้องเรียนทั้งปริมาณและคุณภาพ ว่าเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดหรือไม่ การศึกษาพฤติกรรมในเชิงปริมาณ คือการคู้สัดส่วนของเวลาที่ครูแสดงพฤติกรรมตามแนวใหม่ ภายในเวลาที่กำหนดไว้ว่ามีมากน้อยเพียงใด เพื่อเทียบกับเวลาที่แสดงพฤติกรรมแบบเก่า สำหรับในด้านคุณภาพนั้นคือความตั้งใจและความพยายามในการแสดงพฤติกรรม ตัวอย่างเช่น พฤติกรรมใหม่ของครู คือ การให้นักเรียนเลือกกิจกรรมและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตัวเอง ผู้วิจัยจะสังเกตดูว่าภายในเวลาหนึ่งที่กำหนดไว้ ครูได้ปฏิบัติมากน้อยเท่าใด และการปฏิบัตินั้นเป็นการปล่อยปละละเลยของนักเรียนทั้งหมดหรือครูพยายามกระตุ้นให้แรงเสริมแก่นักเรียนด้วย การศึกษาตามแบบวิธีสังเกตดังกล่าวนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการสังเกต คือ แบบสังเกตซึ่งประกอบด้วยมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สำหรับพฤติกรรมที่สังเกต

แต่ละพฤติกรรม โดยกำหนดค่าน้ำหนักตั้งแต่ไม่ปฏิบัติเลย (not at all) จนถึงปฏิบัติได้สมบูรณ์ (completely) การสังเกตในงานวิจัยนี้ใช้ผู้สังเกตเพียงคนเดียว

3.1.2 การศึกษาโดยวิธีให้ครูประเมินตัวเอง อาร์บัคเกิล

(Arbuckle. 1977 : 1757 - 1768 A) ได้วิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา เขาได้ศึกษาระดับการปฏิบัติงาน (level of implementation) ของครูที่มหาวิทยาลัยเทกซัส โดยวิธีส่งเครื่องมือชื่อ LOU (Level of Use) ให้ครูผู้ปฏิบัติเป็นผู้ประเมินพฤติกรรมตนเอง งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรเรื่องที่ 2 ประมวล เสนาฤทธิ์ (Senarith. 1980 : 64 - 65) ประเมินการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และผู้บริหารโรงเรียนโดยแบบสอบถามประเมินตนเองซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ งานวิจัยอีกเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรคือ การวิจัยเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติตามแนวหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูประถมศึกษาในจังหวัดแพร่ ซึ่งผู้วิจัยใช้แบบสอบถามให้ครูประเมินตนเองเช่นกัน (ศักดิ์สิทธิ์ ชิตติยาสุวรรณ 2525 : 29 - 32)

วิธีการศึกษาระดับความมากน้อย และความถูกต้องในการนำหลักสูตรไปใช้ ทั้งสองวิธีดังกล่าวต่างก็มีข้อดีข้อเสียด้วยกันทั้งคู่ กล่าวคือ วิธีการสังเกต มีข้อดีในแง่ไม่เกิดการลำเอียงเข้าข้างตัวเอง เพราะผู้ประเมินเป็นบุคคลภายนอก การประเมินก็กระทำโดยบุคคลคนเดียวหรือกลุ่มเดียวกัน ผลการประเมินสามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ แต่วิธีการแบบนี้ก็มีข้อบกพร่องที่ทำได้เพียงบางจุด ต้องใช้เวลา แรงงาน ทุนทรัพย์มาก ถ้าต้องการให้มีความเที่ยงตรง และเชื่อถือได้มาก ๆ ด้วยเหตุนี้การสังเกตจึงทำได้กับกลุ่มตัวอย่างน้อย ๆ นอกจากนี้ถ้าหากให้ผู้สังเกตหลายคนจะทำให้เกิดความไม่สบายใจแก่ผู้ถูกสังเกตและถ้าผู้ถูกสังเกตรู้ตัวล่วงหน้าอาจแสดงพฤติกรรมที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง ส่วนวิธีการให้ครูประเมินตนเอง ผู้วิจัยไม่จำเป็นต้องเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วย

ตนเอง อาจกระทำได้โดยการส่งทางไปรษณีย์ ซึ่งเป็นการสะดวก ประหยัดทั้งกำลังคน เวลา และทุนทรัพย์ ครูผู้สอนเองก็มีความสบายใจในการให้ข้อมูล นอกจากนี้ข้อมูลที่จะศึกษายังสามารถถามไต่อย่างละเอียดลึกซึ้ง แต่อย่างไรก็ตามวิธีการนี้ก็มีข้อบกพร่อง ในด้านการล่าเอียง การไม่ยอมเปิดเผยข้อเท็จจริงของผู้ประเมิน การเปรียบเทียบ ข้อมูลจากการประเมินทำได้ยาก ผลการเปรียบเทียบจะไม่น่าเชื่อถืออันถ้าผู้ประเมินไม่ประเมินตนเองตามความเป็นจริง

3.2 การศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลง (change process or adaptation) ของหลักสูตรว่าได้เปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาไปอย่างไรบ้าง ในช่วงเวลาของการนำไปใช้ หรือนำไปปฏิบัติ

ผู้วิจัยได้พิจารณาแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับใช้หลักสูตรทั้งสองแนวทางเห็นว่า แนวทางที่ 1 คือการศึกษาความมากน้อยหรือความถูกต้องในการนำหลักสูตรไปใช้ตามแนวทางหรือแผนที่กำหนดไว้ เป็นแนวทางที่ผู้วิจัยควรนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง เพราะสอดคล้องกับปัญหาในการวิจัยเกี่ยวกับความแปรปรวนในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กล่าวคือ ครูบางคนใช้หลักสูตรได้ตรง ถูกต้องตามแนวหลักสูตร บางคนก็ไม่สามารถทำตามแนวหลักสูตรได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้อยู่ในความสนใจของผู้วิจัย เหตุผลอีกประการหนึ่งที่ผู้วิจัยเลือกแนวทางในการศึกษาแบบนี้เพราะเป็นแนวทางที่ใช้ เวลาในการศึกษาน้อยกว่าแนวทางที่ 2 ซึ่งจะช่วยให้ประหยัดทุนทรัพย์และแรงงาน อีกมาก

เนื่องจากวิธีการศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรดังกล่าวมาแล้วข้างต้นก็มีข้อดีและ
ข้อบกพร่อง ผู้วิจัยจำเป็นต้องเลือกวิธีที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการวิจัยมากที่สุด ครัง
นี้ผู้วิจัยใช้วิธีการให้ครูเป็นผู้ประเมินตนเอง เพราะผู้วิจัยต้องการตรวจสอบการใช้หลัก
สูตรของครูในโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างเท่านั้น แต่สิ่งที่ต้องการมากกว่าซึ่งแฝงอยู่ใน
แบบสอบถามการใช้หลักสูตรคือปัจจัยที่ครูคิดว่าเป็นสิ่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการ
ใช้หลักสูตรซึ่งจะนำมาเลือกเป็นตัวแปรต้น ดังนั้นเครื่องมือที่จะให้ครูประเมินตนเองเกี่ยวกับการ
ใช้หลักสูตรพร้อมทั้งเขียน ปัจจัยที่เสริมหรือเป็นอุปสรรค จึงมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม

4. หลักสูตรประถมศึกษาพหุศักราช 2521

หลักสูตรประถมศึกษาพหุศักราช 2521 มีสาระสำคัญดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ
2520 : 1 - 4; กระทรวงศึกษาธิการ 2522 : 1 - 6)

4.1 เจตนารมณ์

4.1.1 หลักการ

- 4.1.1.1 เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน
- 4.1.1.2 เพื่อเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต
- 4.1.1.3 เพื่อสร้างเอกภาพของชาติ

4.1.2 จุดหมาย

หมวด 1 มีคุณสมบัติที่ต้องการเน้น เช่น เสียสละ มีวินัยในตนเอง
ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ ประหยัด อุตุน รับผิดชอบ ฯลฯ

หมวด 2 มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต

หมวด 3 มีชีวิตที่สงบสุข

หมวด 4 เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ

4.2 เนื้อหาสาระ

4.2.1 โครงสร้างและเนื้อหา

กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ได้แก่ สิ่งมีชีวิต ชีวิตในบ้าน สิ่งที่อยู่รอบตัวเรา ชาติไทย ชาวเหตุการณ์ประจำวัน การทำมาหากิน พลังงานและสารเคมี จักรวาลและอวกาศ ประเทศเพื่อนบ้าน การสื่อสารและคมนาคม ประชากรศึกษา การเมืองและการปกครอง

กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ได้แก่ จริยศึกษา กิจกรรมสร้างนิสัย ศิลปะศึกษา พลศึกษา ดนตรีและนาฏศิลป์

กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ได้แก่ งานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์ งานช่าง และงานเลือกแขนงต่าง ๆ

4.2.2 เวลาเรียน

ตลอดหลักสูตรใช้เวลาเรียน 6 ปี แต่ละปีการศึกษาควรมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 40 สัปดาห์ ในหนึ่งสัปดาห์ต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 25 ชั่วโมง ทั้งนี้เมื่อรวมแล้วต้องไม่น้อยกว่า 200 วัน และไม่ต่ำกว่า 1,000 ชั่วโมง จัดเวลาเรียนเป็นคาบ ๆ ละ 20 นาที ซึ่งมีสัดส่วนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ตามตาราง 1

ตาราง 1 สัดส่วนแสดงเวลาเรียนกลุ่มวิชาต่าง ๆ

ป.5 - 6	25 %	25 %	20 %	30 %
ป.3 - 4	35 %	20 %	25 %	20 %
ป.1 - 2	50 %	15 %	25 %	10 %
ชั้น	ทักษะ	ประสบการณ์ชีวิต	ลักษณะนิสัย	การทำงาน

4.3 กระบวนการเรียนการสอน

หลักสูตรฉบับนี้กำหนดแนวทางเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่จะให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดหมายที่วางไว้ โดยพยายามให้ผู้เรียนพยายามศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเองให้มากที่สุด ให้มีประสบการณ์ตรง ปฏิบัติจริง ทดลองค้นคว้าจริง นอกจากนี้ ยังเน้นการทำงานร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำงานเป็นกลุ่ม อภิปราย แก้ปัญหาร่วมกัน ให้มีการสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มวิชา ยึดหยุ่นการเรียนการสอนตามสภาพท้องถิ่นและความสนใจของผู้เรียน

4.4 การประเมินผล

การประเมินผลมุ่งพัฒนาการเรียนการสอน และเลื่อนชั้นปลายปีซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนและครูสอนจะทำการประเมินผลเป็นระยะจนถึงสิ้นภาคเรียนทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผล

5. แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ มีความมุ่งหวังที่จะให้ผู้ใช้หลักสูตรเข้าใจ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมายปลายทาง ของหลักสูตรอันเดียวกัน เพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งหวังดังกล่าว กรมวิชาการจึงผลิตเอกสารชี้แจงสาระสำคัญ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ออกเผยแพร่หลายเล่ม สำหรับเอกสารที่ผู้วิจัยนำมาใช้ประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 เล่ม คือ

1. คู่มือการอบรมครู เรื่องการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521
2. คู่มือการใช้หลักสูตร ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521
3. แนวการใช้หลักสูตร ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521

เอกสารทั้ง 3 เล่มจะกล่าวถึงสาระสำคัญและแนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

เจตนารมณ์ของหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521

ประกอบด้วยความชัดเจนเกี่ยวกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

โครงสร้าง เป็นคำชี้แจงเกี่ยวกับกลุ่มวิชา วิชาและเวลาเรียน

เอกสารหลักสูตรและสื่อการเรียน เป็นคำชี้แจงเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์

สำหรับครูและนักเรียน เพื่อใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะในการจัดหาและการใช้สื่อการเรียน

กำหนดการสอนและตารางสอน เป็นคำชี้แจงและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดเนื้อหาสาระ เวลาที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ครบถ้วนตามหลักสูตร

การเตรียมการสอน เป็นข้อเสนอแนะในการเตรียมเนื้อหาสาระ กิจกรรมนักเรียน วิธีสอน สื่อการเรียนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นส่วนที่ให้ข้อเสนอแนะวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ในแต่ละกลุ่มวิชา

บรรยากาศในโรงเรียน ส่วนนี้เป็นข้อเสนอแนะวิธีการจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน ในบริเวณโรงเรียน การบริหาร การบริการ การประชาสัมพันธ์ ให้เอื้อต่อการใช้หลักสูตรให้มากที่สุด

การประเมินผลการเรียน ส่วนนี้เป็นข้อเสนอแนะวิธีการประเมิน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามเกณฑ์ของหลักสูตร

บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ส่วนนี้เป็นคำชี้แจงและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานที่ควรปฏิบัติ วิธีปฏิบัติของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ได้แก่ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน ฝ่ายวิชาการ ศึกษานิเทศก์ทุกระดับ หัวหน้าสำนักงานการประถมศึกษาทุกระดับ ศึกษาธิการทุกระดับ เขตการศึกษา วิทยาลัยครู กรมเจ้าสังกัด และกรมวิชาการ

แม้ว่าสาระสำคัญและแนวปฏิบัติที่อยู่ในหัวเรื่องดังกล่าวข้างต้น จะไม่ใช่กฎเกณฑ์ ขอบบังคับที่ผู้ใช้หลักสูตรต้องปฏิบัติตาม แต่ก็ถือว่าเป็นแนวทางที่ควรปฏิบัติตาม เพราะเป็น ข้อเสนอแนะที่ขอบด้วยเหตุผลและหลักวิชาการ ซึ่งผ่านการกลั่นกรองจากนักวิชาการ เป็น อย่างดี

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตร ซึ่งแตกต่างกัน 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีระดับการปฏิบัติสูง และกลุ่มที่มีระดับการปฏิบัติต่ำ โดยมุ่งค้นหา ตัวแปรหรือปัจจัยมาอธิบายความแตกต่างของการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรทั้ง 2 ระดับ ดังนั้นแนวการใช้หลักสูตรจึงนำมาใช้ประโยชน์ในการพิจารณาแบ่งกลุ่ม และสร้างแบบสอบถาม เพื่อสำรวจตัวแปรต้นและคัดเลือกตัวแปรต้นมาศึกษา โดยยึดแนวการใช้หลักสูตรของ กรมวิชาการ เป็นหลักในการพิจารณาสร้างเครื่องมือ

6. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตร

ปัจจัย (factors) ที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตร ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง ตัวแปรที่อาจเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการใช้หลักสูตร การที่ผู้ใช้หลักสูตรปฏิบัติตามแนว การใช้หลักสูตรได้มากน้อยแตกต่างกัน ย่อมหมายถึงความแตกต่างในปัจจัยเหล่านี้ด้วย

กรอสส์ ไจแอคควินตา และเบิร์นสไตน์ (Gross, Giacunta and Bernstein, 1971 : 149 - 180) ได้ศึกษาการใช้นวัตกรรม (the implementation of the innovation) ในโรงเรียนประถมศึกษาคัมไบร์ (Cambire Elementary School) สหรัฐอเมริกา โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน เครื่องมือที่ใช้คือการสังเกต และแบบสอบถาม ผลการศึกษพบว่าอุปสรรคที่ทำให้การใช้นวัตกรรมของครูบกพร่อง ไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ ได้แก่

การขาดความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรม (lack of clarity about the innovation) กล่าวคือ ครูไม่สามารถตีความ แปลความ และขยายความสาระ

สำคัญและแนวปฏิบัติได้อย่างชัดเจน มีความคลุมเครือ สงสัยในสิ่งที่จะปฏิบัติ ที่เป็นเช่นนี้เพราะนวัตกรรมที่นำมาใช้มีค่าชี้แจงแนวปฏิบัติคลุมเครือไม่กระจ่าง และครูผู้ปฏิบัติก็ไม่ได้รับการชี้แจงอธิบายจากฝ่ายบริหารอย่างชัดเจน

การขาดความสามารถในการปฏิบัติตามบทบาทใหม่ (lack of capacity to perform the new role) ความสามารถในการทำหน้าที่หมายถึงความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน การขาดความสามารถในการปฏิบัติงานตามบทบาทใหม่สืบเนื่องมาจากการไม่ได้รับการศึกษาอบรมและคำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางที่จะปฏิบัติเท่าที่ควร

การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์การสอน (unavailability of instructional materials) อุปกรณ์การสอนเป็นสิ่งจำเป็นที่จะเอื้อต่อการสอนตามแนวใหม่ ดังนั้นการขาดแคลนสิ่งที่เป็นเหล่านี้ย่อมทำให้การปฏิบัติงานไม่สามารถดำเนินไปตามแผนที่วางไว้ได้

การจัดระบบหน่วยงานที่ไม่สอดคล้องกัน (incompatible organizational arrangements) เป็นการจักระบบในหน่วยงานที่ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงใหม่ที่เกิดขึ้นหรืออาจไม่มีการจักระบบหรือสภาพหน่วยงานใหม่ยังคงสภาพเดิม ทำให้สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในหน่วยงานไม่เอื้อต่อการใช้นวัตกรรม

การขาดแรงจูงใจ (lack of motivation)

อุปสรรคข้อนี้หมายถึง การขาดขวัญและกำลังใจที่จะทุ่มเทความพยายามให้กับ การปฏิบัติงาน ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจากปัญหาการปฏิบัติงานที่แก้ไม่ได้ ภารกิจที่มากเกินไป การขัดแย้งของครูร่วมงานและการไม่เอาใจใส่ของผู้บริหาร

ผลจากการศึกษาของกรอสส์ ไจแอคควินต้า และเบิร์นสไตน์ ช่วยชี้ให้เห็นถึงอุปสรรคของการใช้นวัตกรรม 5 ประการ คือการขาดความเข้าใจ ขาดความสามารถ ขาดวัสดุอุปกรณ์ ความบกพร่องของการบริหารและการขาดแรงจูงใจ อุปสรรคเหล่านี้ถ้าหากมีในกลุ่มผู้ใช้นวัตกรรมกลุ่มใด ย่อมทำให้การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ และทำให้การใช้นวัตกรรมนั้นไม่บรรลุผลตามจุดหมายในที่สุด

คอนรัน (Conran. 1974 : 3388 - A) ได้ศึกษาการใช้หลักสูตรของโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐอิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา พบว่าความเป็นผู้นำของผู้บริหารในการใช้หลักสูตรและทัศนคติของครูต่อหลักสูตรส่งผลต่อการใช้หลักสูตรของครู

เรแกน และลีทวูด (Regan and Leithwood. 1974 : 10 - 69) ได้ศึกษาการใช้หลักสูตรสำเร็จรูปสำหรับนักเรียนอนุบาลในเมืองออนตาริโอ (Ontario) ประเทศแคนาดา โดยวิธีการสังเกต สัมภาษณ์ และใช้แบบสอบถาม พบปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตร ดังนี้

ปัจจัยเกี่ยวกับตัวครู ได้แก่ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร เจตคติต่อหลักสูตร ปรัชญาเกี่ยวกับหลักสูตร

ปัจจัยเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ ความชัดเจนของหลักสูตร การฝึกอบรมปฏิบัติ วิธีการเผยแพร่แนวความคิดแนวปฏิบัติ การนิเทศและติดตามผล และการให้ข้อมูลย้อนกลับ

ปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหาร ได้แก่ การสนับสนุนของผู้บริหาร และการนิเทศติดตามผล

ปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน ได้แก่ นิสัยและความสามารถของนักเรียน ทัศนคติของนักเรียนต่องิจกรรมหลักสูตร

ปัจจัยเกี่ยวกับผู้ปกครองนักเรียน ได้แก่ เจตคติของผู้ปกครองนักเรียนต่อหลักสูตร

อาร์บuckle (Arbuckle. 1977 : 1757 - A, 1752 - A) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้วัตรกรรมทางการศึกษาในรัฐเมน (Maine) สหรัฐอเมริกา โดยใช้เครื่องมือ LOU (Level of Use) วัดระดับการปฏิบัติงาน แบบสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์หลักฐาน จากการศึกษาพบปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตร คือ

ความสอดคล้องของโครงการ ค่านิยมของครูปฏิบัติ และเป้าหมาย

การสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร

การฝึกอบรม

การนิเทศและติดตามผล

ขอบเขตของกลุ่มประชากรที่นำนวัตกรรมไปใช้
 การเตรียม ระยะเวลา สำหรับการฝึกอบรม และการให้ความช่วยเหลือ
 โครงการพัฒนาการปฏิบัติงาน
 การสนับสนุนจากหน่วยงานระดับท้องถิ่น
 การโคมาซึ่งวัสดุอุปกรณ์
 บรรยาการของหน่วยงาน

ฟูลัน และพอมเฟรท (Fullan and Pomfret. 1977 : 335 - 397)
 ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร พบว่าวิธีการที่ผู้วิจัยใช้ศึกษา
 เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและปัจจัยที่ส่งผลมี 4 แบบ คือ การสังเกต การใช้แบบสอบถาม
 การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์หลักฐาน, นอกจากนี้พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตรมี
 4 กลุ่ม คือ

1. ลักษณะของหลักสูตร (characteristics of the curriculum)

- 1.1 ความชัดเจนของหลักสูตร (clarity) ซึ่งได้แก่ความแจ่มชัดรัดกุม
 ของคำชี้แจง คำอธิบายสาระสำคัญและแนวปฏิบัติ
- 1.2 ความซับซ้อนของหลักสูตร (complexity) ซึ่งได้แก่ปริมาณและ
 ขั้นตอนของการปฏิบัติตามแนวหลักสูตร

2. ยุทธวิธีการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ (strategies and tactics)

- 2.1 การฝึกอบรม (inservice training) ซึ่งได้แก่ การรับฟัง
 คำชี้แจง สาระสำคัญ แนวปฏิบัติ ฝึกปฏิบัติ
- 2.2 ทรัพยากร (resources) ซึ่งได้แก่ ระยะเวลา การเตรียม
 วัสดุอุปกรณ์ เครื่องอำนวยความสะดวก
- 2.3 กลไกการให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback mechanisms) ได้แก่
 ปฏิสัมพันธ์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระหว่างการปฏิบัติงาน ปัจจัยนี้จะช่วย

ให้ผู้ปฏิบัติทราบผลการปฏิบัติงาน ปัญหาและแนวทางแก้ไข

2.4 การมีส่วนร่วม (participation) ในการพัฒนาหลักสูตรได้แก่ การให้ผู้ปฏิบัติได้เข้าไปมีส่วนร่วม วางแผน ตัดสินใจ และแก้ปัญหา ซึ่งจะช่วยให้ ผลการพัฒนาหลักสูตรลงไปสู่การปฏิบัติได้มากขึ้น

3. ลักษณะของหน่วยปฏิบัติงาน (characteristics of adapting units)

3.1 บรรยากาศในหน่วยงาน (organizational climate)

ได้แก่ความสัมพันธ์ของคณะครูและผู้บริหาร ซึ่งปัจจัยนี้จะช่วยให้การร่วมมือกันทำงาน

3.2 ปัจจัยเกี่ยวกับประชากรในหน่วยงาน (demographic factors)

ได้แก่ลักษณะของครูในคณาต่าง ๆ เช่น สังคม การศึกษา

3.3 การสนับสนุนจากสิ่งแวดล้อม (environmental support)

ได้แก่สภาพชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน เช่น ความต้องการ ค่านิยม ทรัพยากร ซึ่งจะเป็นสิ่งที่เอื้อต่อการใช้หลักสูตร

4. ปัจจัยเกี่ยวกับสังคมและการเมือง (sociopolitical factors)

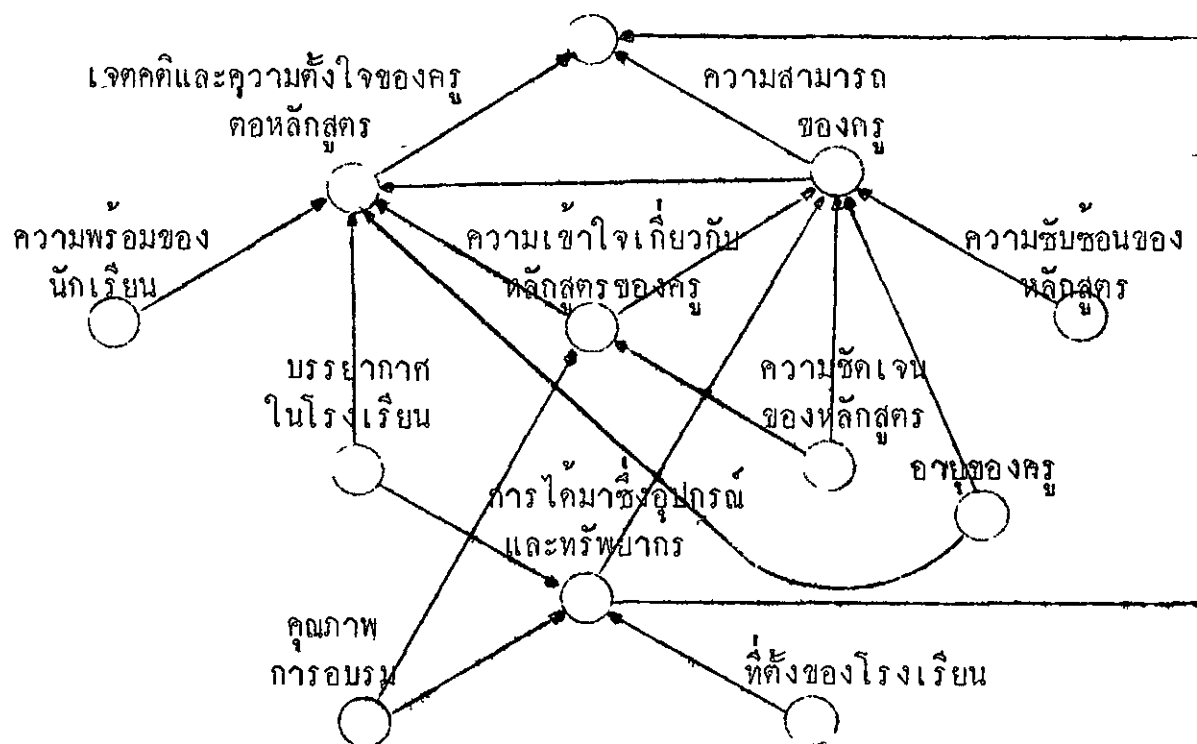
ได้แก่บทบาทขององค์การที่อยู่ภายนอกโรงเรียน เช่น คณะกรรมการ การศึกษา หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนใน ด้านทรัพยากรและวัสดุอุปกรณ์

เคลลี (Kelly, 1977 : 3250 - 3251 A) ได้ศึกษาผลของโครงสร้างการจัดหลักสูตรที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางค่านิยมหลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา 30 แห่งใน เขตเมืองดีทรอยต์ (Detroit) สหรัฐอเมริกา โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ สังเกต แบบสอบถาม และวิเคราะห์เอกสาร ผลการศึกษาพบว่าความมีกฎเกณฑ์และแบบแผน ของหลักสูตรและแนวปฏิบัติช่วยให้บทบาทของครูชัดเจนขึ้นและนอกจากนี้พบอีกว่าการที่ ครูมีบทบาทร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาหลักสูตรมากขึ้นช่วยให้ครูนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติได้มากขึ้น

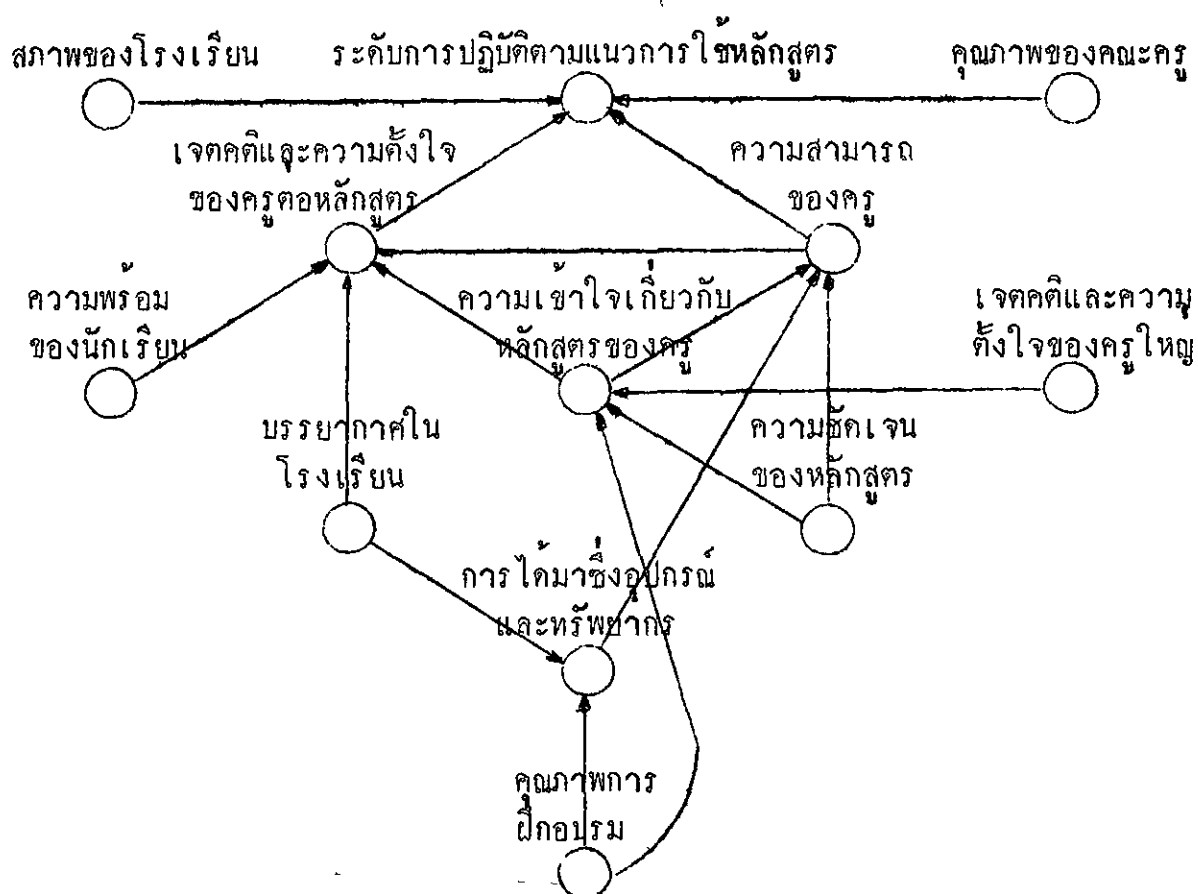
ริด (Reid. 1978 : 79) ได้เสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาที่เวสต์ มิดแลนด์ (West Midland) โดยใช้แบบสอบถามกับครู 120 คน พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตรให้บรรลุตามที่คาดหวังไว้ ได้แก่ ทรัพยากรและเครื่องอำนวยความสะดวก ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอน เจตคติ พื้นฐานทางบ้าน และประสบการณ์ของเด็ก

ประมวล เสนาฤทธิ์ (Senarith. 1980 : 135 - 138) ได้ประเมินผลการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในเขตกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 423 คน ครูใหญ่ 134 คน ในโรงเรียน 134 โรงเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

ระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตร

ภาพประกอบ 1 รูปแบบแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ข้อมูลจากครู)

ภาพประกอบ 2 รูปแบบแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ข้อมูลจากครูและครูใหญ่)

ภาพประกอบ 1 และภาพประกอบ 2 แสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรทั้งทางตรงและทางอ้อม นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นอีกว่ามีปัจจัยอื่นใดอีกบ้างที่ส่งผลต่อกันทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยสังเกตได้จากเครื่องหมายลูกศร ปัจจัยที่อยู่ตอนต้นของลูกศรเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อปัจจัยที่อยู่ทางตอนปลายของลูกศรโดยตรง ซึ่งจะสังเกตได้ว่ามีการส่งผลต่อกันเป็นทอด ๆ ไปจนถึงระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตร สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรโดยตรงจริง ๆ จากผลการวิจัยที่ปรากฏในภาพประกอบมีอยู่ 5 ปัจจัยคือ สภาพของโรงเรียน เจตคติและความตั้งใจของครูต่อหลักสูตร ความสามารถของครู คุณภาพของครู และการได้มาซึ่งวัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากร นอกนั้นส่งผลโดยอ้อมผ่านปัจจัยอื่น

สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตร ซึ่งเป็นผลการวิจัย
ของประมวล เสนาฤทธิ์ ทั้งหมด จาแนกตามประเภทได้ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยเกี่ยวกับครู

- 1.1 เจตคติและความตั้งใจของครู
- 1.2 ความสามารถของครู
- 1.3 ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร
- 1.4 การศึกษาของครู
- 1.5 อายุของครู

2. ปัจจัยเกี่ยวกับหลักสูตร

- 2.1 ความซับซ้อนของหลักสูตร
- 2.2 ความชัดเจนของหลักสูตร
- 2.3 การได้นำซึ่งวัสดุอุปกรณ์และทรัพยากร
- 2.4 คุณภาพของการฝึกอบรม

3. ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน

- 3.1 บรรยากาศในโรงเรียน
- 3.2 ที่ตั้งของโรงเรียน
- 3.3 เจตคติและความตั้งใจของครูใหญ่
- 3.4 สภาพของโรงเรียน
- 3.5 คุณภาพของคณะครู

4. ปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน

- 4.1 ความพร้อมของนักเรียน

การศึกษาของประมวล เสนาฤทธิ์ แม้ว่าผลการวิจัยน่าสนใจเกี่ยวกับปัจจัยที่อาจเป็นอุปสรรคและเสริมระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตร แต่การได้มาซึ่งปัจจัยบางปัจจัยยังเป็นที่น่าสงสัย เช่น ความสามารถของครู ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร การได้มาซึ่งวัสดุอุปกรณ์และทรัพยากร คุณภาพของการฝึกอบรม และคุณภาพของครู ความน่าสงสัยเกี่ยวกับปัจจัยเหล่านี้เกิดขึ้นเนื่องจากประมวล เสนาฤทธิ์ ใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ทั้งหมดทุกปัจจัยที่ศึกษาทั้ง ๆ ที่บางปัจจัยไม่อาจวัดได้โดยการประมาณค่าในแบบสอบถาม จะต้องใช้การทดสอบ หรือ/และสังเกตจากสภาพจริง ๆ จึงจะวัดได้ ผู้วิจัยคิดว่าการศึกษาตัวแปรที่เป็นปัจจัยเหล่านี้ในครั้งต่อไปต้องปรับปรุงวิธีการเก็บข้อมูลมาศึกษาใหม่จึงจะได้ข้อเท็จจริงที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้มากขึ้น เช่น ความสามารถของครู (ความรู้และทักษะในการสอนตามหลักสูตร) ต้องใช้แบบทดสอบหรือ/และการสังเกตการสอน ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ต้องใช้แบบทดสอบ เป็นต้น

ศักดิ์สิทธิ์ ชิตติยาสุวรรณ (ศักดิ์สิทธิ์ ชิตติยาสุวรรณ 2524 : 63 - 74) ได้ศึกษาเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติ ทักษะ และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของครูในโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรและโรงเรียนที่ไม่เป็นผู้นำในจังหวัดแพร่ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นครูสอนจำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ระดับการปฏิบัติ - ใช้แบบสอบถาม ความเข้าใจ - ใช้แบบทดสอบ ทักษะ - ใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรทั้งสามมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ในด้านความพึงพอใจแบบง่ายระหว่าง ความเข้าใจ - ระดับปฏิบัติ ทักษะ - ระดับปฏิบัติ พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งวิเคราะห์แยกและรวมกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้นผลการวิจัยดังกล่าวนี้จึงเป็นข้อสนับสนุนอีกประการหนึ่งที่ชี้ให้เห็นว่าความเข้าใจและทักษะเกี่ยวกับหลักสูตร เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตรหรือระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับหลักสูตร

กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (กรมวิชาการ 2524 : 6 - 17)

ได้วิเคราะห์รายงานการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของศึกษานิเทศก์จังหวัด 51 จังหวัดทั่วประเทศ พบอุปสรรคที่ทำให้ครูมีปัญหาไม่สามารถปฏิบัติการสอนตามแนวการใช้หลักสูตรที่วางแผนไว้ได้ครบถ้วนเท่าที่ควรจะเป็นดังต่อไปนี้

ครูไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและวิธีสอนตามแนวหลักสูตรใหม่
 ครูไม่เข้าใจแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องของหลักสูตรใหม่
 ครูขาดขวัญกำลังใจและความกระตือรือร้น
 หลักสูตรมีขั้นตอนและงานที่ครูต้องปฏิบัติตามมากเกินไป
 คณะครูขาดความร่วมมือประสานงานกันทั้งภายในและระหว่างโรงเรียน
 ครูขาดวัสดุอุปกรณ์การสอนและทรัพยากร
 ครูขาดทักษะในการสอน
 ผู้บริหารโรงเรียนไม่สนใจและไม่สนับสนุนงานวิชาการ
 ผู้ปกครองไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอน
 ครูไม่ได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์อย่างทั่วถึง

7. สรุปแนวความคิดที่นำมาเป็นแนวทางในการวิจัย

หลักสูตร

หลักสูตรคือข้อกำหนดเกี่ยวกับการเรียนมี 4 ส่วน คือ เจตนารมณ์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระ การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล

การใช้หลักสูตร

การใช้หลักสูตรเป็นภารกิจของครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้ที่นำเอาข้อกำหนดเกี่ยวกับการเรียนไปสู่การปฏิบัติหรือการสอนตามแนวการใช้หลักสูตร

การศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร

การศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมี 2 แนวทาง คือ

1. การศึกษาระดับความมากน้อยของการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตร ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพเพื่อเทียบกับช่วงเวลาการสอนที่กำหนด

2. การศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงของการใช้หลักสูตรในช่วงเวลาที่กำหนดว่ามีพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง

วิธีการศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร มี 2 วิธี

1. การศึกษาโดยวิธีสังเกต ผู้ที่สังเกตเป็นบุคคลภายนอก ผู้สังเกตเข้าไปสังเกตการจัดการเรียนการสอนของครูในห้องและประเมินการสอนของครูว่าเป็นไปตามแนวการใช้หลักสูตรเพียงใด

2. การศึกษาโดยวิธีให้ครูผู้สอนประเมินตนเอง ว่าได้สอนตามแนวทางที่วางไว้มากน้อยเพียงใด เครื่องมือที่ใช้ศึกษาเป็นแบบสอบถาม

ผู้วิจัยใช้แนวความคิดที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรในหัวข้อนี้ ในการพิจารณาคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มครูที่มีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรสูง และกลุ่มครูที่ปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรต่ำ อีกประการหนึ่งผู้วิจัยต้องอาศัยความคิดจากหัวข้อนี้คือการสำรวจและคัดเลือกตัวแปรต้น โดยการให้ครูประเมินการใช้หลักสูตรของตนเองว่ามีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรมากน้อยเพียงใดพร้อมทั้งบอก ปัจจัยที่เสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติ

หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521

หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับการให้การศึกษาแก่เด็กที่อยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 อายุระหว่าง 6 - 12 ปี มีส่วนสำคัญ 4 ส่วนคือเจตนารมณ์ของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผล เรื่องหลักสูตรนี้ ผู้วิจัยยึดเป็นหลักในการศึกษาตัวแปรแต่ละตัวที่เกี่ยวข้อง

แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธทศักราช 2521

แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธทศักราช 2521 เป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสาระสำคัญและแนวทางปฏิบัติของครู เพื่อให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ซึ่งมี ควบคู่กับหลักสูตร ผู้วิจัยใช้สาระสำคัญและแนวปฏิบัติดังกล่าวนี้เป็นหลักสำคัญในการพิจารณาเลือกกลุ่มตัวอย่างและในการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องทุกตัว

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตร

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตร เป็นตัวแปรที่อาจเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการใช้หลักสูตร ปัจจัยในข้อนี้คือตัวแปรต้นที่ต้องนำมาศึกษาว่าตัวแปรใดสามารถอธิบายความแตกต่างของระดับการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรได้บ้าง และมีลำดับความสำคัญอย่างไร ปัจจัยดังกล่าวนี้ส่วนหนึ่งจะได้อาจมาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อีกส่วนหนึ่งได้จากกลุ่มตัวอย่าง

1. ปัจจัยที่ได้จากเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตรที่ได้จากเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้เป็น 6 กลุ่มตามตาราง 2

กลุ่ม 1 ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน

กลุ่ม 2 ปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน

กลุ่ม 3 ปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน

กลุ่ม 4 ปัจจัยเกี่ยวกับครู

กลุ่ม 5 ปัจจัยเกี่ยวกับหลักสูตร

กลุ่ม 6 ปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน

ตาราง 2 กลุ่มปัจจัยที่ได้จากเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน	2. ปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน	3. ปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน
1.1 บรรยากาศในโรงเรียน 1.2 จำนวนนักเรียน 1.3 จำนวนครู 1.4 วัสดุอุปกรณ์ 1.5 กำลังทรัพย์	2.1 เจตคติต่อหลักสูตร 2.2 การสนับสนุน 2.3 การบริหารโรงเรียน 2.4 การนิเทศภายในโรงเรียน	3.1 เจตคติต่อหลักสูตร 3.2 นิสัยทางการเรียนของนักเรียน 3.3 ประสิทธิภาพการเรียน 3.4 ความพร้อมทางการเรียน 3.5 พื้นฐานทางครอบครัว
	4. ปัจจัยเกี่ยวกับครู 4.1 เจตคติต่อหลักสูตร 4.2 ความเข้าใจหลักสูตร 4.3 ความสามารถในการสอน 4.4 ปรัชญาการศึกษาของครู 4.5 ขวัญและกำลังใจ 4.6 ประสิทธิภาพสอน 4.7 วุฒิการศึกษา 4.8 อายุ 4.9 การมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตร	
5. ปัจจัยเกี่ยวกับหลักสูตร 5.1 ความชัดเจน 5.2 การฝึกอบรม 5.3 ความซับซ้อน 5.4 การนิเทศของศึกษานิเทศก์ 5.5 หลักเกณฑ์และแบบแผน	4.10 ค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษา 4.11 การมีส่วนร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร	6. ปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน 6.1 การสนับสนุนจากชุมชน 6.2 เจตคติของผู้ปกครองต่อหลักสูตร 6.3 การปกครองท้องถิ่น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตรจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวแล้ว
สามารถนำมาจำแนกและจัดลำดับตามความถี่ของผู้ศึกษา/วิเคราะห์ได้ดังตาราง 3

รหัสผู้ศึกษา/ผู้วิเคราะห์

1. Gross, Giacuinta and Bernstein	6. Kelly
2. Conran	7. Reid
3. Regan and Leithwood	8. ประมวล เสนาฤทธิ์
4. Arbuckle	9. ศักดิ์สิทธิ์ ชิตติยาสุวรรณ
5. Fullan and Pomfret	10. กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ

ตาราง 3 สรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตรจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ลำดับ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตร	กลุ่มปัจจัย	รหัสผู้ศึกษา/ผู้วิเคราะห์									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	วัสดุอุปกรณ์	1 โรงเรียน	*			*	*		*		*	
2	เจตคติของครูต่อหลักสูตร	4 ครู		*	*				*		*	*
3	ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรของครู	4 ครู	*		*						*	*
4	บรรยากาศในโรงเรียน	1 โรงเรียน				*	*		*			
5	ความชัดเจนของหลักสูตร	5 หลักสูตร			*		*				*	
6	การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับหลักสูตร	5 หลักสูตร			*	*	*					
7	ความสามารถในการสอนของครู	4 ครู	*								*	
8	ความซับซ้อนของหลักสูตร	5 หลักสูตร					*				*	
9	การนิเทศของศึกษานิเทศก์	5 หลักสูตร			*	*						
10	การนิเทศภายในโรงเรียน	1 โรงเรียน		*		*						
11	การสนับสนุนจากชุมชน	6 ชุมชน				*	*					
12	การสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน	2 ผู้บริหาร			*	*						

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตร	กลุ่มปัจจัย	รหัสผู้ศึกษา/ผู้วิเคราะห์									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
13	กำลังทรัพย์	1 โรงเรียน				*			*			
14	ปรัชญาเกี่ยวกับการศึกษาของครู	4 ครู		*								
15	การบริหารโรงเรียน	2 ผู้บริหาร	*									
16	ขวัญและกำลังใจของครู	4 ครู	*									
17	ประสบการณ์สอนของครู	4 ครู									*	
18	การศึกษาของครู	4 ครู									*	
19	อายุของครู	4 ครู									*	
20	จำนวนนักเรียนในโรงเรียน	1 โรงเรียน									*	
21	เจตคติของผู้บริหารโรงเรียนต่อหลักสูตร	2 ผู้บริหาร									*	
22	เจตคติของผู้ปกครองนักเรียนต่อหลักสูตร	6 ชุมชน		*								
23	เจตคติของนักเรียนต่อหลักสูตร	3 นักเรียน		*								
24	นิสัยของนักเรียน	3 นักเรียน		*								
25	ประสบการณ์ทางการเรียนของนักเรียน	3 นักเรียน								*		
26	ความพร้อมทางการเรียนของนักเรียน	3 นักเรียน									*	
27	พื้นฐานทางครอบครัวของนักเรียน	3 นักเรียน								*		
28	หลักเกณฑ์และแบบแผนของหลักสูตร	5 หลักสูตร						*				
29	การมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตรของครู	4 ครู					*					
30	จำนวนครูในโรงเรียน	1 โรงเรียน					*					
31	ค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาของครู	4 ครู			*							
32	การมีส่วนร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรของครู	4 ครู						*				
33	การปกครองท้องถิ่น	6 ชุมชน					*					

2. ปัจจัยที่ไต่จากครูในกลุ่มตัวอย่าง

ผลจากการสำรวจความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการใช้หลักสูตร เลือก
ได้ 18 ปัจจัยเรียงตามลำดับความถี่ที่ครูระบุ ดังตาราง 4

ตาราง 4 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการใช้หลักสูตรซึ่งเลือกจากความคิดเห็นของครูในกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการใช้หลักสูตร	กลุ่มปัจจัย	ผู้ที่เคยศึกษา/วิเคราะห์									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรของครู	4 ครู	*		*						*	*
2	ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู	4 ครู										
3	ความสามารถในการสอนของครู	4 ครู	*								*	
4	การบริหารโรงเรียน	2 ผู้บริหาร	*									
5	ประสบการณ์การอบรมหลักสูตร	5 หลักสูตร				*	*	*				
6	เจตคติของครูต่อหลักสูตร	4 ครู		*	*				*		*	*
7	ความชัดเจนของหลักสูตร	5 หลักสูตร			*	*					*	
8	ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน	1 โรงเรียน				*	*		*			
9	การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน	2 ผู้บริหาร			*	*						
10	ความซับซ้อนของหลักสูตร	5 หลักสูตร					*				*	
11	การนิเทศการ ศึกษาของศึกษานิเทศก์	5 หลักสูตร			*	*						
12	ขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงานของครู	4 ครู	*									
13	การสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน	6 ชุมชน				*	*					
14	ประสบการณ์สอนหลักสูตรใหม่	4 ครู									*	
15	ประสบการณ์สอนของครู	4 ครู									*	
16	จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก	1 โรงเรียน									*	
17	จำนวนครูภายในโรงเรียน	1 โรงเรียน					*					
18	อายุของครู	4 ครู									*	

หมายเหตุ ปัจจัยทั้งหมดมี 34 ปัจจัย แต่เลือกเฉพาะที่มีความถี่สูงเกินร้อยละ 4 มาศึกษาเพียง
18 ปัจจัย

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยที่เป็นตัวบ่งชี้ความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตร
ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 เรียงตามลำดับความสำคัญดังต่อไปนี้

1. ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรของครู
2. ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู
3. ความสามารถในการสอนของครู
4. การบริหารโรงเรียน
5. ประสบการณ์การอบรมหลักสูตร
6. เจตคติของครูต่อหลักสูตร
7. ความชัดเจนของหลักสูตร
8. ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน
9. การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
10. ความซับซ้อนของหลักสูตร
11. การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์
12. ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู
13. การสนับสนุนของผู้นำนักเรียน
14. ประสบการณ์สอนหลักสูตรใหม่
15. ประสบการณ์สอน
16. จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก
17. จำนวนครูภายในโรงเรียน
18. อายุของครู

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะครูซึ่งสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 7 จังหวัด ในเขตการศึกษา 6 ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2524 : ไม่มีเลขหน้า ; กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : 4)

ตาราง 5 ประชากรในการวิจัย

ลำดับ	จังหวัด	จำนวน อำเภอ	จำนวน กลุ่ม ร.ร.	จำนวนโรงเรียน		จำนวนห้อง ป.1 - 4	จำนวนครู ป.1 - 4
				ผู้นำ	ธรรมดา		
1	ชัยนาท	6	31	—	230	1,282	2,476
2	ลพบุรี	6	57	2	437	2,505	4,106
3	สระบุรี	10, 1 กิ่ง	46	2	371	1,769	3,123
4	สิงห์บุรี	6	22	3	146	533	1,991
5	อยุธยา	16	54	5	422	2,236	4,038
6	อ่างทอง	7	24	1	158	922	2,160
7	อุทัยธานี	6, 1 กิ่ง	32	2	256	1,283	2,301
	รวม	57 อำเภอ	256	15	2,020	10,530	20,215
		2 กิ่ง		2,035			

กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนดังนี้

1. เลือกจังหวัด

เลือกจังหวัดในเขตการศึกษา 6 มาศึกษาทั้งหมด 7 จังหวัด

2. เลือกโรงเรียน

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแต่ละจังหวัดเป็นผู้เลือกโรงเรียน 2

ประเภทตามหลักเกณฑ์ดังนี้

2.1 โรงเรียนที่คณะครูมีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 สูง (กลุ่มสูง) กล่าวคือ เป็นโรงเรียนที่คณะครูปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรโดยเฉลี่ยแล้วมากกว่าร้อยละ 75 ของเวลาสอนและแนวปฏิบัติทั้งหมด และปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 โรงเรียนที่คณะครูมีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ต่ำ (กลุ่มต่ำ) กล่าวคือ เป็นโรงเรียนที่คณะครูปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรโดยเฉลี่ยแล้วน้อยกว่าร้อยละ 25 ของเวลาสอนและแนวปฏิบัติและการปฏิบัติไม่มีประสิทธิภาพ

สำนักงานการประถมศึกษามีเจ้าหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรของโรงเรียนประถมศึกษาในเขต จังหวัดอยู่แล้วย่อมมีข้อมูลเพียงพอที่จะจัดอันดับการใช้หลักสูตรของโรงเรียนต่าง ๆ ได้ โดยที่การปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรของครูให้ได้ลักษณะตามเกณฑ์ แล้วคัดเลือกโรงเรียนที่มีระดับการปฏิบัติของครูแตกต่างกันมากที่สุดแบบกลุ่มละชั่ว มาเป็นคู่ ๆ โดยคูนขนาดโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนคู่เปรียบเทียบกับใกล้เคียงกันที่สุด จำนวนโรงเรียนที่เลือกเท่ากับประมาณร้อยละ 1 ของจำนวนโรงเรียนในแต่ละจังหวัด ผลจากการคัดเลือกโรงเรียนตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น ได้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 40 โรงเรียน 14 อำเภอ ใน 7 จังหวัด

3. เลือกครู

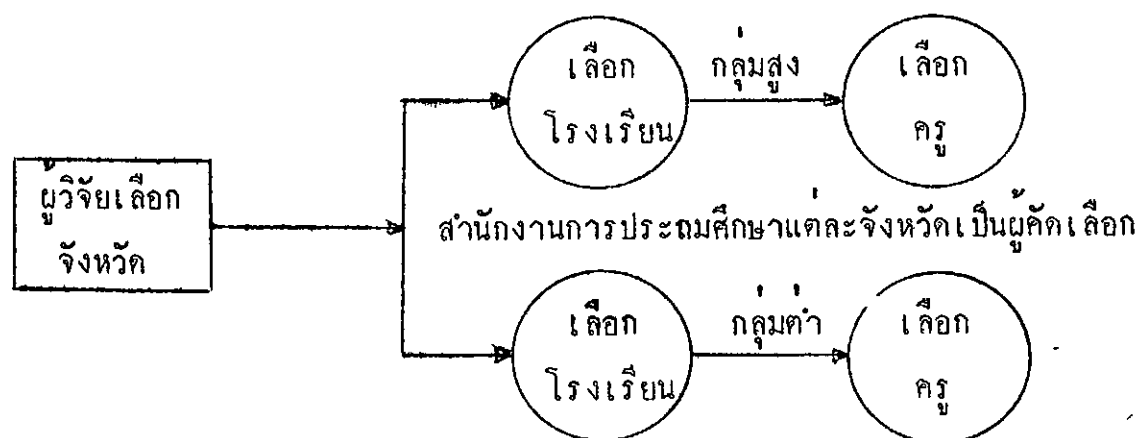
ครูสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ทุกคนในโรงเรียนทั้ง 40 โรงเรียน ถือว่าเป็นกลุ่มตัวอย่าง หลังจากที่ได้ไปศึกษาและเก็บข้อมูลมาแล้ว พบว่าครูที่สามารถให้ ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้อย่างครบถ้วน และถือเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ อย่าง สมบูรณ์ดังรายละเอียดในตาราง 6

ตาราง 6 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

โรงเรียน	ครูที่เป็น ตัวอย่าง		โรงเรียน	ครูที่เป็น ตัวอย่าง		ขนาด โรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด
	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง			
1 วัดเนินถ่าน	1	3	2 วัดบรมธาตุ	—	4	เล็ก	เมือง	ชัยนาท
3 วัดโพธิ์มงคล	—	6	4 วัดโคกจันทร์	4	3	เล็ก	สรรพยา	ชัยนาท
5 พิบูลสงคราม	3	6	6 วัดคงสวอง	—	9	เล็ก	เมือง	ลพบุรี
7 ไทยรัฐวิทยา 1	—	6	8 วัดทุ่งสิงโต	2	4	เล็ก	เมือง	ลพบุรี
9 วัดสัมพันธมิตร	—	4	10 วัดหนองหอย	—	2	เล็กมาก	โคกสำโรง	ลพบุรี
11 วัดบ้านหมี่ใหญ่	—	6	12 วัดเชียงงา	3	4	กลาง	บ้านหมี่	ลพบุรี
13 วัดหนองโนไค	4	4	14 วัดพระพุทธฉาย	1	6	เล็ก	เมือง	สระบุรี
15 วัดเพ็ญขวา	2	2	16 วัดบ้านกล้วย	1	1	เล็กมาก	เมือง	สระบุรี
17 ชุมชนวัดไทยงาม	3	4	18 ชุมชนวัดหนองส้มคร	5	4	กลาง	หนองแค	สระบุรี
19 วัดหนองปลาหมอ	1	2	20 วัดบ้านจาน	1	3	เล็ก	หนองแค	สระบุรี
21 วัดโพธิ์หอม	2	2	22 วัดโพธิ์สุทธาชัย	2	2	เล็ก	บางระจัน	สิงห์บุรี
23 วัดพิบูลทอง	2	5	24 วัดโสภา	5	3	เล็ก	ท่าช้าง	สิงห์บุรี
25 วัดใหญ่ชัยมงคล	—	7	26 วัดพัญญูเชิง	2	7	กลาง	พระนคร	อยุธยา
27 วัดตูม	—	4	28 วัดช้างใหญ่	2	1	เล็กมาก	พระนคร	อยุธยา
29 วัดพุทไธศวรรย์	—	8	30 วัดท่าไทม	2	4	เล็ก	พระนคร	อยุธยา

ตาราง 6 (ต่อ)

โรงเรียน	ครูที่เป็น ตัวอย่าง		โรงเรียน	ครูที่เป็น ตัวอย่าง		ขนาด โรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด
	ชาย	หญิง		ชาย	หญิง			
31 วัดกลางคลอง สระบัว	—	4	32 วัดป้อมรามัญ	2	2	เล็กมาก	พระนครศรีอยุธยา	อยุธยา
33 วัดน้ำผึ้ง	1	5	34 วัดจันทรมิตร	3	3	เล็ก	เมือง	อ่างทอง
35 บ้านห้วยคล้า	3	2	36 บ้านไผ่ หมูขวิด	1	4	เล็ก	วิเศษชัยชาญ	อ่างทอง
37 บ้านลอมเสือโฮก	1	2	38 บ้านเนินพยอม	1	2	เล็ก	หนองฉาง	อุทัยธานี
39 หนองขาหย่าง	—	7	40 วัดคงขวาง	5	2	เล็ก	หนองขาหย่าง	อุทัยธานี
20 โรงเรียน	23	89	20 โรงเรียน	42	70		14 อำเภอ	7 จังหวัด
	112			112				

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรต้น (independent variables)

ตัวแปรต้นในการวิจัยครั้งนี้มีทั้งหมด 18 ตัวแปร

1. ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรของครู /
2. ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู /
3. ความสามารถในการสอนของครู /
4. การบริหารโรงเรียน /
5. ประสบการณ์การอบรมหลักสูตร <
6. เจตคติของครูต่อหลักสูตร /
7. ความชัดเจนของหลักสูตร /
8. ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน /
9. การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน /
10. ความซับซ้อนของหลักสูตร /
11. การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ /
12. ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู /
13. การสนับสนุนของผู้นปกครองนักเรียน /
14. ประสบการณ์สอนหลักสูตรใหม่ /
15. ประสบการณ์สอน /
16. จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก /
17. จำนวนครูภายในโรงเรียน /
18. อายุของครู /

ตัวแปรตาม (dependent variable)

ตัวแปรตามในการวิจัยครั้งนี้คือระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

1. ระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรสูง ✓
2. ระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรต่ำ ✓

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 13 ชุด ยังมีรายละเอียดของเครื่องมือแต่ละชุดดังนี้

1. ประเภทแบบสำรวจ

แบบสำรวจ มี 1 ชุด

1.1 แบบสำรวจสถานภาพของครู

ลักษณะของแบบสำรวจ

แบบสำรวจสถานภาพของครู เป็นแบบกรอกรายการซึ่งเว้นช่องว่างไว้ให้ผู้ตอบกรอกข้อมูลลงไปตามความเป็นจริง รายการที่ต้องการให้ผู้ตอบกรอกมี 10 รายการดังนี้

- เพศ
- อายุ
- วุฒิต่างการศึกษา
- เวลาที่ทำการสอน
- เวลาที่ทำการสอนหลักสูตรใหม่
- ระดับชั้นที่เคยสอนมาแล้ว
- ระดับชั้นที่สอนในปัจจุบัน
- จำนวนนักเรียนที่ทำการสอน

- จำนวนนักเรียนที่เคยผ่านชั้นเด็กเล็กหรืออนุบาล
- จำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่

2. ประเภทแบบทดสอบ

แบบทดสอบ มี 2 ชุด

2.1 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร

ลักษณะของแบบทดสอบ

แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบที่มี 4 ตัวเลือก ผู้ตอบจะต้องเลือกตัวเลือกที่เป็นคำตอบซึ่งถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ จำนวนข้อคำถามทั้งหมดมี 20 ข้อ จำแนกตามเรื่องสำคัญเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ดังต่อไปนี้

- หลักการและจุดหมายของหลักสูตร	3	ข้อ
- โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร	3	ข้อ
- การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	10	ข้อ
- การประเมินผลการเรียน	4	ข้อ

คุณภาพของแบบทดสอบ

ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบขึ้นเองตามความสำคัญของเรื่องโดยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิในการให้คำแนะนำความสำคัญ การตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องของข้อคำถาม ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 จำนวน 80 คน ในจังหวัดแพร่ จากนั้นได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น สำหรับแบบทดสอบฉบับนี้ เมื่อนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อถือได้ แบบหาความคงที่ภายใน (internal consistency) โดยใช้สูตร KR20 ได้ค่าความเชื่อถือได้ 0.7501 นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบมาวิเคราะห์รายข้อหาความยากง่ายและอำนาจการจำแนกและเลือกข้อที่อยู่ในเกณฑ์ $.20 < p < .80$, $r > .20$ ตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดอยู่ในภาคผนวก

2.2 แบบทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร

ลักษณะของแบบทดสอบ

แบบทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ ที่มี 4 ตัวเลือก ผู้ตอบจะต้องเลือกตัวเลือกที่เป็นคำตอบซึ่งถูกต้องเพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ จำนวนข้อคำถามทั้งหมดมี 20 ข้อ จำแนกตามเรื่องสำคัญเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ดังต่อไปนี้

- หลักการและจุดหมาย 5 ข้อ
- โครงสร้างและเนื้อหา 4 ข้อ
- การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 9 ข้อ
- การประเมินผลการเรียน 2 ข้อ

คุณภาพของแบบทดสอบ

ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบขึ้นเองตามความสำคัญของเรื่อง โดยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิในการให้คำแนะนำถึงความสำคัญการตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องของข้อคำถาม ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบฉบับนี้ไปทดลองกับครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ในจังหวัดแพร่จำนวน 80 คน จากนั้นนำมากำหนดหาความเชื่อถือได้ค่าอำนาจการจำแนกและค่าความยากง่ายและปรับปรุงข้อคำถามให้ดีขึ้น ค่าความเชื่อถือได้แบบความคงที่ภายใน (internal consistency) ซึ่งหาจากสูตร KR20 (Kuder - Richardson 20) ได้เท่ากับ 0.7956 นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบมาวิเคราะห์รายข้อ เลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจการจำแนกอยู่ในเกณฑ์ $.20 < P < .80$ และค่าความยากในเกณฑ์ $r > .20$ จึงมีรายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ข.

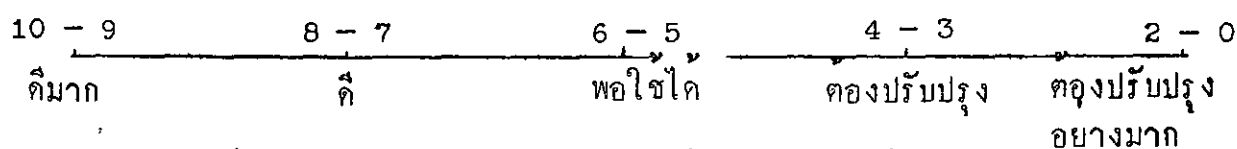
✓ 3. ประเภทแบบสังเกตความสามารถในการสอน

ลักษณะของแบบสังเกต

ผู้วิจัยสร้างแบบสังเกตความสามารถในการสอนโดยอาศัยแนวทาง จากผลการวิจัยเกี่ยวกับทักษะในการสอนของอำไพ สุจริตกุล และคณะ (อำไพ สุจริตกุล และคณะ 2524 : 26 - 27) และแบบสังเกตการสอนที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง "การประเมินผลโครงการฝึก

อบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ" ของมานพ ภาษิตวิไลธรรม (มานพ ภาษิตวิไลธรรม 2525 : 55, 145 - 146, 152 - 155) ผู้วิจัยได้นำแบบสังเกตความสามารถในการสอนไปทดลองใช้กับครูประถมศึกษาระดับที่ 1 - 4 ในจังหวัดแพร่ 54 คน จังหวัดสิงห์บุรี 14 คน ใช้ผู้ทรงคุณวุฒิทดลองสังเกตการสอน 4 คน การทดลองใช้แบบสังเกตมีทั้งหมด 3 ครั้ง แต่ละครั้งผู้วิจัยได้พยายามปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้แบบสังเกตความสามารถในการสอนนี้สามารถนำไปใช้ได้กับครูทุกคนที่สอนในทุกกลุ่มวิชา ทุกเวลา และทุกสภาพการณ์

แบบสังเกตความสามารถในการสอนที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีคะแนนความล่าช้าคุณภาพดังนี้

พฤติกรรมของครูที่ต้องสังเกตมี 10 พฤติกรรม ได้แก่ การนำเข้าสู่บทเรียน การใช้กระบวนการกลุ่ม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อการสอน การให้การเสริมแรง การพูด การเขียน การประเมินผล การชี้แนะให้นักเรียนคิดค้น และปฏิบัติด้วยตนเอง การปกครองชั้น แต่ละพฤติกรรมผู้สังเกตต้องพิจารณาให้คะแนนตามเงื่อนไข 4 ประเด็นดังนี้

- ความถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน (10 คะแนน)
- ความเหมาะสมกับสถานที่และสภาพแวดล้อม (10 คะแนน)
- ความประหยัดเวลา แรงงาน หรือทรัพย์สิน (10 คะแนน)
- ความสนใจอยากเรียนรู้ อยากปฏิบัติของนักเรียนที่เกิดขึ้น (10 คะแนน)

ดังนั้นแต่ละพฤติกรรมมีคะแนนทั้งสิ้น 40 คะแนน รวม 10 พฤติกรรม 400 คะแนน ถ้าหากพฤติกรรมใดในเงื่อนไขใดที่ผู้สังเกตไม่อาจสังเกตได้ต้องละไว้ ในขั้นสุดท้ายคะแนนความสามารถในการสอนของครูจะได้อาจจากการนำเอาคะแนนที่ได้จากการประเมินแต่ละพฤติกรรม

แต่ละเงื่อนไขที่สังเกตได้มาหาค่าเฉลี่ย คะแนนเฉลี่ยที่ได้ไม่เกิน 10 คะแนน

การสังเกตความสามารถในการสอนของครู

การสังเกตความสามารถในการสอนของครูแต่ละอำเภอ ผู้วิจัยมีผู้ร่วมสังเกตอีก 2 คน เป็นศึกษานิเทศก์ หรือ/และเจ้าหน้าที่ซึ่งทำงานด้านนิเทศการศึกษาจากสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ ก่อนทำการสังเกตผู้วิจัยจะชี้แจงเกี่ยวกับความสามารถในการสอน เครื่องมือสังเกต การประเมินตามแบบสังเกต กำจำกัดความเชิงปฏิบัติการของคำหรือ ข้อความทุกอย่างในแบบสังเกต จนเป็นที่เข้าใจใจแล้ว ทดลองสังเกตการสอนรวมและ ปรัชญาหรือเกี่ยวกับปัญหาและความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการสังเกตทุกอย่างทุกขั้นตอน ให้สอดคล้องกัน การทดลองสังเกตรวมกับเจ้าหน้าที่แต่ละชุดในแต่ละอำเภอมีย่าน้อย 2 ครั้ง เมื่อเข้าใจตรงกันทุกอย่างจึงจะแยกย้ายกันสังเกต และประเมินครูแต่ละคนที่เป็น กลุ่มตัวอย่างในอำเภอนั้น ๆ ทั้งหมด

คุณภาพการสังเกตความสามารถในการสอนของครู

คุณภาพของการสังเกตความสามารถในการสอนของครูขึ้นอยู่กับวิธีการสังเกต การปฏิบัติกรรในแบบสังเกตประการหนึ่ง ซึ่งพฤติกรรมที่เลือกมาพร้อมทั้งเงื่อนไขในการสังเกต ได้มาจากการพิจารณาทดลองใช้และวิพากษ์วิจารณ์จากคณะผู้สังเกต คณะครูที่เป็นตัวอย่างและ ผู้ทรงคุณวุฒิในด้านหลักสูตรและการสอน แต่ก็ไม่อาจจะทำให้เครื่องมือที่ใช้สังเกตมีเกณฑ์ ในการประเมินเป็นความถี่หรือตัวเลขที่แน่นอนได้ เพราะครูที่รับการสังเกตนั้นสอนในช่วง เวลาต่างกัน เนื้อหาต่างกัน กลุ่มวิชาต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้เน้นถึงคุณภาพ ในการประเมินคะแนนของผู้สังเกตแต่ละชุดซึ่งมีการปรึกษาหารือกัน ทดลองสังเกต ประเมินร่วมกัน และหาความเชื่อถือได้ของการสังเกต/ประเมิน ของผู้ร่วมสังเกตในแต่ละชุด จากการคำนวณหาความเชื่อถือได้แบบดัชนี ความสอดคล้องของผู้สังเกต (intra and inter observer reliability) ตามสูตรของ Scott (วิเชียร เกตุสิงห์, 2524 : 148 - 150) ได้ค่าความเชื่อถือได้ในการสังเกตตั้งแต่ 0.6309 ถึง 0.9493 ค่าความ เชื่อถือได้ของการสังเกต 0.6309 มีเพียงค่าเดียว นอกนั้นตั้งแต่ 0.7107 ขึ้นไปทั้งสิ้น

จากค่าความเชื่อถือได้ในการสังเกตดังกล่าวเป็นหลักฐานยืนยันได้ว่าผู้สังเกตทั้งหมด 29 คน มีความเข้าใจกระบวนการสังเกตแนวเดียวกัน และประเมินความสามารถในการสอนได้สอดคล้องตรงกันเป็นที่เชื่อถือได้ ค่าความเชื่อมั่นในการสังเกตทั้งหมดมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตาราง 7 ค่าความเชื่อถือได้ในการสังเกตความสามารถในการสอนของครู

ผู้สังเกต	ผู้วิจัย	ผู้รวมสังเกต 1	ผู้รวมสังเกต 2	อำเภอ/จังหวัด
ผู้วิจัย	1.0000	0.8028	0.7899	อำเภอเมืองชัยนาท
ผู้รวมสังเกต 1		1.0000	0.7899	จังหวัดชัยนาท
ผู้รวมสังเกต 2			1.0000	
ผู้วิจัย	1.0000	0.8568	0.8977	อำเภอสรรพยา
ผู้รวมสังเกต 1		1.0000	0.9493	จังหวัดชัยนาท
ผู้รวมสังเกต 2			1.0000	
ผู้วิจัย	1.0000	0.8132	0.7396	อำเภอเมืองลพบุรี
ผู้รวมสังเกต 1		1.0000	0.7312	จังหวัดลพบุรี
ผู้รวมสังเกต 2			1.0000	
ผู้วิจัย	1.0000	0.7504	0.8755	อำเภอโคกสำโรง
ผู้รวมสังเกต 1		1.0000	0.7390	จังหวัดลพบุรี
ผู้รวมสังเกต 2			1.0000	
ผู้วิจัย	1.0000	0.7820	0.7198	อำเภอบ้านหมี่
ผู้รวมสังเกต 1		1.0000	0.7198	จังหวัดลพบุรี
ผู้รวมสังเกต 2			1.0000	

ตาราง 7 (ต่อ)

ผู้สังเกต	ผู้วิจัย	ผู้ รวมสังเกต1	ผู้ รวมสังเกต2	อำเภอ/จังหวัด
ผู้วิจัย	1.0000	0.8132	0.7329	อำเภอเมืองสระบุรี
ผู้ รวมสังเกต 1		1.0000	0.7329	จังหวัดสระบุรี
ผู้ รวมสังเกต 2			1.0000	
ผู้วิจัย	1.0000	0.8064	0.7912	อำเภอหนองแค
ผู้ รวมสังเกต 1		1.0000	0.7915	จังหวัดสระบุรี
ผู้ รวมสังเกต 2			1.0000	
ผู้วิจัย	1.0000	0.8127	0.8186	อำเภอบางระจัน
ผู้ รวมสังเกต 1		1.0000	0.7511	จังหวัดสิงห์บุรี
ผู้ รวมสังเกต 2			1.0000	
ผู้วิจัย	1.0000	0.8642	0.8533	อำเภอท่าช้าง
ผู้ รวมสังเกต 1		1.0000	0.9357	จังหวัดสิงห์บุรี
ผู้ รวมสังเกต 2			1.0000	
ผู้วิจัย	1.0000	0.7158	0.7107	อำเภอพระนครศรีอยุธยา
ผู้ รวมสังเกต 1		1.0000	0.9257	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ผู้ รวมสังเกต 2			1.0000	
ผู้วิจัย	1.0000	0.6309	0.7389	อำเภอเมืองอ่างทอง
ผู้ รวมสังเกต 1		1.0000	0.8220	จังหวัดอ่างทอง
ผู้ รวมสังเกต 2			1.0000	

ตาราง 7 (ต่อ)

ผู้สังเกต	ผู้วิจัย	ผู้ร่วมสังเกต 1	ผู้ร่วมสังเกต 2	อำเภอ/จังหวัด
ผู้วิจัย	1.0000	0.8655	0.8658	อำเภอวิเศษชัยชาญ
ผู้ร่วมสังเกต 1		1.0000	0.8987	จังหวัดอ่างทอง
ผู้ร่วมสังเกต 2			1.0000	
ผู้วิจัย	1.0000	0.8870	0.8870	อำเภอหนองฉาง
ผู้ร่วมสังเกต 1		1.0000	0.9182	จังหวัดอุทัยธานี
ผู้ร่วมสังเกต 2			1.0000	
ผู้วิจัย	1.0000	0.7249	0.8324	อำเภอหนองขาหย่าง
ผู้ร่วมสังเกต 1		1.0000	0.8730	จังหวัดอุทัยธานี
ผู้ร่วมสังเกต 2			1.0000	

4. ประเภทแบบสอบถาม

แบบสอบถามมี 9 ชุด

4.1 แบบสอบถามการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ มี 20 ข้อ และมีที่ว่างให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ข้อความในแบบสอบถามชุดนี้เป็นเชิงนิมิต 16 ข้อ เชิงนิเสธ 4 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวทางจากแบบสอบถามการใช้หลักสูตรของประมวลเสนารุทธิ์ (Senaruth. 1980 : 146 - 149) และแบบสอบถามการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ของถักกิจสิทธิ์ ชัตติยาสุวรรณ (ถักกิจสิทธิ์ ชัตติยาสุวรรณ 2524 : 85 - 93) หัวข้อสำคัญที่สอบถามมีดังนี้

- การศึกษาหลักสูตร	3	ข้อ
- การจัดการเรียนการสอน	12	ข้อ
- การประเมินผลการเรียน	3	ข้อ
- การจัดสภาพแวดล้อม	2	ข้อ

การตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบต้องเขียนตัวอักษรแสดงระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรพร้อมทั้งเหตุผลหรือ ปัจจัยทั้งที่เสริม/ เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติลงไป ในช่องที่กำหนดให้

คุณภาพของแบบสอบถาม

แบบสอบถามการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 มีค่าความเชื่อถือได้ (reliability) ซึ่งวิเคราะห์โดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบฮอยท์ (Hoyt) ได้เท่ากับ 0.9588 แบบสอบถามชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจหาตัวแปรต้นซึ่งเป็นปัจจัยในการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรใดมาก - น้อยเท่านั้น จึงไม่เน้นการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม

4.2 แบบสอบถามเจตคติของครูต่อหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามเจตคติของครูต่อหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521

เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ ลิกเคอร์ต (Likert) 20 ข้อ และมีที่ว่างให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ข้อความในแบบสอบถามทั้ง 20 ข้อเป็นข้อความเชิงนิมิต (positive) 13 ข้อ เชิงนิเสธ (negative) 7 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามหัวข้อต่อไปนี้

- หลักการและจุดหมาย 7 ข้อ
- โครงสร้างและเนื้อหา 2 ข้อ
- การจัดการเรียนการสอน 9 ข้อ
- การประเมินผล 2 ข้อ

การตอบแบบสอบถามชุดนี้ผู้ตอบต้องเขียนตัวอักษร ก., ข., ค., ง. หรือ จ. แสดงระดับความคิดเห็นลงไปในช่วงที่กำหนดตรงตามข้อความแต่ละข้อ สำหรับการคิดคะแนนในแบบสอบถามชุดนี้มีดังนี้

เชิงนิมิต	→	5	4	3	2	1
เชิงนิเสธ	→	1	2	3	4	5
ตัวเลือก	→	ก	ข	ค	ง	จ
ระดับความ	→	เห็นด้วย	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
คิดเห็น		อย่างยิ่ง				อย่างยิ่ง

คุณภาพของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นเองตามความสำคัญของเรื่อง โดยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิ ในการให้คำแนะนำความสำคัญ การตรวจ วิเคราะห์ ความเหมาะสมและความถูกต้องของข้อความในแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับนี้ไปทดลองกับครูชั้นประถมศึกษา 1 - 4 ในจังหวัดแพร่ จำนวน 60 คน และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น แบบสอบถามชุดนี้มีความเชื่อถือได้ซึ่งวิเคราะห์โดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนของฮอยท์ (Hoyt) เท่ากับ 0.7788

4.3 แบบสอบถามขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคอร์ท (Likert) 20 ข้อ และมีที่ว่างให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ข้อความในแบบสอบถาม 20 ข้อนั้น เป็นข้อความเชิงนิมิต 15 ข้อ ข้อความเชิงนิเสธ 5 ข้อ การสร้างแบบสอบถามชุดนี้ ผู้วิจัยได้ดัดแปลงจากแบบสอบถามขวัญในการปฏิบัติงานของครูของมนูญ เอี่ยมวิสัย (มนูญ เอี่ยมวิสัย 2519 : 106 - 113) แบบสอบถามชุดสมบูรณ์มีข้อความที่กระตุ้นให้ครูแสดงความคิดเห็นในเรื่องสำคัญดังต่อไปนี้

— สภาพโรงเรียน	4 ข้อ
— การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน	5 ข้อ
— การรวมปฏิบัติงานของคณะครู	5 ข้อ
— การปฏิบัติงานของผู้ตอบ	6 ข้อ

การตอบแบบสอบถามชุดนี้ ผู้ตอบต้องเขียนตัวอักษร ก., ข., ค., ง. และ จ แสดงระดับความคิดเห็นลงไปในช่วงที่กำหนดตรงตามข้อความแต่ละข้อสำหรับการคิดคะแนนในแบบสอบถามชุดนี้มีดังนี้

เชิงนิมาน	→	5	4	3	2	1
เชิงนิเสธ	→	1	2	3	4	5
ตัวเลือก	→	ก	ข	ค	ง	จ
ระดับ	→	เห็นด้วย	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
ความคิดเห็น		อย่างยิ่ง				อย่างยิ่ง

คุณภาพของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยอาศัยแบบสอบถามขวัญในการปฏิบัติงานของครู ของมณูญ เอี่ยมวิสัย เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ผู้วิจัย จำแนกหัวข้อสำคัญที่ควรสอบถามครู และสร้างข้อความในแบบสอบถามตามหัวข้อสำคัญที่กำหนดไว้ โดยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิในการให้คำแนะนำความสำคัญของหัวข้อที่สอบถามและตรวจ วิเคราะห์ความเหมาะสม ความถูกต้องของข้อความในแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามชุดนี้ไปทดลองใช้กับครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ในจังหวัดแพร่ จำนวน 60 คน จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น แบบสอบถามชุดนี้มีค่าความเชื่อถือได้ ซึ่งวิเคราะห์โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนของฮอยท์ (Hoyt) เท่ากับ 0.8432

4.4 แบบสอบถามการบริหารโรงเรียน

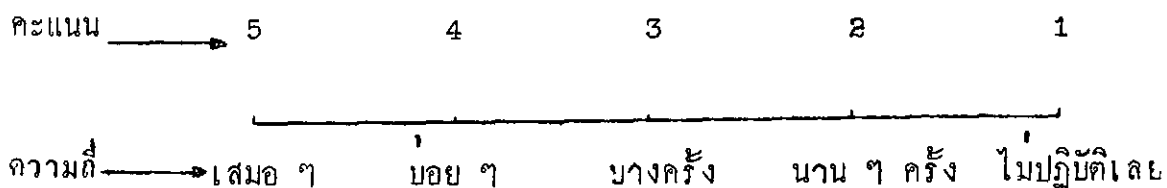
ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามการบริหารโรงเรียน เป็นแบบสอบถามที่ดัดแปลงจากมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคอร์ท (Likert) มีทั้งหมด 20 ข้อ และมีที่ว่างให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ข้อความในแบบสอบถามชุดนี้เป็นข้อความเชิงนิมานทั้งหมด สำหรับการสร้างแบบสอบถามชุดนี้ผู้วิจัยได้ดัดแปลงจากแบบสอบถามพฤติกรรมการ

บริหารโรงเรียนของพรศรี ทองสมจิตร (พรศรี ทองสมจิตร 2519 : 163 - 179)
แบบสอบถามชุดสมบูรณ์นี้ขอความเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ตาม
หัวข้อสำคัญดังต่อไปนี้

- การวางแผน	3	ขอ
- การจัดองค์การ	2	ขอ
- การบริหารงานบุคคล	8	ขอ
- การวินิจัยสั่งการ	1	ขอ
- การประสานงาน	3	ขอ
- การเสนอรายงาน	1	ขอ
- การจัดงบประมาณ	2	ขอ

การตอบแบบสอบถามชุดนี้ ผู้ตอบต้องเขียนหมายเลข 5, 4, 3, 2 หรือ
1 แสดงระดับความถี่ในการแสดงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนลงในช่องที่กำหนดให้ตรง
ตามข้อความแต่ละข้อ หมายเลขแสดงระดับความถี่ถือเป็นคะแนนที่ต้องนำไปวิเคราะห์
มีดังต่อไปนี้

คุณภาพของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยอาศัยแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการบริหารโรงเรียนของพร ศรีทองสมจิตร เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามการบริหารโรงเรียนชุดนี้ ผู้วิจัยจำแนกหัวข้อสำคัญที่ควรสอบถามครู และสร้างข้อความในแบบสอบถามตามหัวข้อสำคัญที่กำหนดไว้ โดยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิในการให้คำแนะนำความสำคัญของหัวข้อที่สอบถาม และทรวจพิจารณาความเหมาะสมความถูกต้องของข้อความในแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามชุดนี้ไปทดลองใช้กับครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ในจังหวัดแพร่ จำนวน 60 คน จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข แบบสอบถามชุดนี้มีค่าความเชื่อถือได้ซึ่งวิเคราะห์โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนของฮอยท์ (Hoyt) เท่ากับ 0.9537

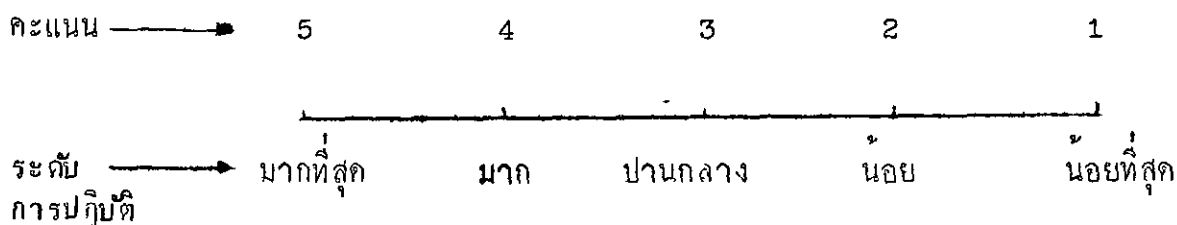
✓ 4.5 แบบสอบถามการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคอร์ท (Likert) มีทั้งหมด 20 ข้อ และมีที่ว่างให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมข้อความในแบบสอบถามชุดนี้เป็นเชิงนิมิตทั้งหมด ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามชุดนี้ขึ้นโดยอาศัยแบบสำรวจการปฏิบัติจริงในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของวินัย ตะสติกย์ (วินัย ตะสติกย์ 2522 : 226 - 254) เป็นแนวทาง แบบสอบถามชุดสมบูรณ์มีข้อความเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน ตามหัวข้อสำคัญต่อไปนี้

- การวางแผน	4	ข้อ
- การประสานงาน	4	ข้อ
- การติดตาม ประเมินผล	3	ข้อ
- การส่งเสริมและพัฒนา		
งานวิชาการ	9	ข้อ

การตอบแบบสอบถามชุดนี้ ผู้ตอบต้องเขียนหมายเลข 5, 4, 3, 2 หรือ 1 แสดงระดับการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน ดังนี้

คุณภาพของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามการสำรวจการปฏิบัติจริงในการจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนของวินัย ทะสดีชัย เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามการนิเทศการศึกษภายในโรงเรียน ข้อคำถามในแบบสอบถามสร้างขึ้นตามหัวข้อสำคัญที่กำหนดไว้ โดยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิในการให้คำแนะนำที่สำคัญ หัวข้อที่สอบถาม และตรวจ วิจาร์ณ ความเหมาะสม ความถูกต้องของข้อความในแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามชุดนี้ไปทดลองใช้กับครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ในจังหวัดแพร่ จำนวน 60 คน จากนั้นได้นำมาปรับปรุงแก้ไข แบบสอบถามชุดนี้มีค่าความเชื่อถือได้ ซึ่งวิเคราะห์โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนของฮอยท์ (Hoyt) เท่ากับ 0.9392

4.6 แบบสอบถามความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert) มีทั้งหมด 20 ข้อ และมีที่ว่างให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมข้อความในแบบสอบถามชุดนี้เป็นเชิงนิมิต 15 ข้อ เชิงนิเสธ 5 ข้อ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามชุดนี้โดยอาศัยแนวทางจากแบบสอบถามบรรยากาศในโรงเรียนของประมวศ เสนาฤทธิ์ (Senarith. 1980 :

162 - 163) แบบสอบถามชุดสมบูรณ์มีข้อความเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียนตามหัวข้อสำคัญต่อไปนี้

- ความสัมพันธ์ระหว่างคณะครู (15 ข้อ)
 - ร่วมงานในหน้าที่ 10 ข้อ
 - เรื่องส่วนตัว 5 ข้อ
- ความสัมพันธ์ ระหว่างคณะครูกับผู้บริหารโรงเรียน (5 ข้อ)
 - ร่วมงานในหน้าที่ 3 ข้อ
 - เรื่องส่วนตัว 2 ข้อ

การตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบต้องเขียนตัวอักษร ก, ข, ค, ง, หรือ จ แสดงระดับความถี่ของเหตุการณ์เกี่ยวกับสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นในโรงเรียน ลงในช่องที่กำหนดให้ตรงตามข้อความแต่ละข้อสำหรับการคิกคะแนนมีหลักเกณฑ์ดังนี้

เชิงนิมิต	→ 5	4	3	2	1
เชิงนิเสธ	→ 1	2	3	4	5
ตัวเลือก	→ ก	ข	ค	ง	จ

ระดับความถี่ → เสมอ ๆ บ่อย ๆ บางครั้ง นาน ๆ ครั้ง ไม่เกิดขึ้นเลย

คุณภาพของแบบสอบถาม

แบบสอบถามความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน สร้างขึ้นโดยอาศัยแบบสอบถามบรรยากาศในโรงเรียนของประมวล เสนาฤทธิ์ เป็นแนวทาง ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิให้คำแนะนำเกี่ยวกับความสำคัญหัวข้อที่ควรสอบถามและทรววิจารณ์ความเหมาะสม ความถูกต้องของข้อความในแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ในจังหวัดแพร่ จำนวน 60 คน

แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข แบบสอบถามชุดนี้มีความเชื่อถือได้ซึ่งวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนของฮอยท์ (Hoyt) เท่ากับ 0.9692

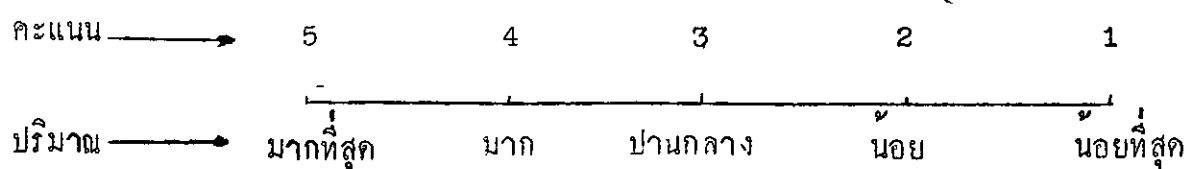
4.7 การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามการนิเทศการศึกษา(หรือประเมินและติดตามผล) ของศึกษานิเทศก์เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคอร์ท (Likert) มีทั้งหมด 20 ข้อ และมีที่ว่างให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ข้อความในแบบสอบถามชุดนี้เป็นเชิงนิมิตทั้งหมด ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามชุดนี้โดยอาศัยแนวทางจากแบบสอบถามความคิดเห็นของครูประถมศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ของธีรเทพ ทองสถิตย์ (ธีรเทพ ทองสถิตย์ 2516 : 188 - 205) แบบสอบถามชุดสมบูรณ์มีข้อความเกี่ยวกับสิ่งที่ครูได้รับจากการนิเทศและติดตามผลของศึกษานิเทศก์ ตามหัวข้อสำคัญต่อไปนี้

- ขวัญและกำลังใจ	2	ข้อ
- เอกสารทางวิชาการ	2	ข้อ
- การจัดการเรียนการสอน	12	ข้อ
- วัสดุอุปกรณ์และทรัพยากร	4	ข้อ

การตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบต้องเขียนหมายเลข 5, 4, 3, 2 หรือ 1 แสดงปริมาณของสิ่งที่ได้รับจากศึกษานิเทศก์ลงในช่องที่กำหนดให้ตรงตามข้อความแต่ละข้อ คะแนนที่นำไปวิเคราะห์ได้จากตัวเลขแสดงปริมาณดังต่อไปนี้

คุณภาพของแบบสอบถาม

แบบสอบถามการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์สร้างขึ้นโดยอาศัยแบบสอบถามความคิดเห็นของครูประถมศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติการของศึกษานิเทศก์ของธีรเทพ ทองสถิตย์ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิให้คำแนะนำที่สำคัญหัวข้อที่ควรสอบถามครูและทราจ วิจารณ์ความเหมาะสม ถูกต้องของข้อความในแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามชุดนี้ไปทดลองกับครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ในจังหวัดแพร่ จำนวน 60 คน จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น แบบสอบถามชุดนี้มีค่าความเชื่อถือได้ซึ่งวิเคราะห์โดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนของฮอยท์ (Hoyt) เท่ากับ 0.9749

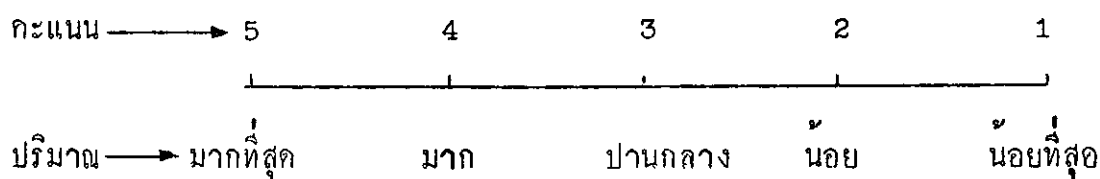
✓ 4.8 แบบสอบถามการสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามการสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบของลิเคอร์ท (Likert) มีทั้งหมด 20 ข้อ เป็นข้อความเชิงนิมิตทั้งหมด และมีที่ว่างให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามชุดนี้ขึ้นเองตามหัวข้อสำคัญดังต่อไปนี้

— ชีวภูและกำลังใจของครู	2	ขอ
— ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนและชุมชน	3	ขอ
— วัสดุอุปกรณ์และทรัพยากร	2	ขอ
— ความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียน และนักเรียน	6	ขอ
— ความร่วมมือในการพัฒนาการเรียนการสอน	4	ขอ
— ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	2	ขอ

การตอบแบบสอบถามชุดนี้ ผู้ตอบต้องเขียนหมายเลข 5, 4, 3, 2 หรือ 1 แสดงปริมาณสิ่งที่ได้รับจากผู้ปกครอง ลงในช่องที่กำหนดให้ตรงตามข้อความแต่ละข้อ คะแนนนำไปวิเคราะห์ได้จากตัวเลขแสดงปริมาณดังต่อไปนี้

คุณภาพของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามการสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียนขึ้นตามหัวข้อสำคัญที่กำหนดไว้ โดยได้รับความอนุเคราะห์ในการให้คำแนะนำความสำคัญของหัวข้อที่สอบถามและตรวจ วิเคราะห์ความถูกต้องเหมาะสมของข้อความถาม จากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามชุดนี้ไปทดลองใช้กับครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ในจังหวัดแพร่จำนวน 60 คน แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น แบบสอบถามชุดนี้มีค่าความเชื่อถือได้ซึ่งวิเคราะห์โดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนของฮอยท์ (Hoyt) เท่ากับ 0.9533

4.9 แบบสอบถามความชัดเจนและความซับซ้อนของหลักสูตร

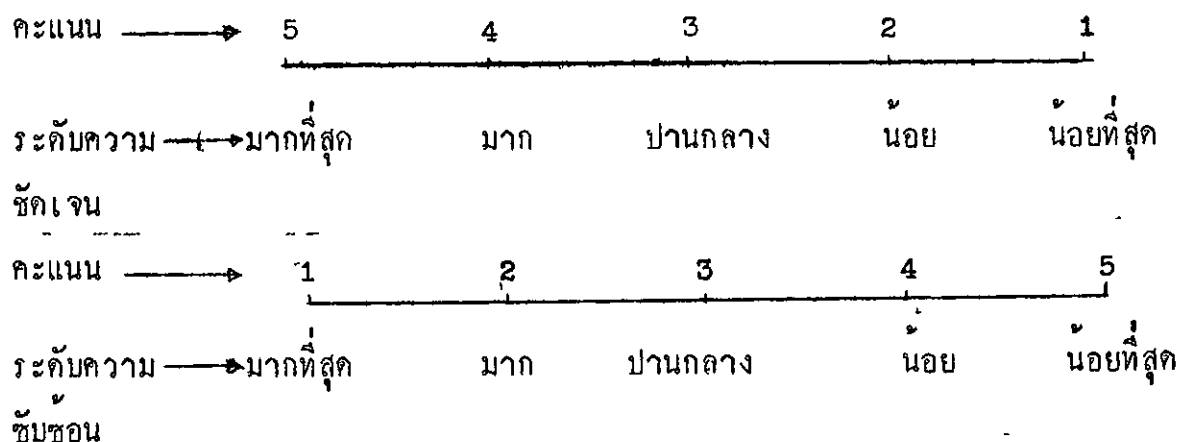
ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามความชัดเจนและความซับซ้อนของหลักสูตรมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบของลิเคิร์ต (Likert) อย่างละ 20 รายการ ตามหัวข้อสำคัญต่อไปนี้

– หลักการและจุดหมายของหลักสูตร	2 รายการ
– โครงสร้างและเนื้อหา	4 รายการ
– การจัดการเรียนการสอน	11 รายการ
– การประเมินผลการเรียน	3 รายการ

การตอบแบบสอบถามชุดนี้ผู้ตอบต้องตอบทีละอย่างคือตอบความชัดเจนของหลักสูตรก่อน และความซับซ้อนของหลักสูตรในลำดับถัดมา โดยเขียนตัวเลข 1, 2, 3, 4 หรือ 5 แสดงระดับความชัดเจนและความซับซ้อนลงในช่องที่กำหนดให้ตรงตามแต่ละรายการ

ตัวเลขที่นำไปวิเคราะห์ได้จากตัวเลขแสดงระดับความชัดเจนและความซับซ้อนต่อไปนี้

คุณภาพของแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้ สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวทางจากแบบสอบถามการใช้หลักสูตรของประมวล เสนาฤทธิ์ (Senarith. 1980 : 153 - 164) ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิในการให้คำแนะนำความสำคัญของหัวข้อที่สอบถาม และตรวจพิจารณาความถูกต้อง - เหมาะสมของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามชุดนี้ไปทดลองใช้กับครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ในจังหวัดแพร่จำนวน 60 คน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามชุดนี้มีความเชื่อถือได้ ซึ่งวิเคราะห์โดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนของฮอยท์ (Hoyt) ส่วนของความชัดเจนเท่ากับ 0.9278 ส่วนของความซับซ้อนเท่ากับ 0.9276

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เลือกตัวแปรต้น

ผู้วิจัยให้ครูซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการใช้หลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามชุดนี้เป็นการตรวจสอบกลุ่มตัวอย่าง ที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลือกให้ ซึ่งเป็นการยืนยันอีกครั้งหนึ่งว่ากลุ่มตัวอย่าง เป็นไปตามเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ที่วางไว้ ผลจากแบบสอบถามอีกประการหนึ่งซึ่งมีความ สำคัญอย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้คือ ปัจจัยที่ครูในกลุ่มตัวอย่างระบุว่า เป็นสาเหตุที่ทำให้ ปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรได้มาก - น้อย ก็ - ไม่ดี เพียงใด ปัจจัยดังกล่าวนี้เป็น สิ่งที่ต้องนำมาพิจารณาเลือกเป็นตัวแปรต้น

ขั้นที่ 2 เก็บข้อมูลครั้งที่ 1

ผู้วิจัยให้ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสำรวจเกี่ยวกับสถานภาพของครู 1 ชุด ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการใช้หลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 8 ชุด คือ

- แบบสอบถามเจตคติของครูต่อหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
- แบบสอบถามขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู
- แบบสอบถามการบริหารโรงเรียน
- แบบสอบถามการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
- แบบสอบถามความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน
- แบบสอบถามการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์
- แบบสอบถามการสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน
- แบบสอบถามความชัดเจนและความซับซ้อนของหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

ขั้นที่ 3 เก็บข้อมูลครั้งที่ 2

ผู้วิจัยร่วมกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่โรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างสังกัด ไปสังเกตการสอนและประเมินความสามารถในการสอนของครูตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 คณะผู้สังเกตการสอนทำการสังเกตการสอนพร้อมทั้งประเมินความสามารถในการสอนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ทุกคนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง คนละ 1 คาบ (20 นาที) โดยครูแต่ละคนทราบล่วงหน้าก่อนแล้วและได้เตรียมบทเรียนไว้ 1 หน่วย การเรียนให้พอดีกับเวลา หลังจากการสังเกตและประเมินความสามารถในการสอนในแต่ละโรงเรียนแล้ว ผู้วิจัยและคณะได้เชิญครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียนประชุมพร้อมกัน ในชวงเวลานั้นผู้วิจัยให้คณะครูทำแบบทดสอบ 2 ชุด คือ

- แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521
- แบบทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521

เวลาทำแบบทดสอบทั้ง 2 ชุด 30 นาที จากนั้นมีการประชุมปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรและแนวทางแก้ไข ซึ่งเป็นข้อมูลเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสรุปผลการวิจัยครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน เพื่อตอบคำถามตามจุดมุ่งหมายในการวิจัย

ตอนที่ 1

การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 มุ่งกลั่นกรองตัวแปรต้นเพื่อนำมาศึกษา ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ในตอนนี้ได้จากแบบสอบถามการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521

ผู้วิจัยได้นำเอาปัจจัยที่ครูตอบมาหาความถี่และคัดเลือกเอาเฉพาะ ปัจจัยที่มีความถี่สูง
ถาวรร้อยละ 4 ของคำตอบทั้งหมดมาเป็นตัวแปรต้นเพื่อศึกษาต่อไป

ตอนที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 มุ่งตอบปัญหาตามจุดมุ่งหมายในการวิจัย 2
ประการ คือ อะไรเป็น ปัจจัยทำให้ครูซึ่งอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดและสิ่งแวดล้อม
ใกล้เคียงกันปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 แตกต่างกัน
ทั้งปริมาณและคุณภาพ อีกประการหนึ่งคือ ลำดับความสำคัญของ ปัจจัยที่ค้นพบเหลา
นั้น

ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งสองจำแนกออกเป็น 19 ตัวแปร ตัวแปรต้น 18 ตัวแปร
ตัวแปรตาม 1 ตัวแปร กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยศึกษาทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันในตัวแปรตาม
อยู่แล้ว ในสภาพความเป็นจริงกล่าวคือ มีความแตกต่างกันในเรื่องของระดับการปฏิบัติ
ตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 กลุ่มสูง เป็นกลุ่มที่มีระดับการ
ปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรสูง กลุ่มต่ำ เป็นกลุ่มที่มีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้
หลักสูตรต่ำ ผู้วิจัยต้องเอาตัวแปรต้นทั้ง 18 ตัวแปรมาวิเคราะห์ดูว่าตัวแปรใดบ้างที่
สามารถอธิบายความแตกต่างของระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตร (ตัวแปรตาม)
และในขณะเดียวกันก็จัดลำดับความสำคัญของตัวแปรต้นที่มีนัยสำคัญในการอธิบายด้วย
ตัวแปรที่เป็นผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 นี้ ผู้วิจัยเรียกชื่อใหม่ว่า ตัวบ่งชี้ความ
แตกต่าง ในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็นสองตอนคือ สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของ
เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลตอนหนึ่ง และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานในการ
วิจัยอีกตอนหนึ่ง

ตอนที่ 1

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาความเชื่อถือได้ (reliability)

1.1 ความเชื่อถือได้ของแบบทดสอบ

แบบทดสอบที่ตรงหาความเชื่อถือได้มี 2 ชุด คือ แบบทดสอบความรู้ และแบบทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ใช้สูตร KR 20 (Kuder - Richardson) (วิเชียร เกตุสิงห์ 2524 : 127)

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum pq}{S^2}\right)$$

เมื่อ

r_{tt} แทน ความเชื่อถือได้ของแบบทดสอบ

k แทน จำนวนข้อทั้งหมดของแบบทดสอบ

p แทน ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบแต่ละข้อ

q แทน $1 - p$

1.2 ความเชื่อถือได้ของการสังเกตการสอน

การสังเกตการสอนเพื่อประเมินความสามารถในการสอนของครู ผู้วิจัยใช้ผู้สังเกต 3 คน จึงจำเป็นต้องหาความสอดคล้องของการสังเกต เพื่อเป็นดัชนีบอกให้ทราบถึงความเชื่อถือได้ในการสังเกต สูตรที่ใช้ในการหาความเชื่อถือได้ของการสังเกต คือ สูตรหาดัชนีความสอดคล้อง (intra and inter observer reliability) ของ สกอต (Scott) (วิเชียร เกตุสิงห์ 2524 : 148 - 150) ดังนี้

$$\tilde{\Pi} = \frac{P_o - P_e}{1 - P_e}$$

เมื่อ

$\tilde{\Pi}$ แทน ค่าความเชื่อถือได้ของการสังเกต

P_o แทน ความแตกต่างระหว่าง 1.00 กับผลรวมของสัดส่วนของความแตกต่างระหว่างผู้สังเกต 2 คน ทุกลักษณะที่สังเกต

P_e แทน ผลบวกของกำลังสองของค่าสัดส่วนของคะแนนจากลักษณะที่สังเกตได้สูงสุดกับค่าสูงรองลงมาโดยเลือกจากผลการสังเกตของกนใดคนหนึ่ง

1.3 ความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ตรงหาความเชื่อถือได้แบบเดียวกันมี 9 ชุด คือ

- แบบสอบถามการใช้หลักสูตร ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521
- แบบสอบถามเจตคติของครูต่อหลักสูตร ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521
- แบบสอบถามขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู
- แบบสอบถามการบริหารโรงเรียน
- แบบสอบถามการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
- แบบสอบถามความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน
- แบบสอบถามการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์
- แบบสอบถามการสนับสนุนของผู้นปกครองนักเรียน
- แบบสอบถามความชัดเจนและความซับซ้อนของหลักสูตร

สูตรที่ใช้ในการหาความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามดังกล่าวข้างต้นเป็นสูตรวิเคราะห์ความแปรปรวนตามวิธีของ Hoyt (วิเชียร เกตุสิงห์ 2524 : 139 - 142) ดังนี้

$$r_{tt} = 1 - \frac{MS_{error}}{MS_{ind}}$$

เมื่อ

r_{tt} แทน ค่าความเชื่อถือได้
 MS_{error} แทน ค่ากำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน
 MS_{ind} แทน ค่ากำลังสองเฉลี่ยระหว่างผู้ตอบ

2. สถิติที่ใช้หาความยากง่ายและอำนาจการจำแนกของแบบทดสอบ

แบบทดสอบความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 เป็นแบบทดสอบที่ต้องหาความยากง่าย (difficulty) และค่าอำนาจการจำแนก (discrimination) เป็นรายข้อ ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เทคนิค 27 % ในการคำนวณค่าความยากง่ายและอำนาจการจำแนก ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์ 2524 : 119 - 125, ชวาล แพทย์กุล ม.ป.ป. : 1 - 32)

2.1 คำนวณหาจำนวนสมาชิกในกลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ

$$\text{จำนวนสมาชิกในแต่ละกลุ่ม} = \frac{27 \times \text{จำนวนผู้สอบทั้งหมด}}{100}$$

2.2 คำนวณค่า P_H , P_L

$$P_H = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบข้อเลือกที่ถูกต้องในกลุ่มสูง}}{\text{จำนวนผู้ตอบข้อสอบข้อนั้นในกลุ่มสูง}}$$

$$P_L = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบตัวเลือกรู้ถูกในกลุ่มต่ำ}}{\text{จำนวนผู้ตอบข้อสอบข้อนั้นในกลุ่มต่ำ}}$$

เมื่อ

$$P_H \text{ แทน สัดส่วนของผู้ที่ตอบข้อสอบข้อนั้นรู้ถูกในกลุ่มสูง}$$

$$P_L \text{ แทน สัดส่วนของผู้ที่ตอบข้อสอบข้อนั้นรู้ถูกในกลุ่มต่ำ}$$

2.3 หาค่าความยากง่ายและอำนาจการจำแนก

เมื่อกำหนดค่า P_H และ P_L ได้แล้วนำไปเปิดตารางวิเคราะห์ข้อทดสอบของ จูง เทห์ ฟาน (Chung - Teh - Fan) เพื่อหาค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจการจำแนก (r)

ตอนที่ 2

สมมุติฐานการวิจัยในการวิจัยครั้งนี้คือตัวแปรต้นที่เลือกมาศึกษา 18 ตัวแปร สามารถอธิบายความแตกต่างในระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม โดยมีลำดับความสำคัญตามที่ระบุไว้ในสมมุติฐาน สถิติที่ใช้การทดสอบสมมุติฐานและจัดลำดับความสำคัญของตัวแปรต้นคือ การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (discriminant analysis) ซึ่งมีสมการพื้นฐานดังนี้

$$D_1 = d_{11} Z_1 + d_{12} Z_2 + \dots + d_{1p} Z_p \quad (\text{ใช้กับคะแนนมาตรฐาน})$$

เมื่อ

D_1 แทน คะแนนมาตรฐานที่ได้จากสมการที่ 1

d แทน สัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มมาตรฐาน
ในสมการที่ 1

Z แทน คะแนนมาตรฐานของตัวแปรในสมการ

1 แทน ลำดับของสมการ

p แทน ลำดับของตัวแปรในสมการ

$$C_1 = c_{11} V_1 + c_{12} V_2 + \dots + c_{1p} V_p + c_{10} \quad (\text{ใช้กับคะแนนดิบ})$$

เมื่อ

C_1 แทน คะแนนจำแนกกลุ่ม สำหรับกลุ่มที่ 1

c แทน สัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มซึ่งเป็นคะแนนดิบ

V แทน คะแนนดิบที่ได้จากตัวแปรในสมการ

c_{10} แทน ค่าคงที่ของกลุ่มที่ 1

1 แทน กลุ่มที่

p แทน ลำดับของตัวแปรในสมการ

สูตรที่ใช้ในการคำนวณค่าสถิติสำคัญสำหรับการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ไคแกล สูตรที่ใช้ในการคำนวณค่า F_u , F_{en} , F_{re} , χ^2 , R_c , Λ , X^2 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

$$F_{u(1)} = \frac{(t_{11} - w_{11})(n - g)}{w_{11}(g - 1)} \quad df = g - 1, n - g$$

$$F_{en(1)} = \frac{(t_{11}^* - w_{11}^*)(n - q - g)}{w_{11}^*(g - 1)} \quad df = g - 1, n - q - g$$

$$F_{re(1)} = \frac{(w_{11}^* - t_{11}^*)(n - q - g + 1)}{t_{11}^*(g - 1)} \quad df = g - 1, n - q - g + 1$$

เมื่อ

$F_{u(1)}$ แทน Univariate F ใช้ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของตัวแปร 1

$F_{en(1)}$ แทน F - to - enter ใช้ทดสอบค่า partial F สำหรับตัวแปร 1 ที่จะเข้าไปในสมการ

$F_{re(1)}$ แทน F - to - remove ใช้ทดสอบค่า partial F สำหรับตัวแปร 1 ที่ได้รับคัดเลือกเข้าไปในสมการแล้ว

- t_{11} แทน total sums of squares and crossproduct matrix (T)
 t_{11}^* แทน t_{11} ที่เกิดขึ้นใหม่ระหว่างการเลือกตัวแปรเข้าสมการแต่ละชั้น
 w_{11} แทน within group sums of squares and crossproduct matrix (W)
 w_{11}^* แทน w_{11} ที่เกิดขึ้นใหม่ระหว่างการเลือกตัวแปรเข้าสมการแต่ละชั้น
 n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
 g แทน จำนวนกลุ่ม
 q แทน จำนวนตัวแปร
 df แทน degree of freedom
 (Norušis. 1979 : 71 - 74)

$$\lambda_1 = \mu_1^2 / (1 - \mu_1^2)$$

เมื่อ

- λ_1 แทน eigenvalue ที่ 1
 μ_1^2 แทน กำลังสองของค่า canonical correlation ของสมการที่เกิดจากค่า λ_1

(Tatsuoka. 1971 : 187)

$$B_c = \sqrt{\lambda_k / (1 + \lambda_k)}$$

เมื่อ

- R_o แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและชุดของตัวแปรต้นที่อยู่ในสมการ (canonical correlation)
 λ_k แทน ค่า eigenvalue ของสมการ k

(Norušis. 1979 : 77 ; Tatsuoka. 1971 : 184)

$$\Lambda = 1 / \prod_{i=1}^r (1 + \lambda_i)$$

เมื่อ

Λ แทน ค่า Wilk's lambda

$\prod$ แทน การแปรผันรวมกันของ λ ที่ 1 ถึง r

λ_i แทน ค่า eigenvalue ที่ 1 ถึง r

r แทน จำนวน λ

(Tatsuoka. 1971 : 187, 212)

$$\chi^2 = -(n - (q + g) / 2 - 1) \ln \Lambda_k$$

เมื่อ

χ^2 แทน ค่า Chi - square

n แทน จำนวนคนทั้งหมด

q แทน จำนวนตัวแปร

g แทน จำนวนกลุ่ม

ln แทน natural log

Λ_k แทน ค่า Wilk's lambda จากสมการที่ k

(Norusis. 1979 : 77)

สถิติอีกประเภทหนึ่งที่ใช้ในการวิเคราะห์ตัวแปรต้นซึ่งได้รับเลือกเข้าสู่สมการจำแนก
กลุ่มเพื่อช่วยในการจัดหมวดหมู่ของตัวแปรต้นเหล่านั้น ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบ
 (factor analysis) ซึ่งมีสมการพื้นฐานดังนี้ (Kleinbaum and Kupper.

1978 : 381)

$$F_1 = \sum_{j=1}^P W_{1j} X_j = W_{11} X_1 + W_{12} X_2 + \dots + W_{1p} X_p$$

เมื่อ

1 แทน ลำดับองค์ประกอบที่ 1 ถึง k

F แทน องค์ประกอบที่ 1

W แทน กำนวณน้ำหนักองค์ประกอบ

X แทน ตัวแปร

j แทน ลำดับตัวแปร ที่ 1 ถึง p

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้
เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
ดังต่อไปนี้

- f แทน ความถี่
- % แทน การร้อยละ
- X₁ แทน ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรของครู
- X₂ แทน ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู
- X₃ แทน ความสามารถในการสอนของครู
- X₄ แทน การบริหารโรงเรียน
- X₅ แทน ประสิทธิภาพการอบรมหลักสูตร
- X₆ แทน เจตคติของครูต่อหลักสูตร
- X₇ แทน ความชัดเจนของหลักสูตร
- X₈ แทน ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน
- X₉ แทน การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
- X₁₀ แทน ความซับซ้อนของหลักสูตร
- X₁₁ แทน การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์
- X₁₂ แทน ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู
- X₁₃ แทน การสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน
- X₁₄ แทน ประสิทธิภาพสอนหลักสูตรใหม่
- X₁₅ แทน ประสิทธิภาพสอน

X_{16}	แทน จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก
X_{17}	แทน จำนวนครูภายในโรงเรียน
X_{18}	แทน อายุของครู
~~X~~	แทน ระดับมีความ ^{มี} นัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน นัยสำคัญทางสถิติ
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
S	แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F_u	แทน ค่า Univariate F - ratio
D	แทน คะแนนมาตรฐานที่ได้จากสมการจำแนกกลุ่ม
d	แทน ค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มมาตรฐาน
Z	แทน ค่าการวัดมาตรฐานที่ได้จากตัวแปรแต่ละตัว
p	แทน ลำดับที่ของตัวแปรในสมการจำแนกกลุ่มตั้งแต่ 1 ถึง p
λ	แทน ค่า eigenvalue
R_c	แทน ค่า canonical correlation
$\wedge$	แทน ค่า Wilk's Lambda
~~X~~ ²	แทน ค่า Chi - square
df	แทน degree of freedom
C	แทน คะแนนจำแนกกลุ่มที่เป็นคะแนนดิบ
c	แทน ค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มที่เป็นคะแนนดิบ
V	แทน คะแนนดิบที่วัดได้จากตัวแปรในสมการแต่ละตัว
F_{en}	แทน F - to - enter (ค่า partial F ก่อนเข้าสมการ)
F_{re}	แทน F - to - remove (ค่า partial F เมื่ออยู่ในสมการ)
F_{in}	แทน partial F ที่เป็นเกณฑ์ในการเลือกตัวแปรเข้าสมการ
F_{out}	แทน partial F ที่เป็นเกณฑ์ในการตัดตัวแปรออกจากสมการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบท นี้ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ตัวแปรต้นที่ผู้วิจัยเลือกมาศึกษา
2. ตัวบ่งชี้ความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตร

ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

3. ลำดับความสำคัญของตัวบ่งชี้ความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

4. กลุ่มตัวบ่งชี้ความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

1. ตัวแปรต้นที่ผู้วิจัยเลือกมาศึกษา

ตัวแปรต้นที่ผู้วิจัยเลือกมาศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากสองแหล่งคือ

1.1 การสำรวจปัจจัยเสริมและ/หรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 การสำรวจครั้งนี้ครูเป็นผู้เขียนระบุปัจจัยตามความคิดเห็นลงในแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำเอาปัจจัยที่ครูแต่ละคนระบุมาคำนวณความถี่ ปัจจัยที่เลือกมาศึกษาเป็นปัจจัยที่มีความถี่สูงตั้งแต่ร้อยละ 4 ของความถี่ของปัจจัยที่ครูระบุมาทั้งหมด

1.2 เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การคัดเลือกตัวแปรต้น ผู้วิจัยยึดความถี่ที่ครูระบุเป็นหลักแล้ว จึงพิจารณาปัจจัยที่ระบุไว้ในเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการคัดเลือก ปรากฏว่าได้ตัวแปรต้นมาศึกษา 18 ตัวแปร ดังมีข้อมูลพื้นฐานตามตารางที่ 8, 9 และ 10

ตาราง 8 ปัจจัยที่ได้รับเลือกเป็นตัวแปรต้น

ลำดับ	ปัจจัยที่ได้รับเลือก เป็นตัวแปรต้น	ผลการสำรวจจากครู		จำนวนจากเอกสารและงานวิจัยในตาราง 4
		จำนวน	%	
1	ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรของครู	81	6.65	4
2	ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู	78	6.40	2
3	ความสามารถในการสอนของครู	77	6.32	2
4	การบริหารโรงเรียน	76	6.24	1
5	ประสบการณ์การอบรมหลักสูตร	75	6.16	3
6	เจตคติของครูต่อหลักสูตร	73	5.99	5
7	ความชัดเจนของหลักสูตร	71	5.83	3
8	ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน	69	5.58	3
9	การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน	67	5.50	2
10	ความซับซ้อนของหลักสูตร	62	5.25	2
11	การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์	60	5.09	2
12	ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู	58	4.76	1
13	การสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน	56	4.60	2
14	ประสบการณ์สอนหลักสูตรใหม่	55	4.52	1
15	ประสบการณ์สอน	54	4.43	1
16	จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก	53	4.35	1
17	จำนวนครูภายในโรงเรียน	52	4.27	1
18	อายุของครู	51	4.19	1
	รวมเฉพาะปัจจัยที่ได้รับคัดเลือก	1,168	96.13	37
	รวมทั้งหมด	1,218	100	57

ผลจากการวิเคราะห์ความถี่ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตร ซึ่งครูในกลุ่มตัวอย่างระบุไว้ในแบบสอบถาม มีทั้งหมด 34 ปัจจัย ส่วนปัจจัยที่ปรากฏในเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมี 33 ปัจจัย ผู้วิจัยได้นำเอาปัจจัยดังกล่าวมาพิจารณาเลือกโดยยึดความถี่ที่ครูระบุเป็นเกณฑ์ พบว่า ปัจจัยที่มีความถี่มากพอ. ควรนำมาศึกษามี 18 ปัจจัย คือมีความถี่จากการระบุของครูตั้งแต่ร้อยละ 4 ขึ้นไป และนอกจากนี้ปัจจัยทั้ง 18 ปัจจัยยังปรากฏในเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่ผู้วิจัยเลือกมาศึกษาทั้ง 18 ปัจจัยนี้ มีความสำคัญและส่งผลต่อการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรอย่างมาก ผู้วิจัยได้นำเอาปัจจัยดังกล่าวมากำหนดให้เป็นตัวแปรต้น เพื่อนำไปอธิบายความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

ตัวแปรต้นที่ปรากฏในตาราง 8 จัดเรียงตามลำดับความถี่ที่ครูระบุไว้ในแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานในการวิจัยตามจำนวนและลำดับตัวแปรต้นเหล่านั้น เพราะเป็นตัวแปรที่ได้รับการสนับสนุนจากทั้งครูผู้ปฏิบัติและจากเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้ผู้วิจัยเชื่อว่าตัวแปรทั้ง 18 ตัวแปร สามารถอธิบายความแตกต่างของการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรได้ อนึ่งถ้าหากพิจารณาความเกี่ยวข้องกันของตัวแปรต้นทั้ง 18 ตัวแปร และอาศัยแนวความคิดจากเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องช่วยให้สามารถจัดตัวแปรให้เป็นกลุ่มได้คือ ตัวแปรที่เกี่ยวกับครู ได้แก่ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรของครู ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู ความสามารถในการสอนของครู เจตคติของครูต่อหลักสูตร ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ประสบการณ์สอนหลักสูตรใหม่ ประสบการณ์สอน และอายุของครู ตัวแปรเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ การบริหารโรงเรียน การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ตัวแปรเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่ ประสบการณ์การอบรมหลักสูตร ความชัดเจนของหลักสูตร ความซับซ้อนของหลักสูตร การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ตัวแปรเกี่ยวกับโรงเรียน ได้แก่ ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก จำนวนครูภายในโรงเรียน ตัวแปรเกี่ยวกับผู้ปกครอง ได้แก่ การสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน

ตาราง 9 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	X ₁₅	X ₁₆	X ₁₇	X ₁₈
X ₁	1.00	** .50	** .32	.03	.03	** .17	** .25	.09	.06	** .24	-.06	.05	.03	-.07	** .30	.00	.09	** .30
X ₂		1.00	** .28	.09	.06	** .17	.12	.07	.05	** .15	-.04	.00	-.07	.03	* .22	-.06	.14	** .24
X ₃			1.00	.09	-.01	* .16	.11	.10	.07	.10	.05	.10	.03	-.03	-.04	.01	.00	-.06
X ₄				1.00	-.01	* .17	.18	.60	.56	.19	.28	.50	.22	-.03	.01	-.04	-.19	.02
X ₅					1.00	* .13	.10	-.05	.12	.04	* .17	.00	-.01	** .27	.08	-.06	-.04	.07
X ₆						1.00	** .33	** .23	.04	** .30	* .13	.23	.13	.12	.00	.12	.08	-.02
X ₇							1.00	* .20	.19	** .82	.27	.20	.18	.04	-.08	.16	.05	-.04
X ₈								1.00	** .36	.20	.14	.58	.34	.02	.06	.22	-.17	.06
X ₉									1.00	.19	.53	.33	.29	.07	.04	-.02	-.14	.06
X ₁₀										1.00	.29	.18	.18	.04	-.13	.16	.01	-.08
X ₁₁											1.00	.20	.22	.12	.12	.01	-.12	.15
X ₁₂												1.00	.30	.05	.24	.13	-.14	.24
X ₁₃													1.00	.10	.07	.22	-.10	.05
X ₁₄														1.00	.24	.16	.06	.21
X ₁₅															1.00	-.06	.04	.94
X ₁₆																1.00	.22	-.06
X ₁₇																	1.00	.02
X ₁₈																		1.00

** $\alpha < .01$

* $\alpha < .05$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น
18 ตัวแปร ดังนี้

ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรของครู มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู ความสามารถในการสอนของครู เจตคติของครูต่อหลักสูตร ความชัดเจนและความซับซ้อนของหลักสูตร และมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับ ประสิทธิภาพในการสอนของครู และอายุของครู

ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรของครู ความสามารถในการสอนของครู เจตคติของครูต่อหลักสูตร มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับความซับซ้อนของหลักสูตร และจำนวนครูในโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับประสิทธิภาพสอน และอายุของครู

ความสามารถในการสอนของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตร ของครูและมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับเจตคติของครูต่อหลักสูตร

การบริหารโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับเจตคติของครูต่อหลักสูตร ความชัดเจนของหลักสูตร ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ความซับซ้อนของหลักสูตร การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู การสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับจำนวนครูภายในโรงเรียน

ประสิทธิภาพการอบรมหลักสูตรของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ และประสิทธิภาพสอนหลักสูตรใหม่ นอกจากนี้ยังสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับเจตคติของครูต่อหลักสูตร

เจตคติของครูต่อหลักสูตร มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรของครู การบริหารโรงเรียน ความชัดเจนของหลักสูตร ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน ความซับซ้อนของหลักสูตร ชั่วญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู นอกจากนี้มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับความสามารถในการสอนของครู ประสิทธิภาพการอบรมหลักสูตร การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ และการสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน

ความชัดเจนของหลักสูตร มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรของครู การบริหารโรงเรียน เจตคติของครูต่อหลักสูตร ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ความซับซ้อนของหลักสูตร การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ชั่วญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู การสนับสนุนจากผู้ปกครองนักเรียน และมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับจำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก

ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับการบริหารโรงเรียน เจตคติต่อหลักสูตร ความชัดเจนของหลักสูตร การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ความซับซ้อนของหลักสูตร ชั่วญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู การสนับสนุนจากผู้ปกครองนักเรียน จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ และมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับจำนวนครูภายในโรงเรียน

การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับการบริหารโรงเรียน ความชัดเจนของหลักสูตร ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน ความซับซ้อนของหลักสูตร การนิเทศของศึกษานิเทศก์ ชั่วญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน การสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน แต่มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับจำนวนครูภายในโรงเรียน

ความซับซ้อนของหลักสูตร มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การบริหารโรงเรียน เจตคติของครูต่อหลักสูตร ความชัดเจนเกี่ยวกับหลักสูตร ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู การสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน ความซับซ้อนของหลักสูตรมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 กับความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก และมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับประสิทธิภาพสอนของครู

การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับการบริหารโรงเรียน ประสิทธิภาพการอบรมหลักสูตร ความชัดเจนของหลักสูตร การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ความซับซ้อนของหลักสูตร ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู การสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับเจตคติของครูต่อหลักสูตร ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน และอายุของครู

ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับการบริหารโรงเรียน เจตคติของครูต่อหลักสูตร ความชัดเจนของหลักสูตร ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ความซับซ้อนของหลักสูตร การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ การสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน ประสิทธิภาพสอนของครู อายุของครู นอกจากนี้ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูยังมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับจำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับจำนวนครูภายในโรงเรียน

การสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับการบริหารโรงเรียน ความชัดเจนของหลักสูตร ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ความซับซ้อนของ

หลักสูตร การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก นอกจากนี้มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับเจตคติของครูต่อหลักสูตร

ประสบการณ์สอนหลักสูตรใหม่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับประสบการณ์การอบรมหลักสูตร ประสบการณ์สอน อายุของครู และมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับจำนวนเด็กที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก

ประสบการณ์สอนของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ประสบการณ์สอนหลักสูตรใหม่ อายุของครู มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 กับความซับซ้อนของหลักสูตร

จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน การสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน จำนวนครูในโรงเรียน และมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับความชัดเจนของหลักสูตร ความซับซ้อนของหลักสูตร ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ประสบการณ์สอนหลักสูตรใหม่

จำนวนครูภายในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับจำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับการบริหารโรงเรียน ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน และมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับการนิเทศการศึกษภายในโรงเรียน ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู

อายุของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับขวัญ
 และกำลังใจในการปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพสอนหลักสูตรใหม่ ประสิทธิภาพ
 สอน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับการนิเทศ
 การศึกษาของศึกษานิเทศก์ และมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 .01 กับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าอัตราส่วน F ของตัวแปรต้นแต่ละตัวแปร

ตัวแปร	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		รวมทั้งหมด		F _u
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
X ₁	13.8125	1.9569	12.4375	3.0925	13.1250	2.6723	*** 15.8105
X ₂	12.6875	2.6133	10.4464	2.9404	11.5670	2.9940	*** 36.3491
X ₃	6.8750	1.1241	5.8036	1.6210	6.3393	1.4917	*** 33.0432
X ₄	73.5893	15.7370	66.9196	16.9516	70.2545	16.6576	** 9.3139
X ₅	1.7411	1.0717	1.5536	0.9757	1.6473	1.0269	1.8740
X ₆	69.5982	11.4732	66.8482	8.4729	68.2232	10.1565	* 4.1632
X ₇	64.8839	13.3146	59.7946	14.4530	62.3393	14.0968	** 7.5114
X ₈	78.1071	13.5271	71.8482	13.5643	74.9777	3.8745	*** 11.9619
X ₉	60.6161	15.7099	54.7321	14.0700	57.6741	15.1683	** 8.7176
X ₁₀	67.2500	11.5645	60.7232	16.3450	63.9866	14.4999	*** 11.9012
X ₁₁	51.4018	16.4265	46.7054	14.5619	49.0536	15.6652	* 5.1260
X ₁₂	73.5000	9.4868	71.8750	10.9915	72.6875	10.2762	1.4106
X ₁₃	59.9821	13.2156	56.6071	11.5381	58.2946	12.4923	* 4.1451
X ₁₄	3.2679	1.3422	3.1429	1.5178	3.2054	1.4308	0.4263
X ₁₅	13.9375	10.0703	16.4554	11.2801	15.1964	10.7427	3.1053
X ₁₆	9.2232	17.3094	5.3482	10.0617	7.2857	14.2583	* 4.1954
X ₁₇	13.2768	4.5007	13.3125	4.9027	13.2946	4.6955	0.0032
X ₁₈	35.7768	9.6383	38.0089	10.4395	36.8929	10.0865	2.7641

*** $\alpha < .001$ ** $\alpha < .01$ * $\alpha < .05$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 10 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรต้นซึ่งกลุ่มครูที่มีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรสูง (กลุ่มสูง) และกลุ่มครูที่มีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรต่ำ (กลุ่มต่ำ) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 12 ตัวแปร และที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 6 ตัวแปร ดังนี้

ตัวแปรต้นที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มี 5 ตัวแปร คือ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรของครู ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู ความสามารถในการสอนของครู ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน และความซับซ้อนของหลักสูตร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 3 ตัวแปร คือ การบริหารโรงเรียน ความชัดเจนของหลักสูตร การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 4 ตัวแปรคือ เจตคติของครูต่อหลักสูตร การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ การสนับสนุนของผู้อำนวยการโรงเรียน และจำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก ถ้าหากพิจารณาตัวแปรต้นทีละตัวโดยไม่คำนึงถึงตัวแปรต้นอื่น สามารถบอกได้ว่า กลุ่มครูที่มีระดับการปฏิบัติตามแนวหลักสูตรสูงมีความแตกต่างจากกลุ่มที่มีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรต่ำดังนี้คือ ในเรื่องของความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร ความสามารถในการสอน ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน ความคิดเห็นว่หลักสูตรที่นำมาใช้มีความซับซ้อน การบริหารโรงเรียน ความคิดเห็นว่หลักสูตรที่นำมาใช้มีความชัดเจน การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน เจตคติต่อหลักสูตร การเอาใจใส่ของศึกษานิเทศก์ที่ครูได้รับ การสนับสนุนของผู้อำนวยการโรงเรียนที่ครูได้รับ จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็กในชั้นที่สอน กลุ่มครูที่มีระดับการปฏิบัติตามแนวหลักสูตรสูงมีปัจจัยหรือตัวแปรต้นทั้ง 12 ตัวแปรนี้มากกว่าในเชิงปริมาณและ/หรือดีกว่าในเชิงคุณภาพ

ตัวแปรต้นที่เหลืออีก 6 ตัวแปร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งสองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ประสิทธิภาพการอบรมหลักสูตร ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ประสิทธิภาพสอนหลักสูตรใหม่ ประสิทธิภาพสอน จำนวนครูในโรงเรียน และอายุของครู ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า

กลุ่มตัวอย่างทั้งสองแตกต่างกันในตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปรนี้น้อยมาก ถ้าพิจารณาตัวแปรเฉพาะรายโดยไม่สัมพันธ์กับตัวแปรตัวอื่นและถ้าหากพิจารณาค่าเฉลี่ยของแต่ละตัวแปรพบว่า กลุ่มครุที่มีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรสูง มีประสบการณ์การอบรมหลักสูตรมากกว่า มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมากกว่า มีประสบการณ์

X₁₂ สอนหลักสูตรใหม่มากกว่า แต่จำนวนครุมีน้อยกว่า คณะครุมีอายุน้อยกว่ากลุ่มครุที่มีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรต่ำ แต่อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างในตัวแปรดังกล่าวมีน้อยมากจนกระทั่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองมีปัจจัยหรือตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปรดังกล่าวแล้วเท่าเทียมกัน

2. ตัวบ่งชี้ความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา

พุทธศักราช 2521

ตัวแปรต้นที่สามารถอธิบายความแตกต่างของตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงจะถือว่าเป็นตัวบ่งชี้ความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 การคัดเลือกตัวแปรต้นที่มีคุณสมบัติดังกล่าว อาศัยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม แบบการเลือกตัวแปร เข้าไปในสมการทีละตัวแปร (stepwise discriminant analysis) การวิเคราะห์และคัดเลือกตัวแปรเข้าสมการแต่ละขั้นตอน ผู้วิจัยได้เสนอไว้ในภาคผนวก ข. สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนั้น ผู้วิจัยเสนอเฉพาะในส่วนที่ตอบคำถามตามจุดมุ่งหมายในการวิจัยเท่านั้น ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการดังกล่าวแล้ว ทำให้ได้สมการ จำแนกกลุ่มที่ดีที่สุด หนึ่งสมการซึ่งมีโครงสร้างดังนี้

$$D = d_1 Z_1 + d_2 Z_2 + \dots + d_p Z_p$$

เมื่อ

D แทน คะแนนมาตรฐานที่ได้จากสมการ

d แทน ค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มมาตรฐาน

Z แทน ค่าการวัดมาตรฐานที่ได้จากแต่ละตัวแปร

p แทน ลำดับที่ของตัวแปรในสมการจำแนกกลุ่มตั้งแต่ 1 ถึง p

ผลจากการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวแปรตาม โดยใช้ตัวแปรต้น 18 ตัวแปรดังกล่าวแล้ว พบว่าตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสู่สมการจำแนกกลุ่ม 10 ตัวแปร ตามที่เสนอไว้ในตาราง 11

ตาราง 11 ตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสู่สมการจำแนกกลุ่ม

ตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการ		ค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่ม	
		c	d
X_2	ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู	- 0.1673	- 0.5009
X_3	ความสามารถในการสอนของครู	- 0.3222	- 0.4807
X_4	การบริหารโรงเรียน	- 0.0091	- 0.1517
X_5	ประสบการณ์การอบรมหลักสูตร	- 0.1330	- 0.1366
X_8	ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน	- 0.0196	- 0.2718
X_{10}	ความซับซ้อนของหลักสูตร	- 0.0111	- 0.1614
X_{11}	การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์	- 0.0095	- 0.1487
X_{12}	ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู	0.0249	0.2553
X_{13}	การสนับสนุนจากผู้บริหารของนักเรียน	- 0.0102	- 0.1279
X_{16}	จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเล็กเล็ก	- 0.0107	- 0.1366
ค่าคงที่		6.3519	

เมื่อ c แทน คะแนนดิบ

d แทน คะแนนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 11 แสดงให้เห็นถึงตัวแปรที่สามารถแบ่งกลุ่มครูที่มีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตร สูงและต่ำออกจากกัน จำนวน 10 ตัวแปร แต่ละตัวแปรจะมีค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่ม (discriminant function coefficients) 2 ค่า ค่าหนึ่งคือ ค่าสัมประสิทธิ์ที่เป็นคะแนนดิบซึ่งใช้สำหรับคำนวณหาคะแนนจำแนกกลุ่ม (discriminant score) โดยการคูณค่าสัมประสิทธิ์นี้กับค่าที่วัดได้จากตัวแปรแต่ละตัวของแต่ละคนในแต่ละกลุ่ม เมื่อรวมผลคูณของทุกตัวแปร เข้ากับค่าคงที่ของสมการ จะได้คะแนนจำแนกกลุ่มของแต่ละคนในแต่ละกลุ่ม สำหรับค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มอีกค่าหนึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มมาตรฐาน ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์นี้จะบอกให้ทราบถึงอำนาจในการจำแนกกลุ่มที่แต่ละตัวแปรให้กับสมการ ค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มมาตรฐานของตัวแปรใดมีค่าสูง แสดงว่าตัวแปรนั้นมีส่วนเพิ่มอำนาจการจำแนกให้กับสมการมาก ถ้าค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มมาตรฐานของตัวแปรใดมีค่าต่ำ แสดงว่าตัวแปรนั้นมีส่วนเพิ่มอำนาจการจำแนกให้กับสมการน้อย สำหรับเครื่องหมายบวกหรือลบ เป็นสิ่งที่บอกให้ทราบว่าตัวแปรมีส่วนเพิ่มอำนาจการจำแนกกลุ่มในเชิงบวกหรือลบ สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 11 พบว่า ตัวแปรที่ให้ค่าอำนาจการจำแนกแก่สมการมากที่สุดคือ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู รองลงไปคือ ความสามารถในการสอนของครู ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียนขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ความซับซ้อนของหลักสูตร การบริหารโรงเรียน การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ประสิทธิภาพการอบรมหลักสูตร จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก และตัวแปรที่ให้ค่าอำนาจการจำแนกแก่สมการน้อยที่สุด คือ การสนับสนุนจากผู้บริหารของนักเรียน อนึ่งสมการจำแนกกลุ่มซึ่งประกอบด้วยตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกทั้ง 10 ตัวแปรนี้ เป็นเพียงสมการเดียวจากผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่อธิบายความแตกต่างระหว่างตัวแปรตามไคกำลังค่าสถิติสำคัญในตาราง 12, 13

ตาราง 12 แสดงค่า partial F ของตัวแปรที่ได้รับการเลือกเข้าสมการ

ตัวแปรที่ได้รับการเลือกเข้าสมการ		F_{en}	F_{re}
X_2	ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู	36.3491	19.2639
X_3	ความสามารถในการสอนของครู	19.6023	18.5303
X_4	การบริหารโรงเรียน	1.1094	1.1094
X_5	ประสบการณ์การอบรมหลักสูตร	1.3600	1.5736
X_8	ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน	9.4448	3.1281
X_{10}	ความซับซ้อนของหลักสูตร	2.5408	1.9490
X_{11}	การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์	4.7956	1.5705
X_{12}	ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู	2.4283	3.5113
X_{13}	การสนับสนุนจากผู้บริหารของนักเรียน	1.5862	1.1713
X_{16}	จำนวนนักเรียนที่วนชั้นเด็กเล็ก	1.2423	1.7631

$$F_{in} = 1.0000$$

$$F_{out} = 1.0000$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 12 ปรากฏว่าตัวแปรต้นทั้ง 10 ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ ต่างมีค่า partial F กับตัวแปรอื่น ๆ ที่รวมสมการเข้าด้วยกัน ทั้งก่อนได้รับเลือก (F_{en}) และเมื่อได้รับเลือกเข้าสมการไปแล้ว (F_{re}) เกินกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (1.0000) แสดงว่าตัวแปรต้นเหล่านี้ทุกตัวแปร สามารถเพิ่มอำนาจในการจำแนกกลุ่มให้กับสมการได้มากพอที่จะยอมรับเข้าเป็นตัวแปรที่อธิบายความแตกต่างของตัวแปรตามได้

ตาราง 13 ค่าสถิติแสดงความมีนัยสำคัญทางสถิติของสมการจำแนกกลุ่ม

λ	R_c	Λ	χ^2	df	α
0.4156	0.542	0.7064	75.419	10	.0001

สัญลักษณ์ที่ใช้ในตาราง

- λ แทน ค่า eigenvalue เป็นเกณฑ์ในการจำแนกกลุ่ม (discriminant criterion) หรือค่าแสดงอำนาจการจำแนกกลุ่ม (discriminatory power)
- R_c แทน ค่า canonical correlation ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม และตัวแปรต้นในสมการจำแนกกลุ่ม
- Λ แทน ค่า Wilk's Lambda เป็นค่าที่ใช้สำหรับการทดสอบความเท่ากันของค่าเฉลี่ยของทุกตัวแปร ระหว่างกลุ่มตัวแปรตาม
- χ^2 แทน ค่า Chi - square เป็นค่าสถิติที่ทดสอบความมีนัยสำคัญของสมการ โดยแปลงมาจากค่า Λ
- df แทน degree of freedom เป็นจำนวนตัวแปรต้นที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการจำแนกกลุ่ม
- α แทน level of significance เป็นค่าความน่าจะเป็นที่จะปฏิเสธ H_0 เมื่อสมมุติฐานนั้นถูกต้อง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 12^B แสดงให้เห็นว่าสมการจำแนกกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรต้น 10 ตัวแปร ตามที่เสนอไว้ในตาราง 11 นั้นสามารถอธิบายความแตกต่างของระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรของกลุ่มตัวอย่างได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .0001

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในตาราง 11 และตาราง 12 สามารถตอบคำถามตามจุดมุ่งหมายในการวิจัยข้อที่หนึ่งได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้ครูซึ่งอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดและสิ่งแวดล้อมใกล้เคียงกัน ปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรได้แตกต่างกันคือ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู ความสามารถในการสอนของครู ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ความซับซ้อนของหลักสูตร การบริหารโรงเรียน การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ประสบการณ์การอบรมหลักสูตร จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก และการสนับสนุนจากผู้ปกครองนักเรียน ปัจจัยหรือตัวแปรทั้ง 10 ประการนี้คือตัวบ่งชี้ความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

3. ลำดับความสำคัญของตัวบ่งชี้ความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

การพิจารณาลำดับความสำคัญของตัวแปรต้นในสมการจำแนกกลุ่ม ต้องอาศัยค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มมาตรฐาน (standardized discriminant function coefficients) โดยไม่คิดเครื่องหมาย ค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มมาตรฐานนี้จะเป็นเกณฑ์ที่บอกให้ทราบว่าตัวแปรใดให้อำนาจจำแนกแสมการมากหรือน้อย ถ้าค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มของตัวแปรใดสูง แสดงว่าตัวแปรนั้นให้อำนาจการจำแนกแสมการมาก ถ้าค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มของตัวแปรใดต่ำ แสดงว่าตัวแปรนั้นให้อำนาจการจำแนกแสมการน้อย (Nie and others. 1975 : 443)

ตาราง 14 ลำดับความสำคัญของตัวแปรในสมการจำแนกกลุ่ม

ลำดับ ความสำคัญ	ตัวแปรในสมการ	d (เมื่อไม่คิดเครื่องหมาย)
1	ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู	0.5009
2	ความสามารถในการสอนของครู	0.4807
3	ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน	0.2718
4	ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู	0.2553
5	ความซับซ้อนของหลักสูตร	0.1614
6	การบริหารโรงเรียน	0.1517
7	การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์	0.1487
8	ประสบการณ์การอบรมหลักสูตร	0.1366
9	จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก	0.1366
10	การสนับสนุนจากผู้นปกครองนักเรียน	0.1279

ผลการวัดลำดับความสำคัญของตัวแปรที่เข้าสมการจำแนกกลุ่ม 10 ตัวแปร โดยอาศัยสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มมาตรฐานเมื่อไม่คิดเครื่องหมายดังตาราง 14 ปรากฏว่า ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู เป็นตัวแปรที่มีความสำคัญที่สุด เพราะอธิบายความแตกต่างของตัวแปรตามได้มากที่สุดและให้อ่านาจากสมการจำแนกได้มากที่สุด รองลงไป ได้แก่ ความสามารถในการสอนของครู ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ความซับซ้อนของหลักสูตร การบริหารโรงเรียน การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ประสบการณ์การอบรมหลักสูตร จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็กและการสนับสนุนของผู้นปกครองนักเรียน ตัวแปรทั้ง 10 ตัวแปรนี้ จัดใน

รูปสมการจำแนกกลุ่มเรียงตามลำดับความสำคัญและสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐานได้ดังต่อไปนี้

$$C = (-0.1673 V_1) + (-0.3222 V_2) + (-0.0196 V_3) + (0.0249 V_4) \\ + (-0.0111 V_5) + (-0.0091 V_6) + (-0.0095 V_7) + (-0.1330 V_8) \\ + (-0.0107 V_9) + (-0.0010 V_{10}) + (0.3519)$$

เมื่อ

C แทน คะแนนจำแนกกลุ่มที่เป็นคะแนนดิบซึ่งได้จากตัวแปรในสมการทั้งหมด

V แทน คะแนนดิบที่วัดได้จากตัวแปรในสมการแต่ละตัว

$$D = (-0.5009 Z_1) + (-0.4807 Z_2) + (-0.2718 Z_3) + (0.2553 Z_4) \\ + (-0.1614 Z_5) + (-0.1517 Z_6) + (-0.1497 Z_7) + (-0.1366 Z_8) \\ + (-0.1366 Z_9) + (-0.1279 Z_{10})$$

เมื่อ

D แทน คะแนนมาตรฐานซึ่งได้จากตัวแปรในสมการทั้งหมด

Z แทน คะแนนมาตรฐานที่วัดได้จากตัวแปรในสมการแต่ละตัว

4. กลุ่มตัวบ่งชี้ความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตร

ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

ผู้วิจัยได้นำตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสู่สมการจำแนกกลุ่มไปวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อจัดกลุ่มตัวแปรให้เป็นหมวดหมู่ชัดเจนและสะดวกต่อการนำไปใช้ประโยชน์ ทำให้ได้กลุ่มตัวแปรที่อยู่ในสมการจำแนกกลุ่ม 4 กลุ่ม ดังตาราง 15

ตาราง 15 คำนำน้หนักองค์ประกอบของตัวแปรต้นที่อยู่ในสมการจำแนกกลุ่ม

ลำดับ ที่	ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ			
		กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 4
1	ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู	0.8062			
2	ความสามารถในการสอนของครู	0.3225			
3	ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน		0.8198		
4	ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู		0.6632		
5	ความซับซ้อนของหลักสูตร			0.3013	
6	การบริหารโรงเรียน		0.7604		
7	การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์			0.7680	
8	ประสบการณ์การอบรมหลักสูตร			0.2337	
9	จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก				0.6344
10	การสนับสนุนจากผู้บริหารของนักเรียน				0.3519

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 14 สามารถนำมาจัดกลุ่มตัวแปรที่อยู่ในสมการจำแนกกลุ่มได้ 4 กลุ่มคือ

1. กลุ่ม 1 (ครู)

- 1.1 ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู
- 1.2 ความสามารถในการสอนของครู

2. กลุ่ม 2 (โรงเรียน)

- 2.1 ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน
- 2.2 ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู
- 2.3 การบริหารโรงเรียน

3. กลุ่ม 3 (หลักสูตร)

3.1 ความซับซ้อนของหลักสูตร

3.2 การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์

3.3 ประสิทธิภาพการอบรมหลักสูตร

4. กลุ่ม 4 (นักเรียนและผู้ปกครอง)

4.1 จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก

4.2 การสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน

ตัวแปรต้นที่ได้รับคัดเลือกเข้าสู่สมการจำแนกกลุ่มทั้ง 10 ตัวแปร เมื่อนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบและได้กลุ่มตัวแปร 4 กลุ่มคือ ตัวแปรเกี่ยวกับครู โรงเรียน หลักสูตร นักเรียนและผู้ปกครอง กลุ่มตัวแปรเหล่านี้คือ กลุ่มตัวบ่งชี้ความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 15 ไม่ได้นำมาใช้ในการตอบคำถามตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยโดยตรงแต่นำผลการวิเคราะห์มาช่วยในการสรุปและจัดหมวดหมู่ของตัวบ่งชี้ความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. ค้นหาตัวแปรซึ่งสามารถอธิบายความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 สองกลุ่ม

กลุ่มที่ 1 (กลุ่มสูง) คือกลุ่มครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรสูง ทั้งปริมาณและคุณภาพ

กลุ่มที่ 2 (กลุ่มต่ำ) คือกลุ่มครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรต่ำ ทั้งปริมาณและคุณภาพ

2. จัดลำดับความสำคัญของตัวแปรที่อธิบายความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่ค้นพบ

สมมุติฐานการวิจัย

ปัจจัยต่อไปนี้เป็นตัวบ่งชี้ความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้ทุกปัจจัย ตามลำดับความสำคัญต่อไปนี้

1. ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรของครู
2. ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู
3. ความสามารถในการสอนของครู
4. การบริหารโรงเรียน
5. ประสบการณ์การอบรมหลักสูตร
6. เจตคติของครูต่อหลักสูตร
7. ความชัดเจนของหลักสูตร
8. ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน

9. การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
10. ความซับซ้อนของหลักสูตร
11. การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์
12. ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู
13. การสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน
14. ประสิทธิภาพสอนหลักสูตรใหม่
15. ประสิทธิภาพสอน
16. จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก
17. จำนวนครูภายในโรงเรียน
18. อายุของครู

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นคณะครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในเขตการศึกษา 6 จำนวน 20,215 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 6 ทั้ง 7 จังหวัดเป็นผู้คัดเลือกโรงเรียนที่มีขนาดและสิ่งแวดล้อมใกล้เคียงกันมากที่สุด แต่มีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ต่างกันมากที่สุด เฉพาะในแต่ละจังหวัด โรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกกลุ่มละ 20 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 40 โรงเรียน คณะครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ซึ่งมีข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการครบถ้วนเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 224 คน จำแนกเป็น กลุ่มสูง 112 คน กลุ่มต่ำ 112 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล มีทั้งหมด 13 ชุด คือ

3.1 แบบสำรวจสถานภาพของครู ประกอบด้วยรายการต่าง ๆ ให้ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างกรอก 10 รายการ

3.2 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 เป็นแบบทดสอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ แต่ละข้อคำถามมีค่าอำนาจการจำแนก และค่าความยาก ($r > .20$ และ $.20 < p < .80$) ในระดับที่ใช้รวบรวมข้อมูลได้ นอกจากนี้แบบทดสอบชุดนี้ยังมีค่าความเชื่อถือได้เท่ากับ 0.7501

3.3 แบบทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 เป็นแบบทดสอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ แต่ละข้อคำถามมีค่าอำนาจการจำแนก และค่าความยาก ($r > .20$ และ $.20 < p < .80$) ในระดับที่ใช้รวบรวมข้อมูลได้ นอกจากนี้แบบทดสอบชุดนี้ยังมีค่าความเชื่อถือได้เท่ากับ 0.7956

3.4 แบบสังเกตความสามารถในการสอน เป็นแบบสังเกตที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีพฤติกรรมที่ต้องสังเกต 10 พฤติกรรม แต่ละพฤติกรรมมีเงื่อนไขที่ต้องพิจารณา 4 เงื่อนไข ใช้ผู้สังเกตรวม 28 คน รวมทั้งผู้วิจัยเป็น 29 คน ผู้สังเกตรวมเป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งทำงานด้านการนิเทศการศึกษาอำเภอละ 2 คน การสังเกตการสอนในแต่ละอำเภอ มีค่าความเชื่อถือได้ในการสังเกตตั้งแต่ 0.6309 – 0.9493

3.5 แบบสอบถามการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 20 ข้อ เป็นข้อความเชิงนิมิต 16 ข้อ เชนิเสช 4 ข้อ มีค่าความเชื่อถือได้ 0.9588

3.6 แบบสอบถามเจตคติของครูต่อหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 20 ข้อ เป็นข้อความเชิงนิมิต 13 ข้อ เชนิเสช 7 ข้อ แบบสอบถามนี้มีค่าความเชื่อถือได้ 0.7788

3.7 แบบสอบถามขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 20 ข้อ เป็นข้อความเชิงนิมิต 15 ข้อ

เชิงนิเสธ 5 ข้อ แบบสอบถามนี้มีค่าความเชื่อถือได้ 0.8432

3.8 แบบสอบถามการบริหารโรงเรียน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 20 ข้อ เป็นข้อความเชิงนิมิตทั้งหมด มีที่ว่างสำหรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แบบสอบถามชุดนี้มีค่าความเชื่อถือได้ 0.9537

3.9 แบบสอบถามการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ 20 ข้อ เป็นข้อความเชิงนิมิตทั้งหมด และมีที่ว่างสำหรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แบบสอบถามชุดนี้มีค่าความเชื่อถือได้ 0.9392

3.10 แบบสอบถามความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 20 ข้อ เป็นข้อความเชิงนิมิต 15 ข้อ เชิงนิเสธ 5 ข้อ และมีที่ว่างสำหรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แบบสอบถามชุดนี้มีค่าความเชื่อถือได้ 0.9692

3.11 แบบสอบถามการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 20 ข้อ เป็นข้อความเชิงนิมิตทั้งหมดและมีที่ว่างสำหรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แบบสอบถามชุดนี้มีค่าความเชื่อถือได้ 0.9749

3.12 แบบสอบถามการสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 20 ข้อ เป็นข้อความเชิงนิมิตทั้งหมด และมีที่ว่างสำหรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แบบสอบถามชุดนี้มีค่าความเชื่อถือได้ 0.9533

3.13 แบบสอบถามความชัดเจนและความซับซ้อนของหลักสูตร เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ อย่างละ 20 รายการ แบบสอบถามชุดนี้มีค่าความเชื่อถือได้ 0.9278 และ 0.9276 ตามลำดับ

4. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมี 3 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 สํารวจปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตร

ในขั้นนี้เป็นการสำรวจครูในกลุ่มตัวอย่างทุกคนว่า การที่ครูปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้มากหรือน้อยเพราะมีปัจจัยอะไร โดยครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างใคร่ระบุปัจจัย ลงไปในแบบสอบถามการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

ขั้นที่ 2 เก็บข้อมูลครั้งที่ 1

ในขั้นนี้ ผู้วิจัยให้ครูในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มกรอกแบบสำรวจสถานภาพ 1 ชุด และตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 8 ชุด

ขั้นที่ 3 เก็บข้อมูลครั้งที่ 2

ในขั้นนี้ ผู้วิจัยร่วมกับเจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษาของอำเภอ ประเมินความสามารถในการสอนของครู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ในโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างเฉพาะในเขตอำเภอแต่ละอำเภอที่รับผิดชอบ หลังจากการประเมินความสามารถของครูแล้ว ครูในกลุ่มตัวอย่าง ทำแบบทดสอบ ความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

การเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละขั้นตอน ผู้วิจัยพร้อมกับเจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษาไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การคัดเลือกตัวแปรต้น

ผู้วิจัยนำเอาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตร ที่ถูกระบุในแบบสอบถาม และสอดคล้องกับที่ปรากฏในเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องมาคำนวณความถี่และคัดเลือกเฉพาะปัจจัยที่มีความถี่จากการระบุของครูสูงเกินร้อยละ 4 ขึ้นไป

ตอนที่ 2 ค้นหาคำตอบคำถามตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่สองนี้ มุ่งค้นหาตัวแปรที่สามารถอธิบายความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และจัดอันดับความสำคัญของตัวแปรเหล่านั้นโดยการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (discriminant analysis) และเพื่อให้การสรุปผลการวิจัยเป็นไปอย่างรัดกุมและชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงจัดหมวดหมู่ตัวแปรที่ค้นพบจากการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มโดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis)

สรุปผลการวิจัย

ตัวแปรต้นที่คัด จากปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตรซึ่งครูในกลุ่มตัวอย่างระบุ และที่ปรากฏในเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องมี 18 ตัวแปร คือ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรของครู ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู ความสามารถในการสอนของครู การบริหารโรงเรียน ประสิทธิภาพการอบรมหลักสูตร เจตคติของครูต่อหลักสูตร ความซัดเจนของหลักสูตร ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ความซับซ้อนของหลักสูตร การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ข้าราชการ ก้าวลงใจในการปฏิบัติงานของครู การสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน ประสิทธิภาพสอนหลักสูตรใหม่ ประสิทธิภาพสอน จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเล็กเล็ก จำนวนครูภายในโรงเรียนและอายุของครู

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าตัวแปรที่สามารถอธิบายความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มี 10 ตัวแปร เรียงตามลำดับความสำคัญและจัดกลุ่มได้ 4 กลุ่ม ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู (ปัจจัยเกี่ยวกับ ครู)
2. ความสามารถในการสอนของครู (ปัจจัยเกี่ยวกับ ครู)
3. ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน (ปัจจัยเกี่ยวกับ โรงเรียน)
4. ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู (ปัจจัยเกี่ยวกับ โรงเรียน)
5. การบริหารโรงเรียน (ปัจจัยเกี่ยวกับ โรงเรียน)
6. ความซับซ้อนของหลักสูตร (ปัจจัยเกี่ยวกับ หลักสูตร)
7. การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ (ปัจจัยเกี่ยวกับ หลักสูตร)
8. ประสบการณ์การอบรมหลักสูตร (ปัจจัยเกี่ยวกับ หลักสูตร)
9. จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก (ปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน - ผู้ปกครอง)
10. การสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน (ปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน - ผู้ปกครอง)

ตัวแปรต้นทั้ง 10 ตัวแปรดังกล่าวมาแล้ว คือตัวบ่งชี้ความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

อภิปรายผลการวิจัย

ตัวบ่งชี้ความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่ค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้มี 10 ตัวแปรที่อธิบายความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างได้ตามสมมุติฐานการวิจัย อีก 8 ตัวแปรที่เหลือไม่ปฏิบัติตามสมมุติฐานการวิจัย ส่วนลำดับความสำคัญไม่เรียงลำดับตามสมมุติฐานการวิจัยเลย ที่เป็นเช่นนี้เพราะตัวแปรในสมมุติฐานการวิจัย พิจารณาจากความถี่ที่ครูในกลุ่มตัวอย่างระบุและจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเท่านั้น แต่ในการวิเคราะห์ข้อมูลจริง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ลึกลงไปถึงความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละตัวแปร และอ่านจากการจำแนกกลุ่มซึ่งแต่ละ

ตัวแปรมีส่วนเพิ่มให้กับสมการจำแนกกลุ่ม ทำให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแตกต่างไปจากที่ตั้งสมมุติฐานไว้ ซึ่งผู้วิจัยจะอภิปรายถึงรายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู

ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู เป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองได้มากเป็นลำดับที่หนึ่ง ($d = -0.5009$) ทั้งนี้เพราะว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองมีความแตกต่างกันในเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรมากกว่าในเรื่องใด ๆ ที่ผู้วิจัยทำการศึกษา ถ้าพิจารณาความแตกต่างในเรื่องความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของกลุ่มตัวอย่างทั้งสอง พบว่าคณะครูในกลุ่มสงมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรโดยเฉลี่ยสูงกว่าคณะครูในกลุ่มตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($F_u = 36.3491$) อีกประการหนึ่งถ้าพิจารณาค่า partial F ของตัวแปรนี้ปรากฏว่า ตัวแปรความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร มีส่วนช่วยให้สมการมีอำนาจการจำแนกกลุ่มเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F_{en} = 36.3491, F_{re} = 19.2639$ ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ 1.0000 ที่กำหนดไว้) เนื่องจากตัวแปรนี้โดยเฉพาะตัวแปรแล้วทำให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองแตกต่างกันมากที่สุด และยังช่วยให้สมการมีอำนาจการจำแนกกลุ่มเพิ่มขึ้นมากกว่าตัวแปรใด ๆ เมื่อได้รับเลือกเข้าสู่สมการ ตัวแปรนี้จึงมีความสำคัญมาเป็นลำดับที่หนึ่งของตัวแปรที่เข้าสู่สมการ ดังนั้นความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรเป็นเรื่องที่ควรใส่ใจมากที่สุด เพราะเป็นตัวแปรที่ไปเกี่ยวข้องกับตัวแปรอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตร เช่น ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ($r = 0.50$) ความสามารถในการสอน ($r = 0.28$) เจตคติของครูต่อหลักสูตร ($r = 0.17$) ความซับซ้อนของหลักสูตร ($r = 0.15$) ประสบการณ์สอน ($r = -0.22$) จำนวนครูภายในโรงเรียน ($r = 0.14$) และอายุของครู ($r = -0.24$)

2. ความสามารถในการสอนของครู

คณะครูกลุ่มสงมีความสามารถในการสอนสูงกว่าคณะครูในกลุ่มตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($F_u = 33.0432$) และถ้าพิจารณาค่า partial F

พบว่า ตัวแปรความสามารถในการสอนของครูมี $F_{on} = 19.6023$ $F_{rc} = 18.5303$ ซึ่งอัตราส่วนเอฟที่กล่าวมาแล้วของตัวแปรที่มีมากเป็นลำดับที่สองรองจากตัวแปรความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร แสดงว่าตัวแปรนี้ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันมากเป็นลำดับสอง และเมื่อได้รับเลือกเข้าไปในสมการแล้วสามารถช่วยให้สมการมีอำนาจการจำแนกกลุ่มเพิ่มขึ้นมากเป็นลำดับที่สอง ซึ่งมีผลทำให้ค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มมาตรฐานมากเป็นลำดับสองอีกด้วย ($d = -0.4807$) เนื่องจากความสามารถในการสอนของครูเป็นตัวแปรที่อธิบายความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นการที่ครูจะปฏิบัติตามแนวทางใช้หลักสูตร ใดแตกต่างกันเพียงใดจึงมีความเกี่ยวข้องกับตัวแปรนี้ ประมวล เสนาฤทธิ์ (Senarith, 1980 : 126 - 127) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการสอน และพบว่าความสามารถในการสอนส่งผลโดยตรงต่อการใช้หลักสูตร และส่งผลโดยอ้อม ผ่านเจตคติของครูไปยังการใช้หลักสูตร ($r = 0.16$) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ผลการศึกษาของประมวล เสนาฤทธิ์ ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของความสามารถในการสอนของครูต่อการใช้หลักสูตรซึ่งเป็นการสอดคล้องและสนับสนุนกับผลการวิจัยครั้งนี้

3. ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน

คณะครูในกลุ่มสูงมีความสัมพันธ์ภายในโรงเรียนดีกว่าคณะครูในกลุ่มต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($F_u = 11.9619$) ความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างในตัวแปรนี้มีมากเป็นลำดับที่สาม ถ้าไม่คิดรวมความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรที่ถูกตัดออกไปจากสมการจำแนกกลุ่ม ดังนั้นตัวแปรนี้จึงมีความสำคัญต่อการอธิบายความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ($d = -0.2718$) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่าการที่คณะครูในกลุ่มสูงมีระดับการปฏิบัติตามแนวทางใช้หลักสูตรสูงกว่าคณะครูในกลุ่มต่ำ จึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับความแตกต่างในเรื่องของความสัมพันธ์ของคณะครูในโรงเรียนอย่างมากทีเดียว ข้อค้นพบนี้ได้รับการสนับสนุนจากอาบัคเกิล (Arbuckle, 1977 : 1757 - A)

ฟูลันและพอมเฟรท (Fullan and Pomfret, 1977 : 335 - 397) ในประเด็นที่ว่า ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน มีผลต่อการร่วมมือกันทำงานของ

คณะครู นอกจากนี้ ประมวล เสนาฤทธิ์ (Senarith. 1980 : 127 - 132) ได้ค้นพบอีกว่า ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียนจะส่งผลต่อเจตคติและความตั้งใจของครูต่อการใช้หลักสูตร และการโตมาซึ่งวัสดุอุปกรณ์การสอน ซึ่งมีผลต่อเนื่องไปถึงการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรในที่สุด

4. ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู

คณะครูในกลุ่มสูง มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานดีกว่าคณะครูในกลุ่มต่ำ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ถาพิจาณาค่า partial F ในตาราง 12 ปรากฏว่า $F_{en} = 2.4283$, $F_{re} = 3.5113$ ซึ่งเกินเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 1.0000 แสดงว่าแม่ตัวแปรนี้โดยเฉพาะตัวแปรอธิบายความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างได้น้อย แต่เมื่อเข้าไปรวมกับตัวแปรอื่นในสมการแล้วสามารถช่วยอธิบายความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างได้เพิ่มขึ้นมากกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ทำให้ค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มของตัวแปรนี้สูงขึ้น มาเป็นลำดับที่สี่ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู เป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างในการปฏิบัติตามแนวหลักสูตรของครูอย่างมาก ถ้ามองในแง่ปฏิบัติแล้ว การขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมักเกิดจาก ความขัดแย้ง ความไม่ร่วมมือของเพื่อนร่วมงาน ความไม่เอาใจใส่ของผู้บริหารโรงเรียน (Gross, Giacquinta and Bernstein. 1971 : 149 - 180 ; Reid. 1978 : 79) และถาพิจาณาความสัมพันธ์กับการบริหารโรงเรียน และความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียนแล้ว มีค่าสูงมากถึง 0.50 และ 0.58 ตามลำดับ ตัวแปรทั้งสามต่างก็เข้าสมการจำแนกกลุ่มทั้งหมด ซึ่งยอมรับร่วมกันส่งผลต่อการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตร

5. ความซับซ้อนของหลักสูตร

เนื่องจากความซับซ้อนของหลักสูตร ส่งผลต่อการใช้หลักสูตรโดยผ่านครู (Senarith. 1980 : 135 - 138) และจากผลการวิจัยครูในกลุ่มสูงมีความคิดเห็นว่า หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีความซับซ้อนน้อย แต่ครูในกลุ่มต่ำมีความคิดเห็นว่าหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีความซับซ้อนมาก ความคิดเห็นของคณะครูทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($F_u =$

11.9012) แสดงให้เห็นว่า ครูในกลุ่มสูงคิดว่าหลักสูตรไม่ได้มีความยุ่งยาก หรือมีขั้นตอนมากมายเหมือนกับที่คณะครูในกลุ่มต่ำคิด และเนื่องจากตัวแปรความซับซ้อนของหลักสูตรมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความชัดเจนของหลักสูตร ($r = 0.82$) การบริหารโรงเรียน ($r = 0.19$) การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ($r = 0.29$) ชั่วญ และกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ($r = 0.18$) การสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน ($r = 0.18$) จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก ($r = 0.16$) แสดงให้เห็นว่าครูกลุ่มสูงซึ่งคิดว่าหลักสูตรมีความซับซ้อนน้อย มองเห็นว่าหลักสูตรชัดเจนดี และนอกจากนี้ในกลุ่มครูที่อยู่ในโรงเรียนที่มีการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนดี การบริหารดี มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานดี ผู้ปกครองนักเรียนให้ความสนับสนุนดี เด็กที่สอนผ่านชั้นเด็กเล็กมาก ซึ่งตรงข้ามกับครูในกลุ่มต่ำ ตัวแปรทั้งหลายเหล่านี้จึงช่วยให้ครูในกลุ่มสูงตั้งใจศึกษาและปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรได้มากกว่าครูกลุ่มต่ำทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

6. การบริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียนเป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายความแตกต่างในการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรของครูทั้งสองกลุ่มได้มากเป็นลำดับที่หก ($d = -0.1517$) ถ้าพิจารณาความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองในตัวแปรนี้ พบว่า คณะครูกลุ่มสูงมีการบริหารโรงเรียนดีกว่าคณะครูในกลุ่มต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($F_{\text{cu}} = 9.3139$) และนอกจากนี้การบริหารโรงเรียนมีส่วนช่วยให้สมการมีอำนาจการจำแนกกลุ่มเพิ่มขึ้น ($F_{\text{en}} = 1.1094$, $F_{\text{re}} = 1.1094$) แสดงให้เห็นว่า นอกจากการบริหารโรงเรียนจะสามารถอธิบายความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตร โดยเฉพาะแล้วยังมีส่วนช่วยสนับสนุนตัวแปรอื่นในสมการ เช่น ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน ($r = 0.60$) ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ($r = 0.50$) ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู ($r = 0.17$) ความสามารถในการสอนของครู ($r = 0.16$)

การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ($r = 0.28$) และการสนับสนุนจากผู้ปกครองนักเรียน ($r = 0.22$) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งต่อการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตร ข้อค้นพบนี้ได้รับการสนับสนุนจากผลการศึกษาค้นคว้าของ ประมวล เสนาฤทธิ์ (Senarith, 1980 : 75) ที่ว่าผู้บริหารเป็นผู้ช่วยอำนวยความสะดวก และการดำเนินการใช้หลักสูตรในโรงเรียน ดังนั้น การบริหารโรงเรียน จึงส่งผลต่อการใช้หลักสูตร แม้ว่าจะไม่ส่งผลโดยตรง แต่ก็ส่งผลโดยอ้อมโดยผ่านครูผู้สอนไปสู่การใช้หลักสูตร

7. การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์

การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ เป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรของครูทั้งสองกลุ่มได้มากเป็นลำดับที่เจ็ด ($d = -0.1487$) ทั้งนี้เนื่องมาจากตัวแปรนี้โดยตรง หรือรวมกับตัวแปรอื่นในสมการ ช่วยอธิบายความแตกต่างของตัวแปรตามดังกล่าวแล้ว ถ้าพิจารณาเฉพาะตัวแปรนี้พบว่า คณะครูในกลุ่มสูงได้รับการนิเทศการศึกษาจากศึกษานิเทศก์มากกว่าและดีกว่าคณะครูในกลุ่มต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F_u = 5.1260$) นอกจากนี้การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ยังมีส่วนสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นในสมการ เช่น การบริหารโรงเรียน ($r = 0.28$) ประสิทธิภาพการอบรมหลักสูตร ($r = 0.17$) ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน ($r = 0.14$) ความซับซ้อนของหลักสูตร ($r = 0.29$) ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ($r = 0.18$) การสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน ($r = 0.18$) และจำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก ($r = 0.16$) ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ คณะครูในกลุ่มสูงมีมากกว่าและดีกว่าคณะครูในกลุ่มต่ำทั้งสิ้น แสดงให้เห็นว่า ศึกษานิเทศก์เอาใจใส่ในการนิเทศการศึกษาแก่ครูในกลุ่มสูงมากกว่ากลุ่มต่ำ ซึ่งมีส่วนรวมกับตัวแปรต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วสนับสนุนการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตร ในกลุ่มสูงมากขึ้น เรื่องการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ เรแกนและลีทวูด (Regan and Leithwood, 1941 : 10 - 69) ศึกษาและสรุปว่า

การนิเทศการศึกษาที่ครูได้รับจะช่วยให้ครูได้วัสดุอุปกรณ์ ขวัญและกำลังใจ ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ซึ่งสิ่งเหล่านี้ช่วยส่งเสริมการปฏิบัติตามแนวทางการใช้หลักสูตรอย่างมาก นอกจากนี้ กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (กรมวิชาการ 2524 : 6 - 17) ได้วิเคราะห์รายงานการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรของศึกษานิเทศก์จังหวัด 51 จังหวัด พบว่าการที่ครูปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรไม่ได้ตามแผน เพราะไม่ได้รับการนิเทศและติดตามผลจากศึกษานิเทศก์ ผลการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวนี้ ทำให้การสนับสนุนผลการวิจัยครั้งนี้ค่อนข้างหนักแน่นว่า การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์เป็นปัจจัยอันสำคัญยิ่ง ต่อการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรของครู

8. ประสบการณ์การอบรมหลักสูตร

ผู้วิจัยศึกษาประสบการณ์การอบรมหลักสูตร จากจำนวนครั้งที่ครูเข้ารับการอบรมหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 แต่ผลจากการศึกษาพบว่า คณะครูกลุ่มสูงเข้ารับการอบรมหลักสูตรใหม่มากกว่าคณะครูในกลุ่มต่ำเพียงเล็กน้อย ซึ่งความแตกต่างในตัวแปรนี้มีน้อยมากจนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($F_u = 1.8740$) แต่อย่างไรก็ตามตัวแปรนี้มีส่วนช่วยตัวแปรอื่น ๆ ในสมการอธิบายความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรได้มากขึ้น ($F_{cn} = 1.3600$, $F_{re} = 1.5736$ ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 1.0000) ซึ่งทำให้ค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มของตัวแปรนี้สูงขึ้น และได้รับคัดเลือกเข้ามาในสมการเป็นลำดับที่แปด อนึ่งประสบการณ์การอบรมหลักสูตรใหม่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ความสามารถในการสอน เจตคติของครูต่อหลักสูตร และส่งผลต่อไปยังการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรอีกทอดหนึ่ง (Senarith. 1980 : 10 - 69) ขอสรุปของ ประมวล เสนาฤทธิ์ ดังกล่าวนี้อาจสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้เพียงประเด็นเดียว คือ ประสบการณ์การอบรมหลักสูตรกับเจตคติของครูต่อหลักสูตร ($r = 0.13$) แสดงว่าลำพังประสบการณ์การอบรมหลักสูตรไม่เป็นตัวแปรที่มีความสำคัญนัก ถ้าไม่รวมกับตัวแปรอื่น หรืออีกประเด็นหนึ่งที่ผู้วิจัยสรุปได้จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูที่ตอบแบบสอบถามคือ การอบรมหลักสูตรที่หน่วยงาน

รับผิดชอบต่าง ๆ จัดขึ้นมีน้อยมากและแต่ละครั้งที่จัดไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ เช่น การบรรยายไม่ชัดเจน น่าเบื่อ ไม่มีการสาธิตวิธีการสอน หรือการทำอุปกรณ์ เวลาลน้อยเกินไปจนไม่ได้สาระเท่าที่ควร

9. จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก

จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็กเป็นตัวแปรหนึ่งที่สามารถอธิบายความแตกต่างในการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรของครูทั้งสองกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเป็นอันดับที่เก้า ($\alpha = -0.1366$) เป็นเพราะตัวแปรนี้โดยตรง หรือรวมกับตัวแปรอื่นในสมการ ถ้าพิจารณาเฉพาะตัวแปรนี้ ปรากฏว่า จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก ซึ่งคณะครูในกลุ่มสูงสอน มีมากกว่า จำนวนที่คณะครูในกลุ่มต่ำสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($\bar{X}$ ของกลุ่มสูง 9.2232, $\bar{X}$ ของกลุ่มต่ำ 5.3482, $F_u = 4.1954$) ถ้าพิจารณารวมกับตัวแปรอื่น ๆ ในสมการพบว่า จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็กเป็นตัวแปรที่ช่วยตัวแปรอื่นเพิ่มอำนาจการจำแนกกลุ่มให้แก่สมการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F_{en} = 1.2423$, $F_{re} = 1.7631$ ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 1.0000) อนึ่งการที่นักเรียนได้ผ่านชั้นเด็กเล็ก แสดงว่า นักเรียนได้ผ่านการเตรียมพร้อมทางการเรียนมาแล้ว ทำให้ครูมีเจตคติและความตั้งใจต่อการสอนตามหลักสูตรในทางบวกมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อไปยังการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรมากขึ้น (Senarath, 1980 : 130 - 131) ขอสรุปรของ ประมวล เสนาฤทธิ์ ดังกล่าวนี้นับสนับสนุนผลการวิจัยครั้งนี้ในประเด็นที่ว่า ถ้านักเรียนผ่านชั้นเด็กเล็กจำนวนมาก นักเรียนมีความพร้อมมาก ครูสบายใจในการที่จะสอนตามแนวการใช้หลักสูตรมากขึ้น ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าโรงเรียนที่มีการสอนชั้นเด็กเล็ก คณะครูจึงมีแนวโน้มในการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรมากกว่าโรงเรียนที่ไม่มีการสอนชั้นเด็กเล็ก

10. การสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน

การสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน เป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายความแตกต่างในการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรของครูทั้งสองกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเป็นอันดับ

ที่ 10 ($d = -0.1279$) ถ้าพิจารณาตัวแปรนี้โดยตรง พบว่า คณะครูในกลุ่มสูง ได้รับการสนับสนุนจากผู้นปกครองนักเรียน เกี่ยวกับการเรียนการสอน มากกว่า คณะครูในกลุ่มต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F_{\text{u}} = 4.1451$) นอกจากนี้ตัวแปรนี้ยังรวมกับตัวแปรอื่นช่วยให้สมการมีอำนาจการจำแนกกลุ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F_{\text{on}} = 1.5862$, $F_{\text{re}} = 1.7127$ ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ 1.0000 ที่กำหนดไว้) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการสนับสนุนของผู้นปกครองนักเรียนมีความเกี่ยวข้องอย่างมากกับระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตร รายงานการติดตามผลการใช้หลักสูตรของกองวิจัยทางการศึกษามหาวิทยาลัย (กรมวิชาการ 2524 : 6 - 17) ได้ชี้ให้เห็นว่า การที่ผู้นปกครองไม่สามารถสนับสนุนด้านการเรียนการสอนของครู เป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งต่อการใช้หลักสูตร ทั้งนี้เพราะผู้นปกครองนักเรียนสามารถช่วยสนับสนุนการบริหารโรงเรียน ($r = 0.22$) ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน ($r = 0.34$) การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ($r = 0.22$) ชีวชีวะและกำลังใจในการปฏิบัติของครู ($r = 0.03$) จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก ($r = 0.22$) ซึ่งตัวแปรเหล่านี้จะช่วยให้ครูได้อุปถัมภ์ ทรัพยากรในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน ซึ่งจะส่งผลสืบปลายต่อการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตร

ตัวแปรที่สามารถอธิบายความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีทั้งหมด 10 ตัวแปร ดังได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งน้อยกว่าตัวแปรที่ตั้งสมมุติฐานไว้ 8 ตัวแปร ตัวแปรที่หายไปจากสมการจำแนกกลุ่ม ได้แก่ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรของครู เจตคติของครูต่อหลักสูตร ความชัดเจนของหลักสูตร การนิเทศการศึกษาในโรงเรียน ประสบการณ์สอนหลักสูตรใหม่ ประสบการณ์สอน จำนวนครูภายในโรงเรียน และอายุของครู ตัวแปรแรกที่ไม่ได้รับเลือกเข้าในสมการคือความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ทั้ง ๆ ที่ในคณะครูส่วนใหญ่ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตร และตามที่ปรากฏในเอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้องก็พบว่ามีความสำคัญ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองยังแตกต่างกันที่ตัวแปรนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F_{\text{u}} = 15.8105$) ถ้าพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความ

เข้าใจกับความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร ($r = 0.50$) พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นความสัมพันธ์ที่มากกว่าตัวแปร ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรกับตัวแปรตัวอื่น ๆ แสดงว่าความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร เป็นตัวแปรที่มีความซ้ำซ้อนกันมาก อีกประการหนึ่งความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรไม่ได้ช่วยเพิ่มอำนาจการจำแนกกลุ่มให้กับสมการ ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 1.0000 ($F_{en} = 0.0401$, $F_{re} = 0.0121$) เหมือนกับ ตัวแปรความรู้ ดังนั้นความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรจึงถูกตัดออกจากสมการ

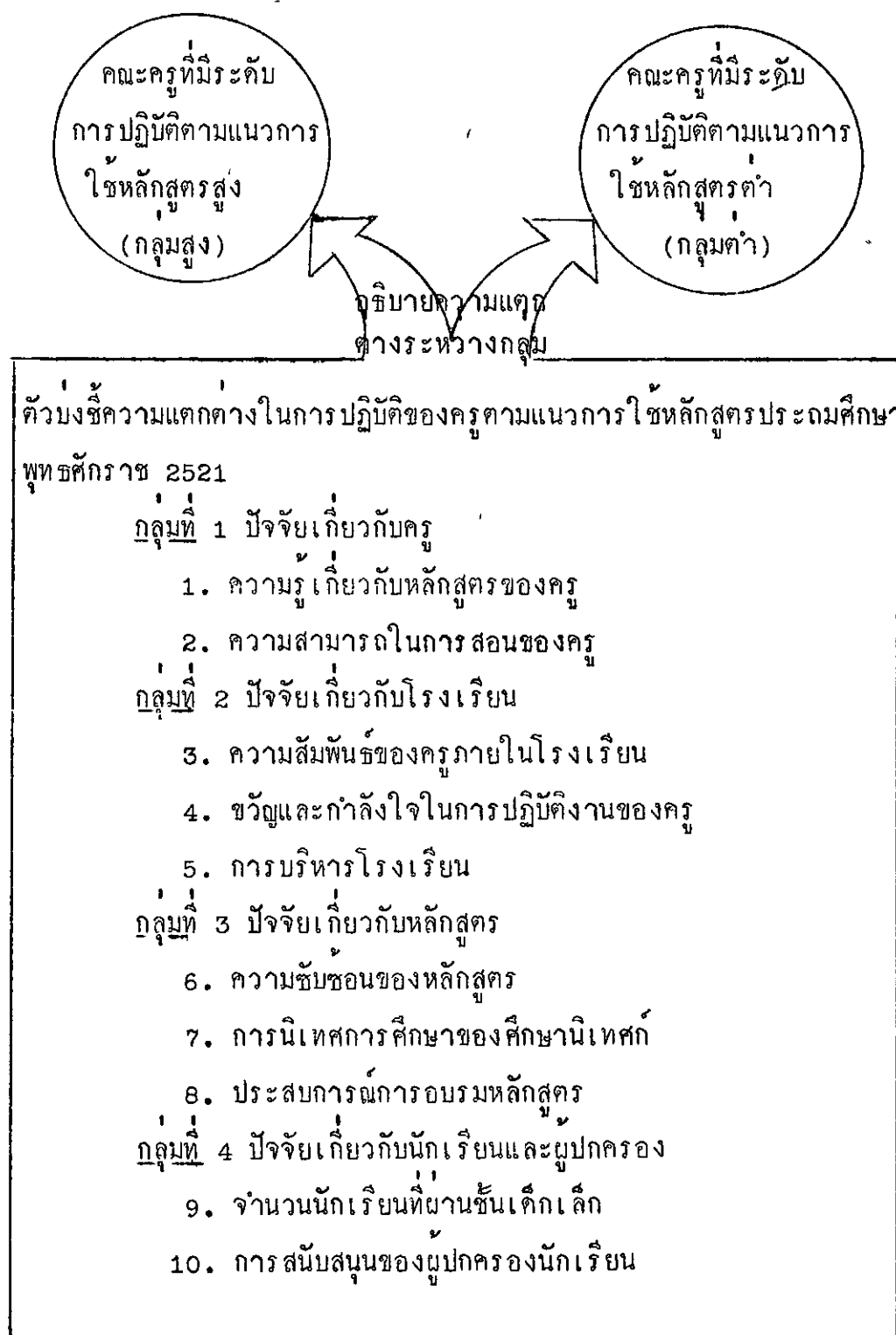
ตัวแปร เจตคติของครูต่อหลักสูตร และความชัดเจนของหลักสูตรทั้งสองตัวแปรนี้ ถูกตัดออกจากสมการทั้งคู่ ซึ่งตามสมมติฐานแล้วมีความสำคัญอยู่ในลำดับที่ 6 และ 7 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของทั้งสองตัวแปรกับความซับซ้อนของหลักสูตรพบว่า เจตคติของครูต่อหลักสูตร สัมพันธ์กับความซับซ้อนของหลักสูตรมากกว่ากับตัวแปรอื่น ๆ ($r = 0.30$) และความชัดเจนของหลักสูตร สัมพันธ์กับความซับซ้อนของหลักสูตรมากกว่า กับตัวแปรอื่น ๆ ($r = 0.82$) แสดงว่าตัวแปรทั้งสามมีความซ้ำซ้อนกันอย่างมาก แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองจะมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในตัวแปร เจตคติของ ครูต่อหลักสูตร ($F_u = 4.1632$) และตัวแปรความชัดเจนของหลักสูตร ($F_u = 7.5114$) ที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับก็ตาม แต่เมื่อเลือกเข้าสู่สมการแล้วไม่ช่วยยให้ สมการมีอำนาจการจำแนกกลุ่มเพิ่มขึ้น ตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ 1.0000 ($F_{en} = 0.4438$, $F_{re} = 0.4492$) ดังนั้น เจตคติของครูต่อหลักสูตรและความชัดเจนของหลักสูตรจึงถูก ตัดออกจากสมการ แต่ให้ตัวแปรความซับซ้อนของหลักสูตร เข้าไปในสมการแทน

การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่ถูกตัดออกจากสมการ จำแนกกลุ่ม ทั้ง ๆ ที่ตามสมมติฐานแล้วมีความสำคัญในอันดับที่ 9 เมื่อพิจารณาความ ซ้ำซ้อนของตัวแปรนี้กับตัวแปรอื่น ๆ พบว่า การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน มีความ สัมพันธ์กับการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์มากที่สุด ($r = 0.53$) ถ้าพิจารณา ความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างในตัวแปรนี้พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($F_u = 8.7176$) แต่เมื่อได้รับเข้าไปในสมการแล้วปรากฏว่าไม่ช่วยยให้สมการมีอำนาจ การจำแนกกลุ่มเพิ่มขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนด ($F_{en} = 0.2795$, $F_{re} = 0.7877$)

จึงสรุปได้ว่า แม้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองจะแตกต่างกันในเรื่องการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน แต่ตัวแปรนี้มีความซ้ำซ้อนกับการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์มากและไม่ช่วยให้สมการมีอำนาจการจำแนกกลุ่มเพิ่มขึ้นตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ตัวแปรการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนจึงถูกตัดออกจากสมการ โดยให้ตัวแปรการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์เข้าไปแทนที่

ตัวแปรที่ถูกตัดออกจากสมการอีก 4 ตัวแปร ได้แก่ ประสบการณ์การสอนหลักสูตรใหม่ ประสบการณ์สอน จำนวนครูภายในโรงเรียน และอายุของครู ถ้าพิจารณาความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองในตัวแปร 4 ตัวแปรนี้ พบว่ามีน้อยมากจนไม่นับสำคัญทางสถิติ ($F_u = 0.4263, 3.1053, 0.0032$ และ 2.7641 ตามลำดับ) นอกจากนี้ตัวแปรเหล่านี้เมื่อได้รับเลือกเข้าไปในสมการแล้วไม่ได้ช่วยให้สมการมีอำนาจการจำแนกกลุ่มเพิ่มขึ้นตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ($F_{en}(X_{14}) = 0.0087, F_{re}(X_{14}) = 0.0213, F_{en}(X_{15}) = 0.2595, F_{re}(X_{15}) = 0.3915, F_{en}(X_{17}) = 0.1182, F_{re}(X_{17}) = 0.1539, F_{en}(X_{18}) = 0.1004, F_{re}(X_{18}) = 0.1851$) ตัวแปรทั้ง 4 จึงถูกตัดออกจากสมการ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่กล่าวมาแล้ว ได้ให้คำตอบที่น่าสนใจต่อคำถามตามจุดมุ่งหมายในการวิจัยทุกข้อ เพื่อให้คำตอบดังกล่าวเป็นหมวดหมู่และมีความชัดเจน สะดวกต่อการนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในแง่การศึกษาคนควา และการปฏิบัติต่อไป ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิจัยอีกครั้งหนึ่งดังภาพประกอบ 4

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยและประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้รับระหว่างการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นความสำคัญและความจำเป็นต้องมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เพิ่มเติมดังนี้

1. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะการใช้หลักสูตรประถมศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 เท่านั้น ซึ่งความจริงแล้ว หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ในปีการศึกษา พ.ศ. 2525 เปิดสอนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และกำลังจะเปิดสอนต่อไปถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2526 จึงจะครบตามหลักสูตร ฉะนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาเพียงสองในสามของหลักสูตรประถมศึกษาทั้งหมด ควรมีการวิจัยเรื่องที่ว่าอีกเมื่อใช้หลักสูตรครบ 6 ชั้น อาจจะได้ตัวบ่งชี้ความแตกต่างที่แตกต่างหรือสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตประชากรเฉพาะเขตการศึกษา 6 เท่านั้น เพื่อให้ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ได้กว้างขวางยิ่งขึ้นควรมีการวิจัยเรื่องนี้ซ้ำอีกแต่ขยายขอบเขตประชากรให้กว้างขวางกว่านี้คือให้ครอบคลุมถึงเขตการศึกษาอื่น ๆ ด้วย

3. ผลจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า การที่ครูจะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 หรือไม่ขึ้นอยู่กับความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร ความสามารถในการสอน และปัจจัยอื่นที่เอื้อต่อการใช้หลักสูตร แต่มีตัวแปรเกี่ยวกับครูที่น่าสนใจอีกตัวแปรหนึ่งคือความคิดของครูเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาค้นคว้าตัวแปรนี้ เพราะจะทำให้ทราบถึงความคิดที่ซ่อนเร้นในตัวครูว่า ครูคิดอย่างไรจึงปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตร

4. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความสอดคล้องของหลักสูตรกับพัฒนาของเด็กในระดับประถมศึกษา เพื่อจะได้ใช้สอนนักเรียนระดับประถมศึกษาตามเกณฑ์ได้ทันทีโดยไม่จำเป็นต้องให้นักเรียนผ่านชั้นเด็กเล็ก

5. การบริหารโรงเรียนเป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่มีความสำคัญและเอื้อต่อการใช้หลักสูตร การวิจัยต่อไปควรศึกษาระบบการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาให้ลึกลงไปเพื่อให้

ได้มาซึ่งระบบบริหารโรงเรียนที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างคณะครูด้วยกัน ระหว่างคณะครูกับผู้บริหารโรงเรียน ก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่คณะครู ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลถึงการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรในที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ถ้าเปรียบเทียบในเรื่องของครูผู้สอน ปรากฏว่าครูที่มีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรสูง มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และความสามารถในการสอนมากกว่าครูที่มีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรต่ำ ถ้าเปรียบเทียบในเรื่องของโรงเรียน ปรากฏว่า โรงเรียนที่มีคณะครูมีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรสูง ความสัมพันธ์ของคณะครูภายในโรงเรียนดีกว่า คณะครูที่ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานดีกว่า การบริหารงานภายในโรงเรียนดีกว่า โรงเรียนที่คณะครูมีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรต่ำ ถ้าเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูในเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตร ปรากฏว่าคณะครูที่มีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรสูงมีความคิดเห็นว่า หลักสูตรมีความซับซ้อนน้อยกว่า ได้รับความเอาใจใส่จากศึกษานิเทศก์มากกว่า และได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่มากกว่าคณะครูที่มีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรต่ำ ถ้าเปรียบเทียบในเรื่องของนักเรียนที่สอน และผู้ปกครองของนักเรียนปรากฏว่า คณะครูที่มีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรสูง มีนักเรียนที่เคยผ่านชั้นเด็กเล็กมากกว่า และได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองนักเรียน ในเรื่องการใช้หลักสูตร มากกว่าคณะครูที่มีระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรต่ำ จากผลการวิจัยดังกล่าวมีสิ่งที่ควรพิจารณา เพื่อยกระดับการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรให้สูงขึ้น คือ

1. ครูผู้สอน

สถาบันฝึกหัดครู กรมวิชาการ และหน่วยศึกษานิเทศของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรร่วมมือกันให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ฝึกทักษะการสอนตามหลักสูตรใหม่แก่นักศึกษาคู และครูประจำการ ให้สามารถปฏิบัติการสอนตามแนวการใช้

หลักสูตรใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาครูในเรื่องดังกล่าวนี้อาจทำได้ในรูปของการจัดหลักสูตรให้นักศึกษาครูเรียน การอบรมครูประจำการ การสัมมนาครูประจำการ การสาธิตวิธีสอน

2. ผู้บริหารโรงเรียน

สถาบันฝึกหัดครู สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กรมวิชาการ และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติควรร่วมมือกันผลิตและฝึกอบรมผู้บริหารโรงเรียนในระดับประถมศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร นอกเหนือจากหลักการบริหารการศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถบริหารงานในโรงเรียนให้สอดคล้องกับแนวทางของหลักสูตรและสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างคณะครูในโรงเรียน คณะครูกับผู้บริหารโรงเรียน ทำให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นผลดีต่อการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรในที่สุด

3. หลักสูตร

กรมวิชาการควรพิจารณาทบทวนสาระสำคัญและแนวการปฏิบัติของหลักสูตรว่ามีความซับซ้อนเกินไปสำหรับครูหรือไม่เพียงใด ควรมีการปรับให้เหมาะสมกับศักยภาพของครูในระดับประถมศึกษาที่จะเข้าใจและปฏิบัติ กรมวิชาการควรจัดหาหนังสือคู่มือชี้แนะแนวการปฏิบัติ นอกจากนี้ควรศึกษา และพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับพัฒนาการของนักเรียนตามเกณฑ์โดยไม่จำเป็นต้องให้ผ่านชั้นเด็กเล็กมาก่อน

4. นักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรพิจารณาส่งเสริมให้มีการสอนชั้นเด็กเล็กได้ในโรงเรียนที่มีปัญหาเรื่องความพร้อมของเด็กในการเรียนตามหลักสูตรใหม่ ควบคู่ไปกับการพัฒนาหลักสูตร

5. ผู้ปกครองนักเรียน

โรงเรียนและสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรใหม่ เพื่อให้ผู้ปกครองนักเรียนสนับสนุนและให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรใหม่มากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

คณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน กองนโยบายและแผนงาน สถิติการ
ประถมศึกษา 2524 เอกสารอัครสำเนา

_____ กองวิชาการ เกณฑ์การแบ่งขนาดโรงเรียนประถมศึกษา 2525 เอกสาร
อัครสำเนา

ชวาล แพทย์กุล ตารางวิเคราะห์ข้อทดสอบ โรงเรียนแพรวทอนสรณ์ ม.ป.ป.
32 หน้า

ชวาล แพทย์กุล เทคนิคการเขียนข้อทดสอบ โรงพิมพ์คุรุสภา 2520, 407 หน้า
ธีระเทพ ทองสถิตย์ ความคิดเห็นของครูประถมศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2516, 206 หน้า
อัครสำเนา

บุญนิตย์ ไวสุตึก ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา ครูประจำการและนักเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, 207 หน้า
อัครสำเนา

พร ศรี ทองสมจิตร พฤติกรรมทางการบริหารของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519,
192 หน้า อัครสำเนา

มนูญ เอี่ยมวิสัย ขวัญในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 6
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 118 หน้า อัครสำเนา

มหิดล, มหาวิทยาลัย : ฉบับวิจัยประชากรและสังคม ประชากรและการพัฒนา
มหาวิทยาลัยมหิดล 4 : 7 เมษายน - พฤษภาคม 2524

มานพ ภาณุทวีไลธรรม การประเมินผลโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา
ประจำการ ปรินญาณินท์ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2525, 228 หน้า อัครสำเนา

วิชัย วงษ์ใหญ่ พัฒนาหลักสูตรและการสอน โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม 2521, 162 หน้า
 — พัฒนาหลักสูตรและการสอน พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม 2523,
 220 หน้า

วิชาการ, กรม กองวิจัยทางการศึกษา "การวิเคราะห์รายงานการนิเทศและการติดตาม
 ผลการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521" วิจัยสนเทศ 14 : 6 - 19
 พฤศจิกายน 2524

วิเชียร เกตุสิงห์ สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 5 สำนักงานคณะกรรมการ
 การศึกษาแห่งชาติ 2522, 180 หน้า

— หลักในการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 3
 เรือนอักษร 2524, 153 หน้า

วิเชียร เทียมเมือง ปัญหาและความคิดเห็นของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในการทดลองใช้
หลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับร่าง ครั้งที่ 1 ปี พ.ศ.
2518) ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2520,
 195 หน้า อักสาเนา

วินัย ตะสติกย์ สำรวจการปฏิบัติจริงในการจัดการนิเทศการศึกษภายในโรงเรียน
ประถมศึกษาในเขตการศึกษา 2 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย 2522, 254 หน้า อักสาเนา

วิโรจน์ มังคะมณี "โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร ศูนย์การเผยแพร่การใช้หลักสูตร
 ระดับท้องถิ่น" สารพัฒนาหลักสูตร 2 : 22 - 23 พฤศจิกายน 2524

วิลัย โบว์เสรีวงศ์ ปัญหาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ในเขตการศึกษา 6
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, 115 หน้า อักสาเนา

ศกดิ์สิทธิ์ ชัตติยาสุวรรณ ระดับการปฏิบัติ ทักษะ และความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตร
ประถมศึกษา 2521 ของครูในโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรและโรงเรียนที่ไม่เป็น
ผู้นำในจังหวัดแพร่ รายงานการศึกษาค้นคว้าเฉพาะเรื่อง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2524, 95 หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ คู่มืออบรมครูเรื่องการใช้หลักสูตรประถมศึกษา

พุทธศักราช 2521 โรงพิมพ์ศูนย์การทหารราบ 2521 ก., 182 หน้า

_____, คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โรงพิมพ์คุรุสภา 2521
ข., 141 หน้า

_____, แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เซนทรัลเอ็กซ์เพรส
ศึกษาธิการพิมพ์ 2522, 221 หน้า

_____, ศูนย์พัฒนาหลักสูตร "โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตร" จุลสารโรงเรียนผู้นำ
1 : 1 - 15 มกราคม 2524 ข. X

_____, ศูนย์พัฒนาหลักสูตร "โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรระดับประถมศึกษา"
จุลสารโรงเรียนผู้นำ 2 : 1 - 3 มีนาคม 2524 ก. ✓

_____, โรงเรียนในโครงการโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรระดับประถมศึกษา ✓
กรมวิชาการ 2523, 39 หน้า อัดสำเนา

_____, โรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรระดับประถมศึกษา รุ่นที่ 1 ปีการศึกษา 2524
กรมวิชาการ 2525, 9 หน้า อัดสำเนา ✓

สุมิตร คุณานุกร บรรณาธิการ หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ทฤษฎีและปฏิบัติ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2520, 194 หน้า

อนันต์ ศรีโสภะ เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2520, 300 หน้า อัดสำเนา

อ่ำไพ สุจริตกุล และคณะ "ขอบเขตหน้าที่และเกณฑ์มาตรฐานของการสอนระดับ
ประถมศึกษา 2517 - 2521" วารสารการวิจัยทางการศึกษา 11 : 10 - 31
เมษายน - มิถุนายน 2524

Arbuckle, Margaret Anne. "A Study Of Factors Facilitating Continued
Implementation Of Educational Change," Dissertation Abstracts
International. 4 : 1757 - 1758 A, October 1977.

Barrow, Robin. Common Sense And The Curriculum. Biddles Ltd. Guild
ford, Surrey Great Britain, 1976. 169 p.

- Beauchamp, George A. Curriculum Theory 2 nd. ed., Wilmette, Illinois, The Kagg Press, 1968. 186 p.
- Berman, Paul and McLaughlin, Milbrey Wallin. "Implementation of Educational Innovation," The Educational Forum 3 : 345 - 370 March 1976.
- Conran, Patricia Cannon. "A Study Of Causal And Other Relationships Among Leadership, Teacher And Student variables In Curriculum Engineering," Dissertation Abstracts International. 6 : 3388 - A December 1974.
- ✓ Fullan, Michael And Pomfret, Alan. "Research On Curriculum And Instruction Implementation," Review Of Educational Research 2 : 335 - 397, Winter 1977.
- Government Of India, Ministry Of Education. Monitoring & Evaluation OF NAEP. Government Of India, 1979. 243 p.
- Gross, Neal, Joseph B. Giacuinta and Marilyn Bernstein. Implementing Organizational Innovations. New York, Harper & Row, 1971. 309 p.
- Kelly, A. V. The Curriculum Theory and Practice. London, Harper & Row, 1977. 202 p.
- Kelly, Dennis Gerald. "The Effect Of Curriculum Organizational Structure On Curriculum Innovation In Thirty Metropolitan Detroit Area High Schools," Dissertation Abstracts International. 6 : 3250 - 3251 A, December, 1977.
- Kerlinger, Fred N. and Pedhazur, Elazar J. Multiple Regression In Behavioral Research. New York, Holt, Rinehart and Winston, INC. 1973. 534 p.
- Klinbaum and Kupper. Applied Regression Analysis And Other Multivariable Methods. Belmont, California, Duxbury Press, 1978. 556 p.
- McLaughlin, Milbrey Wallin "Implementation of ESEA Title I : A Problem Of Compliance," Teachers College Record. 3 : 397 - 415 February 1976.
- Mouley, George J. The Science Of Educational Research. 2 nd. ed., New York, D. Van Nostrand Company, 1970, 541 p.
- Nie, Norman H. and Others. SPSS 2 nd. ed., New York, McGraw - Hill Book Company, 1975. 675 p.

Norusis, M. J. SPSS Statistical Algorithms 2 nd. ed., Chicago, SPSS Inc., 1979. 166 p.

Pincus, J. "Incentives For Innovation In Public Schools," Review Of Educational Research. 1 : 113 - 144 Winter 1974.

Regan, Ellen M. And Leithwood, Kenneth A. Effecting Curriculum change. Toronto Ontario Canada, The Ontario Institute For Studies In Education, 1974. 77 p.

Senarath, Pramuan. An Assessment Of The Implementation Of Planned Curriculum Change In Elementary Schools In Bangkok Thailand. Doctoral Dissertation, U of Pittsburgh, 1980. 174 p.

UNESCO. Implementing Curriculum Change. Bangkok, UNESCO REGIONAL OFFICE FOR EDUCATION IN ASIA, 1976. 65 p.

_____. Strategies And Procedures In Developing And Implementing Curriculum. Bangkok, UNESCO, 1978. 92 p.

_____. The Curriculum Development Centre Of Thailand. Bangkok, UNESCO, 1980. 40 p.

Walker, D., & Schaffarzick, J. "Comparing Curricula," Review Of Educational Research 1 : 83 - 111, Winter 1974.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งให้ความอนุเคราะห์ในการพัฒนาเครื่องมือ
ที่ใช้รวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งให้ความอนุเคราะห์ในการพัฒนา
เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง/ที่ทำงาน
1	รศ.ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่	- รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2	รศ.ดร.สมบุญ ชิตพงศ์	- รองศาสตราจารย์ สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3	ดร.โกวิท ประวาลพุกษ์	- ผู้อำนวยการสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
4	ผศ.สุนันท์ ศลโกสุม	- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สำนักทดสอบทาง การศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
5	อาจารย์อรุณศรี กุมุท	- อาจารย์ สำนักทดสอบทางการศึกษาและ จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
6	นายวิโรจน์ มังคละมณี	- นักวิชาการศึกษา ฝ่ายพัฒนาหลักสูตร ประถมศึกษา ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
7	นายอำนวยการ คิยะวงศ์	- ศึกษาพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด จังหวัดสิงห์บุรี

ลำดับ ที่	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง/ที่ทำงาน
8	นายมานิต จริยโกมล	- ศึกษาธิการอำเภอ สำนักงานศึกษาธิการ กิ่งอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน
9	นายเฉลิมเกียรติ บุรณศรี	- ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ อำเภอส่า จังหวัดน่าน
10	นายพนัส จินคาสู	- ศึกษาพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด จังหวัดแพร่
11	นางสาววทันย์ เหมะมดุงกุล	- ศึกษาพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด จังหวัดแพร่
12	นางสาวศรีนวล มีมาก	- หัวหน้าหน่วยศึกษาพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จังหวัดแพร่
13	นางสาวนวลอนงค์ อินทคม	- อาจารย์ โรงเรียนพิริยาลัย จังหวัดแพร่
14	นายสุภาพ สุทธิลักษณ์	- นิสิตปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
15	นางสาวจรรยา มโนรส	- นิสิตปริญญาโท คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
16	นายประเสริฐ สงแสง	- หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอ วังวิเศษ จังหวัดตรัง

ภาคผนวก ข.

รายชื่อเจ้าหน้าที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
ที่ช่วยเหลือในการสังเกตการสอนเพื่อประเมินความสามารถ
ในการสอนของครู

เจ้าหน้าที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่ช่วยเหลือในการ
สังเกตการสอนเพื่อประเมินความสามารถในการสอนของครู

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง/งาน	อำเภอ	จังหวัด
1	นายกมล คิริบรรณ	ศึกษานิเทศก์อำเภอ	เมือง	จันทบุรี
2	นายเกษม ชัยสิทธิ์	อาจารย์ 1 (ช่วยงานนิเทศ)	เมือง	จันทบุรี
3	นายอุดม รูปกลม	อาจารย์ 1 (ช่วยงานนิเทศ)	สรรพยา	จันทบุรี
4	น.ส.มะลิ จันทรสุข	อาจารย์ 1 (ช่วยงานนิเทศ)	สรรพยา	จันทบุรี
1	นายสุเมธ ประภาสวัสดิ	ศึกษานิเทศก์อำเภอ	เมือง	ลพบุรี
2	นายชุมพล ปันอู่	เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป	เมือง	ลพบุรี
3	นายนิวัฒน์ อุดมทรัพย์	ศึกษานิเทศก์อำเภอ	โคกสำโรง	ลพบุรี
4	น.ส.รัตนภรณ์ สิงห์ท้าว	ศึกษานิเทศก์อำเภอ	โคกสำโรง	ลพบุรี
5	นายสนั่น มีสัจย์ธรรม	ศึกษานิเทศก์อำเภอ	บ้านหมี่	ลพบุรี
6	นายบูรณะ อนันตสมบุญ	อาจารย์ 1 (ช่วยงานนิเทศ)	บ้านหมี่	ลพบุรี
1	นายทวีศักดิ์ เนมฤทธิ	ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษา	เมือง	สระบุรี
2	นายสหัส อมรรัตนานนท์	ศึกษานิเทศก์อำเภอ	เมือง	สระบุรี
3	นายมนูญ ปิยะคิม	ศึกษานิเทศก์อำเภอ	หนองแค	สระบุรี
4	นายประเสริฐ คำฟ้า	อาจารย์ 1 (ช่วยงานนิเทศ)	หนองแค	สระบุรี

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง/งาน	อำเภอ	จังหวัด
1	นายปริญญา พงษ์สัตยา	รักษาการศึกษานิเทศก์อำเภอ	บางระจัน	สิงห์บุรี
2	นายบำเรอ จรเกตุ	เจ้าหน้าที่ศึกษานิเทศก์อำเภอ	บางระจัน	สิงห์บุรี
3	น.ส.จินตนา คุ่มภีร์มุล	อาจารย์ 1 (ช่วยงานนิเทศ)	ท่าช้าง	สิงห์บุรี
4	นางเจริญศรี พันปี	อาจารย์ 1 (ช่วยงานนิเทศ)	ท่าช้าง	สิงห์บุรี
1	นายบุญสืบ ทาศาสตร์ศรี	ผู้ช่วยหัวหน้าการประม	พระนครศรีอยุธยา	อยุธยา
2	นายยงยุทธ สุขเกษม	ศึกษานิเทศก์อำเภอ	พระนครศรีอยุธยา	อยุธยา
1	นายณรงค์ สุทธิศาสตร์	ผู้ช่วยหัวหน้าการประม	เมือง	อ่างทอง
2	นายสมนึก ฉาบนาง	ศึกษานิเทศก์อำเภอ	เมือง	อ่างทอง
3	นายชูเกียรติ พันธุ์เจริญ	ศึกษานิเทศก์อำเภอ	วิเศษชัยชาญ	อ่างทอง
4	นายประเทือง กระจ่างพันธ์	อาจารย์ 2 (ช่วยงานนิเทศ)	วิเศษชัยชาญ	อ่างทอง
1	นายจุลภัทร์ รัตนกิจ	อาจารย์ 1 (ช่วยงานนิเทศ)	หนองฉาง	อุทัยธานี
2	นายวิเชียร ตามพหัตถ์	อาจารย์ 1 (ช่วยงานนิเทศ)	หนองฉาง	อุทัยธานี
3	นายกำพล คารมปราชญ์	ศึกษานิเทศก์อำเภอ	หนองขาหย่าง	อุทัยธานี
4	นายประยงค์ น้อยแสง	อาจารย์ 1 (ช่วยงานนิเทศ)	หนองขาหย่าง	อุทัยธานี

จำนวน	- รวมทั้งสิ้น	28 คน
	- จำแนกตำแหน่ง	
	- ผู้ช่วยหัวหน้าการประถมศึกษา	3 คน
	- ศึกษาพิเศษอำเภอ	11 คน
	- อาจารย์ 1 (ช่วยงานพิเศษ)	10 คน
	- อาจารย์ 2 (ช่วยงานพิเศษ)	1 คน
	- เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป	1 คน
	- รักษาการศึกษานิเทศก์	1 คน
	- เจ้าหน้าที่ศึกษานิเทศก์อำเภอ	1 คน

ภาคผนวก ค.

รายชื่อโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นแหล่งข้อมูล

โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกเป็นแหล่งข้อมูล

ลำดับ ที่	ชื่อโรงเรียน	ขนาด	จำนวน		อำเภอ	จังหวัด
			ครู	นักเรียน		
1	วัดเนินदान	เล็ก	8	133	เมือง	ชัยนาท
2	วัดบรมธาตุ	เล็กมาก	9	110	เมือง	ชัยนาท
3	วัดโพธิ์มิ่งกล	เล็ก	12	201	สรรพยา	ชัยนาท
4	วัดโคกจันทร์	เล็ก	11	211	สรรพยา	ชัยนาท
5	พิบูลสงคราม 1	เล็ก	20	326	เมือง	ลพบุรี
6	วัดคงสว่าง	เล็ก	20	298	เมือง	ลพบุรี
7	ไทยรัฐวิทยา 1	เล็ก	19	303	เมือง	ลพบุรี
8	วัดทุ่งสิงโต	เล็ก	14	260	เมือง	ลพบุรี
9	วัดสัมพันธมิตร	เล็กมาก	4	95	โคกสำโรง	ลพบุรี
10	วัดหนองหอย	เล็กมาก	3	55	โคกสำโรง	ลพบุรี
11	วัดบ้านหมี่ใหญ่	เล็ก	13	326	บ้านหมี่	ลพบุรี
12	วัดเชียงงา	กลาง	20	556	บ้านหมี่	ลพบุรี
13	วัดหนองโนไต้	เล็ก	17	289	เมือง	สระบุรี
14	วัดพุทธฉาย	เล็ก	15	292	เมือง	สระบุรี
15	วัดเพี้ยขวา	เล็กมาก	4	53	เมือง	สระบุรี
16	วัดบ้านกล้วย	เล็กมาก	6	73	เมือง	สระบุรี
17	ชุมชนวัดไทยงาม	กลาง	16	387	หนองแค	สระบุรี
18	ชุมชนวัดหนองส้มกร	กลาง	17	431	หนองแค	สระบุรี
19	วัดหนองปลาหมอ	เล็ก	8	158	หนองแค	สระบุรี
20	วัดบ้านจาน	เล็ก	8	160	หนองแค	สระบุรี

ลำดับ ที่	ชื่อโรงเรียน	ขนาด	จำนวน		อำเภอ	จังหวัด
			ครู	นักเรียน		
21	วัดโพธิ์หอม	เล็ก	10	138	บางระจัน	สิงห์บุรี
22	วัดโพธิ์สุทธาสัย	เล็กมาก	11	120	บางระจัน	สิงห์บุรี
23	วัดพิบูลทอง	เล็ก	13	176	ท่าช้าง	สิงห์บุรี
24	วัดโสภา	เล็ก	20	268	ท่าช้าง	สิงห์บุรี
25	วัดใหญ่ชัยมงคล	เล็ก	11	354	พระนครศรี	อยุธยา
26	วัดพนัญเชิง	กลาง	23	409	พระนครศรี	อยุธยา
27	วัดชุม	เล็กมาก	8	110	พระนครศรี	อยุธยา
28	วัดช้างใหญ่	เล็กมาก	7	85	พระนครศรี	อยุธยา
29	วัดพุทธไสยาสน์	เล็ก	15	337	พระนครศรี	อยุธยา
30	วัดท่าใหม่	เล็ก	15	249	พระนครศรี	อยุธยา
31	วัดกลางคลองสระบัว	เล็ก	8	145	พระนครศรี	อยุธยา
32	วัดบ่อรามัญ	เล็กมาก	7	101	พระนครศรี	อยุธยา
33	วัดน้ำผึ้ง	เล็ก	12	216	เมือง	อ่างทอง
34	วัดจันทร์นิรมิตร	เล็กมาก	8	92	เมือง	อ่างทอง
35	บ้านห้วยคลา	เล็ก	10	191	วิเศษชัยชาญ	อ่างทอง
36	บ้านไผ่หมูขวิด	เล็กมาก	6	63	วิเศษชัยชาญ	อ่างทอง
37	บ้านลอมเสือโศก	เล็กมาก	8	109	หนองฉาง	อุทัยธานี
38	บ้านเนินพยอม	เล็ก	9	142	หนองฉาง	อุทัยธานี
39	ชุมชนบ้านหนองขาหย่าง	เล็ก	19	288	หนองขาหย่าง	อุทัยธานี
40	ชุมชนวัดคงขาง	เล็ก	14	270	หนองขาหย่าง	อุทัยธานี

ภาคผนวก ง .

รายชื่อโรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกเป็นแหล่งทดลอง
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย

โรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกเป็นแหล่งทดลอง เครื่องมือในการ
เก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัย

ลำดับ	ชื่อโรงเรียน	จำนวนทั้งหมด		ขนาด โรงเรียน	ครู ป.1-4 ที่ เป็นตัวอย่าง	อำเภอ	จังหวัด
		ครู	นักเรียน				
1	เมธังกราวาส	61	1479	ใหญ่มาก	25	เมือง	แพร่
2	อนุบาลแพร่	55	1501	ใหญ่มาก	22	เมือง	แพร่
3	บ้านทุ่งโฮ้ง	25	392	กลาง	10	เมือง	แพร่
4	บ้านถิ่น	30	577	กลาง	12	เมือง	แพร่
5	บ้านเหมืองหม้อ	25	365	กลาง	9	เมือง	แพร่
6	บ้านหนองม่วงไข่	28	568	กลาง	12	ร่องขวาง	แพร่
7	ชุมชนบ้านทุ่งศรี	15	240	เล็ก	6	ร่องขวาง	แพร่
8	บ้านร่องขวาง	27	536	กลาง	10	ร่องขวาง	แพร่
9	บ้านนาเลา (นำเลาวิทยาคาร)	11	212	เล็ก	5	ร่องขวาง	แพร่
10	วัดพิบูลทอง	13	176	เล็ก	7	ท่าช้าง	สิงห์บุรี
11	วัดโสภา	20	268	เล็ก	8	ท่าช้าง	สิงห์บุรี
รวม		11 โรงเรียน	310	6314	3 ขนาด	126	3 อำเภอ 2 จังหวัด

ภาคผนวก จ.

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสำรวจสถานภาพของครู

คำชี้แจง

โปรดกรอกข้อมูลต่อไปนี้ตามความเป็นจริง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ต่อไป

1. เพศ _____ 2. อายุ _____ ปี
3. วุฒิต่างการศึกษา _____
4. หากการสอนมาแล้วรวมทั้งสิ้น _____ ปี
5. หากการสอนหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 มาแล้ว _____ ปี
6. ระดับชั้นที่เคยสอนมาแล้ว (อาจมากกว่า 1 ชั้น) _____
7. ระดับชั้นที่สอนปัจจุบัน _____
8. นักเรียนในห้องที่ท่านสอนปัจจุบันมี _____ คน
แยกเป็น ชาย _____ คน หญิง _____ คน
9. นักเรียนในห้องที่ท่านสอนซึ่งเคยผ่านชั้นเด็กเล็ก หรือชั้นอนุบาล
มาแล้ว รวม _____ คน แยกเป็นชาย _____ คน หญิง _____ คน
10. ท่านเคยเข้ารับการอบรม หรือสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา
พ.ศ. 2521 มาแล้ว _____ ครั้ง

แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดสำหรับคำถามแต่ละข้อและเขียนหมายเลข
กำกับคำตอบนั้นลงใน ☐

ตัวอย่าง

๐. เอกสารหลักสูตรหมายถึง

- ☐ 4. 1. เอกสารต่าง ๆ ที่นักเรียนต้องใช้
2. เอกสารหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521
3. เอกสารคู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521
4. เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหลักสูตรและการใช้หลักสูตร

1. หลักการ ของหลักสูตรกล่าวถึงเรื่องอะไร

- ☐ 1. 1. สำระสำคัญของหลักสูตร
2. เหตุผลที่ต้องเปลี่ยนหลักสูตร
3. แนวทางในการจัดการศึกษาตามหลักสูตร
4. การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร

2. จุดหมาย ของหลักสูตรกล่าวถึงเรื่องอะไร

- ☐ 1. 1. สิ่งที่นักเรียนต้องเรียน
2. วิธีการเรียนของนักเรียน
3. เหตุผลที่นักเรียนต้องเรียน
4. คุณลักษณะของนักเรียนเมื่อเรียนจบแล้ว

3. โครงสร้าง ของหลักสูตรกล่าวถึงเรื่องอะไร

- ☐ 1. 1. องค์ประกอบของหลักสูตร
2. เรื่องที่ต้องสอนแก่นักเรียน
3. การแบ่งเวลาในการสอน
4. เนื้อหาสาระและวิธีสอน

4. ข้อใดที่หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521

- ☐ 1. 1. ต่างจากหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2503
น้อยที่สุด

1. โครงสร้าง
2. เนื้อหา

3. กระบวนการเรียนการสอน
4. การประเมินผล

5. การนำเข้าสู่บทเรียนหมายถึงอะไร

- ☐ 1. 1. การบอกขอบเขตของบทเรียน
2. การทำให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียน
3. การจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้
เรียนรู้ในบทเรียน
4. การสรุปเนื้อหาในบทเรียนที่
นักเรียนเรียนมาก่อน

6. ประโยชน์จากการเตรียมการสอนในกรณีใด

☐ ที่มีความสำคัญน้อยที่สุด

1. ทำให้นักเรียนเรียนเก่งขึ้น
2. ทำให้นักเรียนเรียนอย่างมีชีวิตชีวา
3. ทำให้นักเรียนได้ความรู้ที่ถูกต้อง
4. ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย

7. ผู้ที่ควรใช้สื่อการเรียนมากที่สุดคือใคร

☐

1. ครู
2. นักเรียน
3. ครูและนักเรียนใช้เท่า ๆ กัน
4. เป็นเรื่องที่ไม่อาจสรุปได้

คำชี้แจง ให้ใช้ข้อความนี้ตอบคำถามข้อ 8-12

"หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ต้องการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูจากการสอนหนังสือมาเป็นการสอนคนเพื่อให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น"

8. การสอนของครูแต่เดิมนั้นยึดอะไรเป็นหลัก

☐

1. ผู้สอน
2. ผู้เรียน
3. ตำราเรียน
4. หลักสูตร

9. การสอนของครูตามบทบาทใหม่ ยึดอะไร

☐

- เป็นหลัก
1. ผู้สอน
2. ผู้เรียน
3. ตำราเรียน
4. หลักสูตร

10. นักเรียนจะคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นได้

☐

- ครูและนักเรียนต้องมีบทบาทอย่างไร
1. นักเรียนต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. ครูและนักเรียนเรียนรู้ร่วมกัน
3. ครูสอน นักเรียนเป็นฝ่ายรับ
4. ครูชี้แนะนักเรียน คิด ค้น ปฏิบัติเอง

11. ปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะทำให้เด็กเรียนคิดเป็น

☐

- ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น คืออะไร
1. ครู
2. นักเรียน
3. เอกสารหลักสูตร
4. อุปกรณ์การสอน

12. องค์ประกอบใดของหลักสูตรที่สำคัญที่สุด

☐

- ต่อการช่วยให้นักเรียน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น
1. หลักการ
2. จุดหมาย
3. โครงสร้างและเนื้อหา
4. วิธีการสอน

13. เหตุผลใดที่ต้องจัดหลักสูตรโดยแบ่ง

☐ เป็นกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ

1. เนื้อเรื่องมีลักษณะคล้ายกัน
2. เพื่อความสะดวกในการสอน
3. การประสานประสบการณ์เพื่อนำไปใช้
4. ความสะดวกในการหาแผนการสอน และตารางสอน

14. วิธีสอนใดที่เอื้อต่อการสอน กลุ่ม

☐ สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มากที่สุด

1. วิธีแก้ปัญหา
2. วิธีบรรยาย
3. วิธีสาธิต
4. การศึกษานอกสถานที่

15. กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพสนอง

☐ ความต้องการด้านใดมากที่สุด

1. คิดเป็น
2. ทำเป็น
3. แก้ปัญหาได้
4. สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข

16. "ความคิดรวบยอด" ตามที่ใช้ในหลักสูตร

☐ ประถมศึกษา พ.ศ. 2521 มีความหมายตรงกับข้อใดมากที่สุด

1. เนื้อหา
2. กิจกรรม
3. การสรุปเรื่องที่สอน
4. สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้

17. การประเมินผลทางการศึกษา

☐ มีจุดมุ่งหมายอย่างไร

1. เพื่อแยกกลุ่มผู้ถูกประเมิน
2. เพื่อตรวจสอบความสามารถของผู้สอน
3. เพื่อปรับปรุงระบบการเรียนการสอน
4. เพื่อตัดสินผลการเรียนที่ดำเนินมา ช่วงเวลาหนึ่ง

18. การวัดผลการศึกษาหมายถึงอะไร

- ☐ 1. การตัดสินผลการเรียนของนักเรียน
2. การรวบรวมข้อมูลเพื่อตัดสินผลการเรียน
3. การทดสอบเพื่อทราบความสามารถของนักเรียน
4. การหาค่าเชิงปริมาณหรือคุณภาพของพฤติกรรมที่ต้องการวัด

19. ขั้นตอนการประเมินผลตามระเบียบ

☐ ประเมินผลมีอะไรบ้าง

1. พิจารณาเนื้อหา กำหนดเกณฑ์-วัดผล
2. กำหนดจุดประสงค์-กิจกรรม-การวัดผล
3. กำหนดจุดประสงค์-เครื่องมือวัด-เกณฑ์
4. ประเมินผลก่อน-ระหว่าง-หลังการเรียน

20. เครื่องมือวัดผลที่ดีต้องมีลักษณะเด่น

☐ อย่างน้อยสองประการ ได้แก่อะไรบ้าง

1. ความเที่ยงตรง ความเชื่อถือได้
2. ความประหยัด ความยุติธรรม
3. ความง่ายพอเหมาะ ความชัดเจนในบทเรียน
4. ความชัดเจน ความประหยัด

แบบทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดสำหรับคำถามแต่ละข้อและเขียนหมายเลข
กำกับคำตอบนั้นลงใน○

ตัวอย่าง

๐. ข้อใดที่เปรียบเสมือนสถานีปลายทางของการใช้หลักสูตร

- ② 1. หลักการ
2. จุดหมาย
3. โครงสร้างและเนื้อหา
4. การประเมินผล

คำชี้แจง ให้ใช้องค์ประกอบของหลักสูตร
ต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 1 - 2

1. หลักการ
2. จุดหมาย
3. โครงสร้างและเนื้อหา
4. การจัดการเรียนการสอน
5. การประเมินผล

1. องค์ประกอบของหลักสูตรข้อใดที่

○ เปรียบเหมือน พาหนะที่จะนำการ
ใช้หลักสูตร ไปสู่สถานปลายทาง

2. องค์ประกอบของหลักสูตรข้อใดที่

○ เปรียบเหมือนทิศทางของการใช้หลักสูตร

3. การประถมศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อปวงชน

○ ข้อความนี้หมายความว่าอย่างไร

1. คนไทยทุกคนต้องเรียนในระดับ
ประถมศึกษา
2. คนไทยทุกคนมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับ
การประถมศึกษา
3. คนไทยทุกคนมีเสรีภาพในการเลือก
เรียนในระดับประถมศึกษา
4. คนไทยทุกคนมีสิทธิเสมอภาคใน
การเรียนระดับประถมศึกษา

4. ข้อความใดที่เขียนเป็นจุดประสงค์เชิง

พฤติกรรม

1. นักเรียนมีวินัยในตนเอง
2. นักเรียนยกตัวอย่างการมีวินัยในตนเองได้
3. นักเรียนเห็นคุณค่าของการมีวินัยในตนเอง
4. นักเรียนเข้าใจการมีวินัยในตนเองเป็นอย่างดี

5. ข้อความใดที่แสดงให้เห็นว่านักเรียน

เป็นผู้มีบูรณาการ

1. นักเรียนปรับตัวได้
2. นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
3. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
4. นักเรียนแก้ปัญหาตนเองได้ และได้รับสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต

6. การที่นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับ

สิ่งแวดล้อมและปรับสิ่งแวดล้อมเข้ากับตนเองได้หลังจากเรียนจบหลักสูตร

ประถมศึกษา พ.ศ. 2521 แสดงว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตรข้อใดบรรลุผล

1. ชีวิตที่สงบสุข
2. คุณสมบัตินี้ต้องการเน้น
3. สมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ
4. ความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต

คำชี้แจง ให้ใช้ตัวเลือกต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 7-9

1. กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้
2. กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย
3. กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
4. กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

7. การที่นักเรียนสนใจและสามารถเล่น

ดนตรีประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายประเภทได้เป็นอย่างดี แสดงว่านักเรียนได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ในกลุ่มประสบการณ์ใด

8. การที่นักเรียน อ่าน - เขียน ภาษาไทย

ได้ดี คิดเลขได้เก่ง แสดงว่านักเรียนได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ในกลุ่มประสบการณ์ใด

9. การที่นักเรียนรู้ทันข่าวและเหตุการณ์สำคัญรอบตัวที่เกิดขึ้นประจำวันเสมอ แสดงว่านักเรียนได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ในกลุ่มประสบการณ์ใด

คำชี้แจง ให้ใช้ตัวเลือกต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ

10-12

1. การแปร่งพัน
2. การขายของ
3. การวาดภาพ
4. การทอถุงตุ๊กตา

10. กิจกรรมใดที่ส่งเสริมให้นักเรียนคิด

☐ สร้างสรรค์มากที่สุด

11. กิจกรรมใดที่ส่งเสริมการทำให้เป็น

☐ เพียงอย่างเดียว

12. กิจกรรมใดที่ส่งเสริมทั้ง การคิดเป็น

☐ ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

คำชี้แจง ให้ใช้ตัวเลือกต่อไปนี้ตอบคำถาม

ข้อ 13-15

1. วิธีสอนแบบบรรยาย
2. วิธีสอนแบบสาธิต
3. วิธีสอนแบบอภิปราย
4. วิธีสอนแบบแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม
5. วิธีสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ

13. การจัดห้องเรียนเป็นตลาดให้นักเรียน

☐ เล่นซื้อ-ขายของ เป็นวิธีสอนแบบใด

14. การให้นักเรียนนั่งรวมกันเป็นกลุ่ม ๆ

☐ และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันค้นหา คำควบบกล่าในบทความที่กำหนดให้เป็น วิธีสอนแบบใด

15. การที่ครูอธิบายวิธีการหารด้วยเลข

☐ จำนวนเต็มสิบแล้วให้นักเรียนทำ แบบฝึกหัดเป็นวิธีสอนแบบใด

16. สิ่งใดที่ไม่ใช่สื่อการเรียน

- ☐ 1. ห้องเรียน
2. ตำราเรียน

3. การแสดงหุ่น

4. กระบวนการกลุ่ม

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้ใช้ตอบคำถามข้อ

17-18

"การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

เปรียบเหมือนกับการปรุงอาหาร ผู้บริโภค จะได้ประโยชน์มากขึ้นเพียงใด ย่อมขึ้นกับ ผู้ปรุงอาหารว่ามีฝีมือเพียงใด และอาหารที่ นำมาปรุงว่ามีคุณค่าเพียงใด"

17. ในเรื่องการเรียนการสอน ผู้ปรุงอาหาร

☐ เปรียบได้กับข้อใด

1. ครู
2. นักเรียน
3. ผู้บริหาร
4. นักวิชาการ

18. ในเรื่องการเรียนการสอน ผู้บริโภค

☐ อาหาร เปรียบได้กับข้อใด

1. ครู
2. นักเรียน
3. ชุมชน
4. ประเทศชาติ

19. ต้องการจะวัดผลว่า "นักเรียนได้

☐ เรียนรู้กระบวนการเพาะถั่วงอก
เพียงใด" ควรใช้วิธีใด

1. สังเกต
2. สัมภาษณ์
3. ให้ทำแบบทดสอบ
4. ให้ออกมาทำงาน

20. ข้อใดที่เป็นการประเมินผล

- ☐ 1. ตรวจการบ้านแล้วให้คะแนน
2. ตรวจข้อสอบแล้วให้ทำการบ้านเพิ่ม
3. รายงานผลการสอบให้ครูปกครอง
ทราบ
4. สอบถามว่าใครเป็นคนเก่งของห้อง

โรงเรียน _____

ชั้น _____

วิชา _____

วัน/เวลา _____

ผู้สอน _____

หมายเลข _____

แบบสังเกตความสามารถในการสอนของครู

คำชี้แจง

ให้ผู้สังเกตเขียนคะแนนแสดงความสามารถ ในการสอนของครูตามเงื่อนไขดังนี้

- ก. ความถูกต้อง ชัดเจน และเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน (เต็ม 10 คะแนน)
- ข. ความเหมาะสมกับสถานที่และสภาพแวดล้อม (เต็ม 10 คะแนน)
- ค. ความประหยัดเวลา แรงงาน ทรัพย์สิน (เต็ม 10 คะแนน)
- ง. ความสนใจ อยากเรียนรู้ อยากปฏิบัติ ของนักเรียนที่เกิดขึ้น (เต็ม 10 คะแนน)

หรือ

ระดับคุณภาพ

10 - 9 8 - 7 6 - 5 4 - 3 2 - 0

ระดับปริมาณ

ดีมาก ดี พอใช้ ต้องปรับปรุง ต้องปรับปรุงอย่างมาก

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ข้อ	พฤติกรรมการสอน	ก	ข	ค	ง	รวม
		10	10	10	10	40
1	การนำเข้าสู่บทเรียน					
2	การใช้กระบวนการกลุ่ม					
3	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
4	การใช้สื่อการสอน					
5	การให้การเสริมแรง					
6	การพูด (คุย อธิบาย ชักถาม)					

หรือ	ระดับคุณภาพ	10 - 9	8 - 7	6 - 5	4 - 3	2 - 0
	ระดับปริมาณ	ดีมาก มากที่สุด	ดี มาก	พอใช้ ปานกลาง	ต้องปรับปรุง น้อย	ต้องปรับปรุงอย่างมาก น้อยที่สุด

ข้อ	พฤติกรรมการสอน	ก	ข	ค	ง	รวม
		10	10	10	10	40
7	การเขียน					
8	การประเมินผล					
9	การชี้แนะให้นักเรียน คิด ค้น และปฏิบัติเอง					
10	การปกครองชั้น					
รวม						

หมายเหตุ ถ้าพฤติกรรมใด ในเงื่อนไขใด ไม่อยู่ในวิสัยที่สังเกตและประเมินได้
ให้ผู้สังเกต ชี้ค - ในช่องนั้น

นิยามปฏิบัติการของข้อความในแบบสังเกต ความสามารถในการสอนของครู

1. ความสามารถในการสอน หมายถึง การที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้
 - ถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน
 - เหมาะสมกับ สถานที่ และสภาพแวดล้อม
 - ประหยัดเวลา และ/หรือ แรงงาน และ/หรือ ทุนทรัพย์
 - ทำให้นักเรียน สนใจ อยากรู้ อยากเรียน อยากปฏิบัติ
2. การนำเข้าสู่บทเรียน หมายถึง วิธีการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในบทเรียนในช่วงที่เริ่มเรียนบทเรียนใหม่
3. การใช้กระบวนการกลุ่ม หมายถึง วิธีการที่ครูให้นักเรียนได้คิด ค้น ปฏิบัติกิจกรรมการเรียน รวมกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
4. การจัดกิจกรรมการเรียน หมายถึง วิธีการจัดลำดับและสัมพันธ์กิจกรรมการเรียนที่ครูจัดให้แก่ นักเรียน
5. การใช้สื่อการสอน หมายถึง วิธีการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องช่วยสอนต่าง ๆ ที่มีอยู่ ประกอบการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจ เรียนรู้ และปฏิบัติได้ดีขึ้น
6. การให้การเสริมแรง หมายถึง วิธีการที่ครูให้กำลังใจแก่นักเรียนเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับการเรียน
7. การพูด หมายถึง ถ้อยคำและวิธีการอธิบาย ชูย ชักถามนักเรียน
8. การเขียน หมายถึง การใช้กระดานช่วยในการสอน
9. การประเมินผล หมายถึง วิธีการตรวจสอบสิ่งที่นักเรียนเรียนรู้ไปแล้ว
10. การชี้แนะให้นักเรียนคิด ค้น และปฏิบัติเอง หมายถึง วิธีการที่ครูกระตุ้นให้นักเรียน คิด ค้น และปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง
11. การปกครองชั้น หมายถึง วิธีการที่ครูทำให้นักเรียนใส่ใจในบทเรียน เช่น ตั้งตัววาจา ให้ทำกิจกรรม

แบบสอบถามการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาว่าในช่วงเวลาที่ผ่านมา ท่านได้ปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตร
ประถมศึกษา พ.ศ. 2521 มากน้อยเพียงใด และการที่ท่านปฏิบัติได้มาก
หรือน้อย หรือไม่ได้เลยนั้นเพราะปัจจัยอะไร จากนั้นขอให้ท่านเขียน
ตัวอักษรแสดงระดับการปฏิบัติ พร้อมทั้งระบุปัจจัยที่เสริมหรือเป็นอุปสรรค
ต่อการปฏิบัติตามแนวการใช้หลักสูตรของท่านลงในช่องทางขวามือตามลำดับ

ระดับการปฏิบัติ

(ประมาณค่าร้อยละ จาก เวลาที่ทำการสอนหลักสูตรใหม่ที่ผ่านมา
ทั้งหมด)

- (ก) ปฏิบัติไม่ได้เลย (ง) ปฏิบัติร้อยละ 41-60 (ปานกลาง)
(ข) ปฏิบัติร้อยละ 1-20 (น้อยมาก) (จ) ปฏิบัติร้อยละ 61-80 (มาก)
(ค) ปฏิบัติร้อยละ 21-40 (น้อย) (ฉ) ปฏิบัติร้อยละ 81-100 (มากที่สุด)

ข้อ	สิ่งที่ครูผู้สอนปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ	ปัจจัย (เสริม/อุปสรรค)
0	<u>ตัวอย่าง</u> พยายามสร้างสื่อการสอนด้วยตนเอง	ก	ขาดทุนทรัพย์
1	ศึกษาระสำคัญและแนวปฏิบัติในเอกสารหลักสูตร ด้วยตนเอง		
2	เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร		
3	กำหนดการสอนและตารางสอนเอง		
4	กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ยืดหยุ่นได้		
5	สอนโดยการชี้แนะให้นักเรียน คิด ค้น ปฏิบัติเอง		

ระดับการปฏิบัติ

(ประมาณค่าร้อยละจากเวลาที่ทำการสอนหลักสูตรใหม่ที่ผ่านมาทั้งหมด)

- (ก) ปฏิบัติไม่ได้เลย (ง) ปฏิบัติร้อยละ 41-60 (ปานกลาง)
 (ข) ปฏิบัติร้อยละ 1-20 (น้อยมาก) (จ) ปฏิบัติร้อยละ 61-80 (มาก)
 (ค) ปฏิบัติร้อยละ 21-40 (น้อย) (ฉ) ปฏิบัติร้อยละ 81-100 (มากที่สุด)

ข้อ	สิ่งที่ครูผู้สอนปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ	ปัจจัย (เสริม/อุปสรรค)
6	ใช้สื่อการสอนที่หาได้ในท้องถิ่น		
7	ปรับเนื้อหาวิชาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น		
8	เตรียมการสอนโดยยึดแผนการสอนเป็นหลัก		
9	ใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธีตามความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา		
10	เอาประสบการณ์หลาย ๆ วิชา มาสอนให้สัมพันธ์กัน		
11	ใช้กระบวนการกลุ่มสอดแทรกในการสอน		
12	ให้นักเรียนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของกิจกรรม		
13	สอนเน้นความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันและสภาพแวดล้อม		
14	พยายามสอนให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง		
15	ให้นักเรียนได้มีโอกาสรูปรับการเรียนมากที่สุด		
16	ประเมินผลการเรียนโดยยึดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม		
17	ประเมินผลการเรียนตามระเบียบประเมินผล		
18	จัดสภาพห้องเรียนให้ยืดหยุ่น เคลื่อนย้ายได้		
19	จัดบริเวณโรงเรียนให้น่าอยู่ น่าเรียน		
20	ครูผลิตอุปกรณ์การสอนเอง		

แบบสอบถามเจตคติต่อหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521

คำชี้แจง

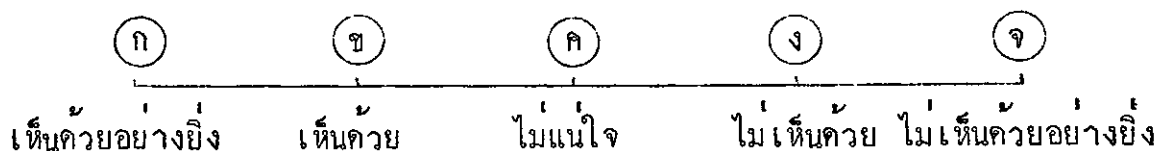
โปรดพิจารณาความคิดเห็นที่แท้จริงของท่านต่อหลักสูตรใหม่ (หลักสูตร
ประถมศึกษา พ.ศ. 2521) และเขียนตัวอักษร แสดงระดับความคิดเห็น
ของท่านลงไปในช่องทางขวามือให้ตรงตามข้อความแต่ละข้อ

ระดับความคิดเห็น

(ก) (ข) (ค) (ง) (จ)
 เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

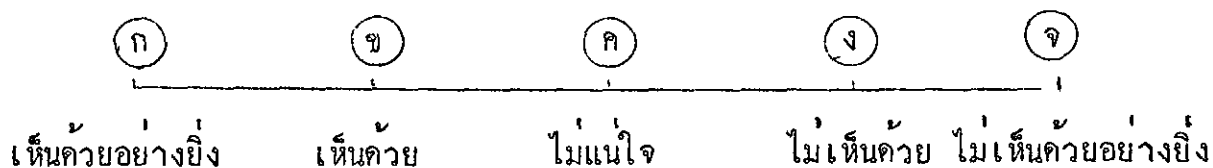
ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น
0	<u>ตัวอย่าง</u> จุดมุ่งหมายของหลักสูตรใหม่เป็นอุดมคติเกินไป	ง
1	การสอนตามหลักสูตรใหม่ทำให้ครูรับผิดชอบและมึ่งานมากเกินไป	
2	หลักสูตรใหม่เหมาะกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองในปัจจุบัน	
3	หลักสูตรใหม่สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีในปัจจุบัน	
4	หลักสูตรใหม่ช่วยยกระดับมาตรฐานการศึกษาของชาติให้สูงขึ้น	
5	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรใหม่มีมากเกินไป ทำให้บรรลุผลได้ยาก	
6	จุดมุ่งหมายของหลักสูตรใหม่มีความชัดเจนดี	

ระดับความคิดเห็น

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น
7	โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรใหม่ มีลักษณะยืดหยุ่น ซึ่งครูผู้สอนสามารถปรับให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นได้	
8	การเรียนตามหลักสูตรใหม่ ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกันมากขึ้น	
9	การเรียนตามหลักสูตรใหม่ช่วยให้นักเรียนมีโอกาสฝึก คิด ค้น และปฏิบัติด้วยตนเองมากขึ้น	
10	การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่ต้องใช้ทรัพยากรมากเกินไป	
11	โครงสร้างและเนื้อหาตามหลักสูตรใหม่ยุ่งยาก ซับซ้อนเกินไป	
12	การเตรียมการสอนตามหลักสูตรใหม่ ทำให้ครูสบายใจมากขึ้น	
13	หลักสูตรใหม่ทำให้ผู้ปกครองนักเรียน ครู ผู้บริหารทำงานร่วมกันมากขึ้น	
14	การบูรณาการ ประสพการณ์ เนื้อหาวิชา จากกลุ่มวิชาต่าง ๆ ตามแนวการใช้หลักสูตรใหม่ เป็นสิ่งที่ไม่อาจปฏิบัติได้ในสถานการณ์จริง ๆ	
15	การประเมินผลตามหลักสูตรใหม่ช่วยลดการสูญเสียค่าทางการศึกษาได้มาก	

ระดับความคิดเห็น

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น
16	การประเมินผลโดยยึดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ยุ่งยากเกินไปสำหรับครู	
17	นักเรียนที่เรียนหลักสูตรใหม่ กล้าคิด กล้าแสดงออกมากขึ้น	
18	การเรียนตามหลักสูตรใหม่ ช่วยให้นักเรียนนำเอาความรู้ ประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันจริง ๆ มากขึ้น	
19	แนวการสอนตามหลักสูตรใหม่ทำให้นักเรียนมีความเข้ม ทางวิชาการน้อยลง	
20	ปัญหาการใช้หลักสูตรใหม่ที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องที่แก้ไขกันได้	

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แบบสอบถามขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู

คำชี้แจง

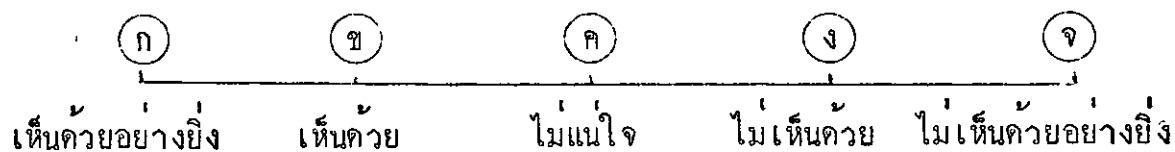
โปรดพิจารณาความคิดเห็นที่แท้จริงของท่าน เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน
ในโรงเรียนของท่าน และเขียนตัวอย่างแสดงระดับความคิดเห็น ลงใน
ช่องขวามือตรงกับข้อความแต่ละข้อ

ระดับความคิดเห็น

(ก) (ข) (ค) (ง) (จ)
 เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อ	สภาพการปฏิบัติงานในโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น
0	<u>ตัวอย่าง</u> คณะครูในโรงเรียนนี้ไม่มีใครยอมรับข้าพเจ้า	ก
1	ผู้บริหารโรงเรียนไม่ค่อยยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของข้าพเจ้า	
2	ข้าพเจ้าไม่พอใจในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน	
3	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นอย่างเต็มที่	
4	ข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน	
5	ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนอย่างแท้จริง	
6	ข้าพเจ้าไม่อยากทำงานที่เดิมต่อไป	
7	โรงเรียนไม่ค่อยมีสิ่งดึงดูดใจข้าพเจ้าเลย	

ระดับความคิดเห็น

ข้อ	สภาพการปฏิบัติงานในโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น
8	ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นในการปรับปรุงการสอนเสมอ	
9	โรงเรียนมีสวัสดิการพอเพียง	
10	ข้าพเจ้ารู้สึกทำงานมีความมั่นคงปลอดภัย	
11	ข้าพเจ้าภูมิใจที่ได้สอนในโรงเรียนนี้	
12	นโยบายของโรงเรียนเป็นที่พอใจอย่างยิ่ง	
13	งานที่ข้าพเจ้าทำอยู่ขณะนี้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของข้าพเจ้า	
14	ข้าพเจ้าไม่คิดเปลี่ยนงานที่ทำอยู่ปัจจุบัน	
15	งานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน เพิ่มความเป็นมิตร และความสามัคคี	
16	ข้าพเจ้าตั้งใจทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ	
17	ข้าพเจ้ามีความก้าวหน้าในอาชีพครู	
18	เมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงาน ข้าพเจ้าได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานอย่างดี	
19	คณะครูในโรงเรียนไม่ค่อยมีใครจริงจังต่อข้าพเจ้า	
20	ครูในโรงเรียนได้รับการพิจารณาความดีความชอบอย่างยุติธรรมตามความสามารถ	

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แบบสอบถามการบริหารงานในโรงเรียน

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาการบริหารงานในโรงเรียนของท่านว่า ผู้บริหารโรงเรียน
ได้ปฏิบัติในสิ่งต่อไปนี้บ่อยครั้งเพียงใด และขอให้ท่านเขียนหมายเลข
แสดงความถี่ในการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียน ลงไปในช่องทางขวามือ

ระดับความถี่ในการปฏิบัติ

⑤
④
③
②
①

เสมอ ๆ บ่อย ๆ บางครั้ง นาน ๆ ครั้ง ไม่ปฏิบัติเลย

ข้อ	การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน	ระดับ ความถี่
0	<u>ตัวอย่าง</u> ผู้บริหารโรงเรียนมาทำงานเช้ากว่าคนอื่น	5
1	สำรวจปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงานของครู	
2	ให้คณะครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของโรงเรียน	
3	ให้คณะครูมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน	
4	ให้มีแผนปฏิบัติงานของโรงเรียนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว	
5	อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน	
6	ผู้บริหารโรงเรียนเป็นตัวอย่างโดยการทำงานขยันขันแข็ง	
7	สนับสนุนคณะครูเกี่ยวกับความก้าวหน้าส่วนบุคคล	

ระดับความถี่ในการปฏิบัติ

⑤
เสมอ ๆ
④
บ่อย ๆ
③
บางครั้ง
②
นาน ๆ ครั้ง
①
ไม่ปฏิบัติเลย

ข้อ	การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน	ระดับ ความถี่
8	สนับสนุนให้คณะครูพยายามทดลองความคิดใหม่ ๆ	
9	สนับสนุนครูให้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรใหม่ เพื่อหาประสบการณ์เพิ่มเติม	
10	กระตุ้นให้คณะครูมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน	
11	ให้คณะครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายของโรงเรียน เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น	
12	มอบหมายงานให้แก่วุฒิกตามความรู้ ความสามารถ และความถนัดของครูแต่ละคน	
13	พยายามเสริมสร้างความเป็นมิตรและความเข้าใจอันดีในคณะครู	
14	พยายามส่งเสริมความร่วมมือในการปฏิบัติงานของคณะครู	
15	พิจารณาความดีความชอบของครูตามความสามารถและบุคลิกธรรม	
16	ผู้บริหารโรงเรียนพยายามดึงดูดชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาของโรงเรียน	
17	จัดให้มีการประชุมปรึกษาในการจัดสรร วัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ	
18	จัดแบ่งสายงานและความรับผิดชอบอย่างชัดเจน	
19	พยายามสรรหาทรัพยากรจากชุมชนมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ในการจัดการเรียนการสอน	
20	จัดระบบการสื่อสารในโรงเรียนให้สะดวกและรวดเร็ว	

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แบบสอบถามการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน

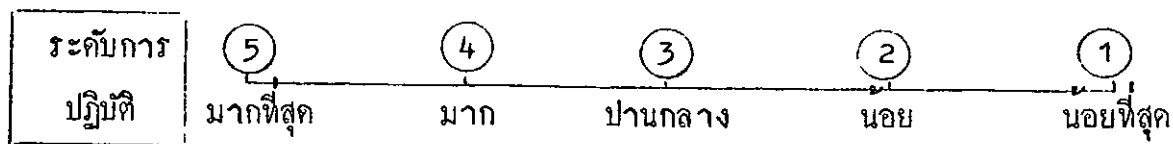
คำชี้แจง

โปรดพิจารณาว่าคณะผู้บริหารโรงเรียน (ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนฝ่ายต่าง ๆ หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้าฝ่าย) ได้มีการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 เพียงใด จากนั้นขอให้ท่านเขียน หมายเลข แสดงความมากน้อยของการปฏิบัติลงในช่องทางขวามือตรงตามข้อความแต่ละข้อ

ระดับการปฏิบัติ

⑤ มากที่สุด ④ มาก ③ ปานกลาง ② น้อย ① น้อยที่สุด

ข้อ	การนิเทศการศึกษาซึ่งทางโรงเรียนได้ปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ
0	<u>ตัวอย่าง</u> โรงเรียนได้กำหนดปฏิทินการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรไว้ อย่างชัดเจน	3
1	รวบรวมข้อมูล ผลงานด้านวิชาการที่ผ่านมาก่อนการวางแผนปฏิบัติงานต่อไป	
2	จัดประชุมครูก่อนเปิดภาคเรียนเพื่อวางแผนปฏิบัติงานในภาคเรียนต่อไป	
3	มีการประเมินผลการสอนของครูแต่ละคน	
4	ให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อหาแนวทางปฏิบัติงานวิชาการที่ดี	
5	ให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในโครงการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร	

ข้อ	การนิเทศการศึกษาซึ่งทางโรงเรียนได้ปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ
6	จัดให้มีแผนปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนในโรงเรียนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว	
7	ประสานงานด้านการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนกับภายนอกโรงเรียน	
8	เชิญผู้เชี่ยวชาญหรือวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร การใช้หลักสูตร และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแก่คณะครู	
9	จัดทัศนศึกษาและดูงานการใช้หลักสูตรในโรงเรียนอื่น	
10	อบรมและแนะนำครูให้เข้าใจเรื่องการใช้หลักสูตร	
11	จัดประชุมปฏิบัติการเพื่อทำโครงการสอน และแผนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร	
12	จัดหาเอกสารหลักสูตรให้ครูศึกษา	
13	จัดประชุมปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น	
14	ส่งเสริมครูทำคู่มือประกอบการสอน สร้างแบบฝึกหัดเสริมทักษะ	
15	ตรวจตราครูทำบันทึกการสอนอย่างสม่ำเสมอ	
16	สนับสนุนความก้าวหน้าทางวิชาการของครู	
17	บริการจัดหาและอำนวยความสะดวกเรื่องสื่อและอุปกรณ์การสอน	
18	จัดสภาพโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน	
19	สัมมนาปัญหาการสอนและการปรับปรุงการสอน	
20	ติดตามผลการนิเทศการศึกษา	

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แบบสอบถามความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาเหตุการณ์ต่อไปนี้ในโรงเรียนของท่านว่าเกิดขึ้นบ่อยครั้งเพียงใด จากนั้นเขียนตัวอักษรแสดงระดับความถี่ลงในช่องทางขวามือตรงกับเหตุการณ์แต่ละข้อ

ระดับความถี่

(ก) (ข) (ค) (ง) (จ)
 เสมอ ๆ บ่อย ๆ บางครั้ง นาน ๆ ครั้ง ไม่เกิดขึ้นเลย

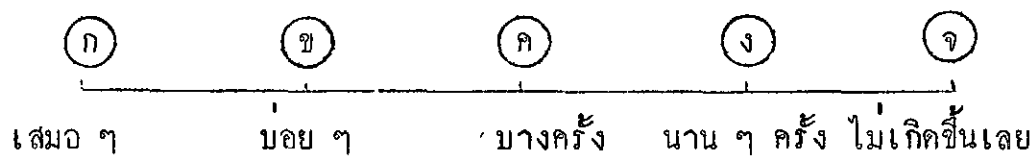
ข้อ	เหตุการณ์	ระดับความถี่
0	<u>ตัวอย่าง</u> คณะครูในโรงเรียนปรึกษารื้อถอนเพื่อหาช่องทางแก้ปัญหาการใช้หลักสูตร	ก
1	คณะครูในโรงเรียนนี้ ร่วมมือกันทำงานอย่างพร้อมเพรียง	
2	คณะครูส่วนใหญ่ เข้าใจและยอมรับข้อบกพร่องของเพื่อนร่วมงาน	
3	เมื่อคณะครูมีความขัดแย้งกันในการปฏิบัติงาน ในที่สุดก็ตกลงกันได้	
4	คณะครูในโรงเรียนนี้ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	
5	คณะครูในโรงเรียนนี้สมาคมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ	
6	ครูต่างคนต่างแสวงหาผลประโยชน์ของตนเป็นพิเศษ	

ระดับความถี่

ข้อ	เหตุการณ์	ระดับความถี่
7	เพื่อนร่วมงานในโรงเรียนนี้ให้ความช่วยเหลือกันและกัน อย่างเต็มที่เมื่อเพื่อคร่อนเรื่องส่วนตัว	
8	ผู้บริหารโรงเรียนช่วยครูแก้ปัญหาส่วนบุคคลอย่างเสมอภาค	
9	ผู้บริหารโรงเรียนร่วมสนทนากับคณะครูอย่างเป็นกันเอง	
10	ผู้ที่ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงไม่เป็นที่พึงปรารถนา ของสังคมครูที่นี่	
11	ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนความก้าวหน้าของครูทุกคน	
12	ผู้บริหารโรงเรียน และคณะครู ร่วมมือกันแก้ปัญหากิจการปฏิบัติงาน	
13	ครูในโรงเรียนนี้จะประชุมปรึกษาหารือกันเมื่อมีปัญหา การปฏิบัติงานในทุก ๆ ด้าน	
14	งานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน ครูทุกคนมีส่วนร่วมและ รับผิดชอบ	
15	คณะครูในโรงเรียนนี้ส่วนใหญ่ไม่ค่อยจริงจังต่อกัน	
16	คณะครูในโรงเรียนนี้สนับสนุนเพื่อนร่วมงานให้ทดลองใช้ความคิด ใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน	
17	เพื่อนร่วมงานในโรงเรียนนี้ให้ความช่วยเหลือกันและกันอย่างเต็มที่ เมื่อมีปัญหาเรื่องการทำงาน	

ระดับความถี่

ข้อ	เหตุการณ์	ระดับความถี่
18	ครูแต่ละคนถือว่างานการสอนเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล ต่างคนต่างสอน	
19	ผู้บริหารโรงเรียนยอมรับฟังความคิดเห็นของคณะครู	
20	บรรยากาศในโรงเรียนมีความอบอุ่น และเป็นมิตร	

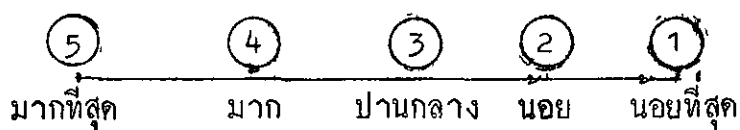
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แบบสอบถาม การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์

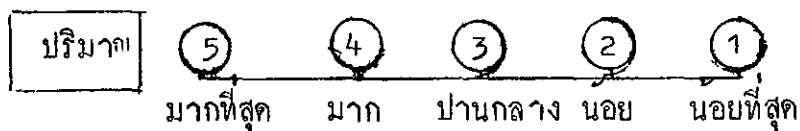
คำชี้แจง

โปรดพิจารณาสิ่งที่ท่านได้รับจากการนิเทศการศึกษา ของศึกษานิเทศก์
อำเภอและจังหวัด ตลอดเวลาที่ท่านทำการสอนตามหลักสูตร ประถมศึกษา
พ.ศ. 2521 จากนั้นขอให้ท่านเขียน หมายเลข แสดงปริมาณของสิ่งที่ได้รับ
ลงในช่องทางขวามือ

ปริมาณ

ข้อ	สิ่งที่ได้รับจากการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์	ปริมาณ
0	<u>ตัวอย่าง</u> คำแนะนำเกี่ยวกับการแก้ปัญหาโดยทั่วไปในโรงเรียน	3
1	การมาเยี่ยมโรงเรียนของศึกษานิเทศก์	
2	ความเป็นมิตรและกำลังใจ	
3	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับหลักสูตร ประถมศึกษา พ.ศ. 2521	
4	คำแนะนำเกี่ยวกับการสอนแต่ละกลุ่มประสบการณ์	
5	คำแนะนำเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน	
6	คำแนะนำเกี่ยวกับการกำหนดเวลาและการจัดทำรายงานสอน	
7	คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดชั้นเรียน	
8	แนวทางในการสอนและจัดกิจกรรม จากการสาธิตของศึกษานิเทศก์	
9	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบ	

ข้อ	สิ่งที่ได้รับจากการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์	ปริมาณ
10	ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนซึ่งสรุปได้จากการสังเกตและติดตามผลของศึกษานิเทศก์	
11	คำแนะนำเกี่ยวกับการปกครองและอบรมนักเรียน	
12	ความช่วยเหลือในการทดลองสอนวิธีสอนใหม่ ๆ	
13	ความช่วยเหลือในการทดลองใช้สื่อการสอนใหม่ ๆ	
14	ความช่วยเหลือในการศึกษาเด็กที่มีปัญหา	
15	คำแนะนำเกี่ยวกับการนำทรัพยากรจากชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน	
16	เอกสารหลักสูตรที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน	
17	เอกสารทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอน	
18	วัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอนที่จำเป็น	
19	การพัฒนาทักษะการสอนของครู	
20	คำแนะนำเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการใช้หลักสูตร	

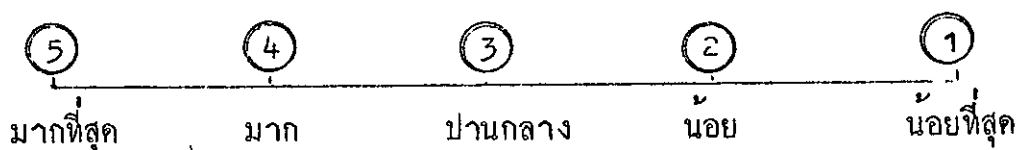
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แบบสอบถาม การสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน

คำชี้แจง

โปรดพิจารณา สิ่งที่ท่านได้รับจากการสนับสนุน ของผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการสอนของท่าน จากนั้นเขียนหมายเลขแสดง ปริมาณของสิ่งที่ท่านได้รับลงในช่องทางด้านขวามือ

ปริมาณ

ข้อ	สิ่งที่ครูได้รับจากผู้ปกครองนักเรียน	ปริมาณ
0	<u>ตัวอย่าง</u> คำแนะนำเกี่ยวกับการแก้ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างครูภายในโรงเรียน	4
1	ความเป็นมิตร	
2	ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน	
3	ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวของนักเรียน	
4	ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน	
5	ทุนทรัพย์ช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	
6	คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรในชุมชน	
7	วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนที่จำเป็น	
8	ความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา นักเรียน	
9	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน	
10	การเข้าร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน	
11	ความเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักเรียนในปกครองของตน	

ปริมาณ	⑤	④	③	②	①
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด

ข้อ	สิ่งที่ครูได้รับจากผู้ปกครองนักเรียน	ปริมาณ
12	ความร่วมมือในการปกครองและอบรมนักเรียน	
13	ความร่วมมือในการรักษาทรัพย์สินของโรงเรียน	
14	การช่วยรักษาความปลอดภัย	
15	ความร่วมมือในการพัฒนาสภาพโรงเรียน	
16	การให้กำลังใจแก่ครูในการปฏิบัติงาน	
17	การให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครู	
18	การให้ความรู้เกี่ยวกับการงานและอาชีพแก่ครูและนักเรียน	
19	การช่วยประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจการของโรงเรียน	
20	การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน	

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แบบสอบถามความชัดเจนและความซับซ้อนของหลักสูตร

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มุ่งสอบถามความคิดเห็นของท่าน 2 ประเด็น คือ

1. ความชัดเจนของหลักสูตร หมายถึง ลักษณะของข้อความ คำอธิบาย คำชี้แจง ตลอดจนขั้นตอนของสาระสำคัญและแนวปฏิบัติของหลักสูตรที่แจ่มแจ้ง เข้าใจง่าย
2. ความซับซ้อนของหลักสูตร หมายถึง จำนวน ปริมาณ และขั้นตอนของสาระสำคัญ และแนวปฏิบัติของหลักสูตร ที่มีมากมาย สับสน ยากแก่การทำความเข้าใจ และปฏิบัติ

โปรดพิจารณาว่าสาระสำคัญและแนวปฏิบัติของหลักสูตรต่อไปนี้มีความชัดเจนและความซับซ้อนเพียงใด จากนั้นเขียนหมายเลขแสดงระดับความชัดเจนและความซับซ้อน ลงในช่องทางขวามือ ตามลำดับ

1
2
3
4
5

ระดับความชัดเจน	ไม่ชัดเจนเลย	ชัดเจนบางส่วน	ชัดเจนปานกลาง	ชัดเจน	ชัดเจนที่สุด
ระดับความซับซ้อน	ซับซ้อนที่สุด	ซับซ้อนมาก	ซับซ้อนปานกลาง	ซับซ้อนน้อย	ซับซ้อนน้อยที่สุด

ข้อ	สาระสำคัญและแนวปฏิบัติของหลักสูตร	ระดับความชัดเจน	ระดับความซับซ้อน
0	<u>ตัวอย่าง</u> การทำบันทึกการสอน	1	2
1	หลักการ		
2	จุดหมาย		
3	โครงสร้าง		
4	เนื้อหากลุ่มวิชาทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้		
5	เนื้อหากลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต		

	①	②	③	④	⑤
ระดับความชัดเจน	ไม่ชัดเจนเลย	ชัดเจนบางส่วน	ชัดเจนปานกลาง	ชัดเจน	ชัดเจนที่สุด
ระดับความซับซ้อน	ซับซ้อนมากที่สุด	ซับซ้อนมาก	ซับซ้อนปานกลาง	ซับซ้อนน้อย	ซับซ้อนน้อยที่สุด

ข้อ	สาระสำคัญและแนวปฏิบัติของหลักสูตร	ระดับความ ชัดเจน	ระดับความ ซับซ้อน
6	เนื้อหาวิชากลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย		
7	การกำหนดการสอนและตารางสอน		
8	สื่อการสอน (การเตรียม การใช้สื่อการสอน)		
9	การเตรียมการสอน		
10	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือ การเรียนรู้		
11	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ ชีวิต		
12	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย		
13	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ		
14	การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน		
15	การประเมินผลการเรียน		
16	บทบาทและหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตร		
17	การบริหารและบริการหลักสูตร		
18	การเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม		
19	การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ		
20	การรายงานผลการเรียนของนักเรียน		

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ภาคผนวก ฉ.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตรตามความคิดเห็นของครู

ตาราง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตร ตามความคิดเห็นของครู

ลำดับ	ปัจจัย	ความถี่	ร้อยละ
1	ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรของครู	81	6.65
2	ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู	78	6.40
3	ความสามารถในการสอนของครู	77	6.32
4	การบริหารโรงเรียน	76	6.24
5	ประสบการณ์การอบรมหลักสูตร	75	6.16
6	เจตคติของครูต่อหลักสูตร	73	5.99
7	ความชัดเจนของหลักสูตร	71	5.83
8	ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน	69	5.58
9	การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน	67	5.50
10	ความซับซ้อนของหลักสูตร	62	5.25
11	การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์	60	5.09
12	ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู	58	4.76
13	การสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน	56	4.60
14	ประสบการณ์สอนหลักสูตรใหม่	55	4.52
15	ประสบการณ์สอน	54	4.43
16	จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก	53	4.35
17	จำนวนครูภายในโรงเรียน	52	4.27
18	อายุของครู	51	4.19
19	วัสดุอุปกรณ์	12	0.99
20	ทุนทรัพย์	9	0.74
21	ค่านิยมของครู	4	0.33

ตาราง (ต่อ)

ลำดับ	ปัจจัย	ความถี่	ร้อยละ
22	สภาพท้องถิ่น	3	0.25
23	สภาพโรงเรียน	3	0.25
24	ระยะเวลาทำการสอน	3	0.25
25	เพศของครู	3	0.25
26	วุฒิการศึกษาของครู	2	0.16
27	ลักษณะนิสัยของครู	2	0.16
28	แหล่งศึกษาหาความรู้	2	0.16
29	สภาพครอบครัวของนักเรียน	2	0.16
30	ความสนใจของนักเรียนต่อการเรียน	1	0.08
31	ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรของผู้ปกครองนักเรียน	1	0.08
32	จำนวนนักเรียนที่สอน	1	0.08
33	ความแตกต่างในด้านความพร้อมของนักเรียน	1	0.08
34	ความรับผิดชอบของครู	1	0.08
	รวม	1218	100

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้หลักสูตรในตาราง เป็นปัจจัยที่ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ระบุในแบบสอบถามการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ว่าเป็นปัจจัยเสริม/อุปสรรคต่อการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 คณะครูได้ระบุมารวมทั้งหมด 1218 รายการ รวมเป็นปัจจัยได้ 34 ปัจจัย

ภาคผนวก ข.

ตาราง แสดงค่าความยากง่าย และอำนาจการจำแนกของ
แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

ตาราง แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจการจำแนก (r) ของแบบทดสอบ
ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร			แบบทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร		
ข้อ	p	r	ข้อ	p	r
1	.65	.49	1	.53	.58
2	.28	.37	2	.40	.48
3	.53	.58	3	.54	.39
4	.52	.47	4	.32	.57
5	.76	.58	5	.69	.36
6	.53	.58	6	.45	.45
7	.55	.23	7	.73	.80
8	.67	.36	8	.47	.20
9	.80	.52	9	.48	.47
10	.78	.30	10	.70	.41
11	.64	.24	11	.63	.52
12	.75	.28	12	.73	.50
13	.60	.48	13	.62	.65
14	.29	.40	14	.47	.67
15	.42	.24	15	.69	.31
16	.71	.72	16	.42	.59
17	.47	.58	17	.53	.48
18	.45	.42	18	.37	.52
19	.76	.33	19	.31	.36
20	.71	.26	20	.58	.79

ภาคผนวก ข.

ผลการวิเคราะห์ STEPWISE DISCRIMINANT ANALYSIS

ผลการวิเคราะห์ STEPWISE DISCRIMINANT ANALYSIS

F FOR INCLUSION 1.0000 F FOR DELETION 1.0000

VARIABLE ENTERED ON STEP NUMBER 1

X_2 ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครู

Δ 0.8593 APPROX. F 36.3491 DF 1,222 SIG 0.000

RAO'S V 36.3491 CHANGE IN V 36.3491 DF 1 SIG 0.000

VARIABLE IN THE ANALYSIS

VARIABLE X_2

ENTRY CRITERION 36.3491

F TO REMOVE 36.3490

VARIABLES NOT IN THE ANALYSIS

VARIABLES	X_1	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	X_9	X_{10}
F TO ENTER	16715	196023	74795	12614	13201	48884	108671	81933	77750
ENTRY CRITERION	158105	330432	93139	18740	41632	75114	119619	87176	119012

VARIABLES	X_{11}	X_{12}	X_{13}	X_{14}	X_{15}	X_{16}	X_{17}	X_{18}
F TO ENTER	74298	15330	71093	92579	03130	34825	08018	01342
ENTRY CRITERION	51261	14106	41451	04263	31053	41954	00032	27641

VARIABLE ENTERED ON STEP NUMBER 2

X_3 ความสามารถในการสอนของครู

Δ 0.7893 APPROX. F 294986 DF 2,221 SIG. 0.000

RAO'S V 592622 CHANGE IN V 229131 DF 1 SIG. 0.000

VARIABLES IN THE ANALYSIS

VARIABLES X_2 X_3
 ENTRY CRITERION 363491 196023
 F TO REMOVE 227210 196023

VARIABLES NOT IN THE ANALYSIS

VARIABLES X_1 X_4 X_5 X_6 X_7 X_8 X_9 X_{10}
 F TO ENTER 0.1825 64057 16648 04675 38834 94448 73988 69928
 ENTRY CRITERION 16715 74795 12614 13201 48884 108671 81933 77750
 VARIABLES X_{11} X_{12} X_{13} X_{14} X_{15} X_{16} X_{17} X_{18}
 F TO ENTER 65854 07384 64168 05091 04637 39309 05769 0.1530
 ENTRY CRITERION 74298 15330 71093 02579 03130 34825 08018 0.1342

VARIABLE ENTERED ON STEP NUMBER 3	X_8 ความสัมพันธ์ของครูภายในโรงเรียน
-----------------------------------	---------------------------------------

^ 07568 APPROX. F 235655 DF 3,220 SIG. 0.000
 RAO'S V 713303 CHANGE IN V 120680 DF 1 SIG. 0.001

VARIABLES IN THE ANALYSIS

VARIABLES X_2 X_3 X_8
 ENTRY CRITERION 363491 196023 94448
 F TO REMOVE 222483 180887 94448

VARIABLES NOT IN THE ANALYSIS

VARIABLES X_1 X_4 X_5 X_6 X_7 X_9 X_{10} X_{11}
 F TO ENTER 0.0824 08029 21970 00 20659 30961 45405 47956
 ENTRY CRITERION 0.1825 64057 16648 04675 38834 73988 69928 65854

VARIABLES	X_{12}	X_{13}	X_{14}	X_{15}	X_{16}	X_{17}	X_{18}
F TO ENTER	12821	25395	04206	08470	19029	00465	04210
ENTRY CRITERION	07384	64168	05091	04637	39309	05769	01530

VARIABLE ENTERED ON STEP NUMBER 4	X_{11}	การนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์
-----------------------------------	----------	---------------------------------

Δ 07406 APPROX. F 191779 DF 4,219 SIG 0.000
 RAO'S V 777533 CHANGE IN V 64230 DF 1 SIG 0.011

VARIABLES IN THE ANALYSIS

VARIABLES	X_2	X_3	X_8	X_{11}
ENTRY CRITERION	363491	196023	94448	47956
F TO REMOVE	239421	174358	76197	47956

VARIABLES NOT IN THE ANALYSIS

VARIABLES	X_1	X_4	X_5	X_6	X_7	X_9	X_{10}	X_{12}
F TO ENTER	01924	01427	12012	00405	08250	05264	25408	21522
ENTRY CRITERION	00824	08029	21970	00	20659	30961	45405	12821

VARIABLES	X_{13}	X_{14}	X_{15}	X_{16}	X_{17}	X_{18}
F TO ENTER	15220	01493	13576	20530	00003	09324
ENTRY CRITERION	25395	04206	08470	19029	00465	04210

VARIABLE ENTERED ON STEP NUMBER 5	X ₁₀ ความซับซ้อนของหลักสูตร
-----------------------------------	--

^ 07321 APPROX.F 159584 DF 5,218 SIG 0.000

RAO'S V 812460 CHANGE IN V 34928 DF 1 SIG 0.062

VARIABLES IN THE ANALYSIS

VARIABLES	X ₂	X ₃	X ₈	X ₁₀	X ₁₁	
-----------	----------------	----------------	----------------	-----------------	-----------------	--

ENTRY CRITERION	363491	196023	94448	25408	47956	
-----------------	--------	--------	-------	-------	-------	--

F TO REMOVE	213775	171369	61818	25408	27924	
-------------	--------	--------	-------	-------	-------	--

VARIABLES NOT IN THE ANALYSIS

VARIABLES	X ₁	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₉	X ₁₂	X ₁₃
-----------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	-----------------	-----------------

F TO ENTER	00108	01312	12300	03467	03341	05766	24283	1.1928
------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	--------

ENTRY CRITERION	01924	01427	12012	00405	08250	05264	21522	15220
-----------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

VARIABLES	X ₁₄	X ₁₅	X ₁₆	X ₁₇	X ₁₈
-----------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

F TO ENTER	01516	08796	15354	00125	06524
------------	-------	-------	-------	-------	-------

ENTRY CRITERION	01493	13576	22530	00003	09324
-----------------	-------	-------	-------	-------	-------

VARIABLE ENTERED ON STEP NUMBER 6	X ₁₂ ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู
-----------------------------------	---

^ 07240 APPROX.F 137905 DF 6,217 SIG 0.000

RAO'S V 846261 CHANGE IN V 33801 DF 1 SIG 0.066

VARIABLES IN THE ANALYSIS

VARIABLES	X ₂	X ₃	X ₈	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂
-----------	----------------	----------------	----------------	-----------------	-----------------	-----------------

ENTRY CRITERION	363491	196023	94448	25408	47956	24283
-----------------	--------	--------	-------	-------	-------	-------

F TO REMOVE	206529	179173	86288	28156	34337	24283
-------------	--------	--------	-------	-------	-------	-------

VARIABLES NOT IN THE ANALYSIS

VARIABLES	X_1	X_4	X_5	X_6	X_7	X_9	X_{13}	X_{14}
F TO ENTER	00122	04689	13115	01886	02656	08602	15862	01915
ENTRY CRITERION	00110	01312	12300	03467	03341	05766	11928	01516

VARIABLES	X_{15}	X_{16}	X_{17}	X_{18}
F TO ENTER	03249	15641	00229	02022
ENTRY CRITERION	08796	15354	00125	06524

VARIABLE ENTERED ON STEP NUMBER 7	X_{13} การสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน
-----------------------------------	--

Δ	07187	APPROX. F	120790	DF 7, 216	SIG 0.000
RAO'S V	868750	CHANGE IN V	22489	DF 1	SIG 0.134

VARIABLES IN THE ANALYSIS

VARIABLES	X_2	X_3	X_8	X_{10}	X_{11}	X_{12}	X_{13}
ENTRY CRITERION	363491	196023	94448	25408	47906	24283	15862
F TO REMOVE	216962	178415	68216	24378	27874	28183	15862

VARIABLES NOT IN THE ANALYSIS

VARIABLES	X_1	X_4	X_5	X_6	X_7	X_9	X_{14}	X_{15}
F TO ENTER	00022	05401	13600	02109	02886	06163	01136	03316
ENTRY CRITERION	00122	04689	13115	01886	02656	08602	01915	03249

VARIABLES	X_{16}	X_{17}	X_{18}
F TO ENTER	1.1235	0.1918	0.1709
ENTRY CRITERION	15641	00229	02022

VARIABLE ENTERED ON STEP NUMBER 8	X_5 ประสบการณ์การอบรมหลักสูตร
-----------------------------------	---------------------------------

Δ	07142	APPROX. F	107567	DF 8, 215	SIG 0.000
RAO'S V	888293	CHANGE IN V	19543	DF 1	SIG 0.162

VARIABLES IN THE ANALYSIS

VARIABLES	X_2	X_3	X_5	X_8	X_{10}	X_{11}	X_{12}	X_{13}
ENTRY CRITERION	363491	196023	13600	94448	25408	47956	24283	15862
F TO REMOVE	207561	181816	13600	72414	24614	20528	29092	1.6335

VARIABLES NOT IN THE ANALYSIS

VARIABLES	X_1	X_4	X_6	X_7	X_9	X_{14}	X_{15}	X_{16}
F TO ENTER	00	05870	03757	04548	05235	00023	04572	1.2423
ENTRY CRITERION	0.0022	05401	0.2109	0.2886	0.6163	0.1136	0.3316	1.1235

VARIABLES	X_{17}	X_{18}
F TO ENTER	0.0076	0.2390
ENTRY CRITERION	0.0192	0.1709

VARIABLE ENTERED ON STEP NUMBER 9	X_{16} จำนวนนักเรียนที่ผ่านชั้นเด็กเล็ก
-----------------------------------	---

Δ	0.7100	APPROX.F	97104	DF 9,214	SIG 0.000
RAO'S V	906340	CHANGE IN V	1.8047	DF 1	SIG 0.179

VARIABLES IN THE ANALYSIS

VARIABLES	X_2	X_3	X_5	X_8	X_{10}	X_{11}	X_{12}
ENTRY CRITERION	363491	196023	13600	94448	25408	47956	24283
F TO REMOVE	202497	185011	14778	64328	20431	22665	28702

VARIABLES	X_{13}	X_{16}
ENTRY CRITERION	15862	12423
F TO REMOVE	1.1680	12422

VARIABLES NOT THE ANALYSIS

VARIABLES X_1 X_4 X_6 X_7 X_9 X_{14} X_{15}
 F TO ENTER 0.0121 1.1094 0.4492 0.5404 0.7877 0.0213 0.3915
 ENTRY CRITERION 00 0.5870 0.3757 0.4548 0.5235 0.0023 0.4572
 VARIABLES X_{17} X_{18}
 F TO ENTER 0.1539 0.1851
 ENTRY CRITERION 00076 0.2390

VARIABLE ENTERED ON STEP NUMBER 10	X_4 การบริหารโรงเรียน
------------------------------------	-------------------------

Δ	0.7064	APPROX.F	88547	DF	10, 213	SIG 0.000	*
RAO'S V	922589	CHANGE IN V	16249	DF	1	SIG 0.202	

VARIABLES IN THE ANALYSIS

VARIABLES X_2 X_3 X_4 X_5 X_8 X_{10} X_{11} X_{12}
 ENTRY CRITERION 363491 196023 1.1094 1.3600 94448 25408 4.7956 2.4283
 F TO REMOVE 192639 185303 1.1094 1.5736 31281 19490 15705 35113

VARIABLES X_{13} X_{16}
 ENTRY CRITERION 15862 12423
 F TO REMOVE 11713 1.7631

VARIABLES NOT IN THE ANALYSIS

VARIABLES X_1 X_6 X_7 X_9 X_{14} X_{15} X_{17} X_{18}
 F TO ENTER 0.0401 0.4438 0.5535 0.2795 0.0087 0.2595 0.1182 0.16635
 ENTRY CRITERION 0.0121 0.4492 0.5404 0.7877 0.0213 0.3915 0.1539 0.1851

SUMMARY TABLE

STEP	VARIABLE	F_{en} or F_{re}	Δ	SIG	RAO S V	CHANGE(V)	SIG.
1	X_2	363491	08593	.000	363491	363491	.000
2	X_3	196023	07893	.000	592622	229131	.000
3	X_8	94448	07568	.000	713303	120680	.001
4	X_{11}	47955	07406	.000	777533	64230	.011
5	X_{10}	25408	07321	.000	812460	34928	.062
6	X_{12}	24283	07240	.000	846261	33801	.066
7	X_{13}	15862	07187	.000	868750	22489	.134
8	X_5	13600	07142	.000	888293	19543	0.162
9	X_{16}	12423	07100	.000	906340	18047	0.179
10	X_4	11094	07064	.000	922589	16249	0.202

ประวัติการศึกษาเอก

ชื่อ นายศักดิ์สิทธิ์ ชัยติยาสุวรรณ
เกิดวันที่ 26 ตุลาคม 2493 ที่อำเภอร่องขาว จังหวัดแพร่

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2509 จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนพิริยาลัย จังหวัดแพร่
พ.ศ. 2513 จบประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง จากวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์
พ.ศ. 2515 จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น สาขาประถมศึกษา จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2519 จบการศึกษามัธยมศึกษา สาขาวิชาวิทย์และการแนะแนว จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2526 จบการศึกษามัธยมศึกษา สาขาการวิจัยและแผนหลักสูตร จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ 1 ระดับ 5 โรงเรียนพิริยาลัย จังหวัดแพร่

ชื่อวิทยานิพนธ์

"ความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521"

"Discriminators of Teachers' Implementation of the 1978 Elementary Curriculum"